

Utbildningsutskottets betänkande 2021/22:UbU1

Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen anvisar anslag för 2022 inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning på ca 95,4 miljarder kronor i enlighet med utskottets förslag. Riksdagen har fastställt ramen för utgiftsområdet till 855 miljoner kronor mer än vad regeringen föreslagit i budgetpropositionen. Utskottets förslag överensstämmer med det förslag som ledamöterna från Moderaterna, Sverigedemokraterna och Kristdemokraterna har lagt fram under utskottets beredning av ärendet. Det innebär ändringar i förhållande till budgetpropositionen för fyra av anslagen. Utskottets förslag avviker från regeringens förslag när det gäller anslagen 1:1 Statens skolverk, 1:2 Statens skolinspektion, 1:5 Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet och 1:7 Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet m.m. I övrigt ställer sig utskottet bakom budgetpropositionen. Utskottet tillstyrker delvis budgetpropositionen och tre motionsyrkanden. Övriga motioner avstyrks.

Utskottet tillstyrker även regeringens förslag om bemyndiganden om ekonomiska åtaganden samt ett lagförslag.

I betänkandet finns fyra särskilda yttranden (S, C, V, L, MP). Ledamöterna från Socialdemokraterna, Centerpartiet, Vänsterpartiet, Liberalerna och Miljöpartiet avstår från ställningstagande när det gäller budgetbeslutet och redovisar i stället sina överväganden i särskilda yttranden.

Utskottet har följt upp regeringens resultatredovisning för utgiftsområdet i olika avseenden.

Behandlade förslag

Proposition 2021/22:1 inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning.

Cirka 50 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2021/22.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Ärendet och dess beredning	5
Budgetprocessen i riksdagen	5
Utskottets överväganden	7
1 Regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 16	7
2 Statens budget inom utgiftsområde 16	14
Statens budget inom utgiftsområde 16	14
Utskottets ställningstagande	15
3 Barn- och ungdomsutbildning	17
4 Kommunal vuxenutbildning och yrkeshögskola	40
5 Universitet och högskolor	46
6 Forskning	60
7 Anslag för gemensamma ändamål	70
Särskilda yttranden	72
1. Statens budget inom utgiftsområde 16 (S, MP)	72
2. Statens budget inom utgiftsområde 16 (C)	73
3. Statens budget inom utgiftsområde 16 (V)	76
4. Statens budget inom utgiftsområde 16 (L)	78
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	82
Propositionen	82
Motioner från allmänna motionstiden 2021/22	83
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens och motionärernas anslagsförslag	88
<i>Bilaga 3</i>	
Regeringens förslag till beställningsbemyndiganden	95
<i>Bilaga 4</i>	
Utskottets anslagsförslag	96
<i>Bilaga 5</i>	
Regeringens lagförslag	100

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Statens budget inom utgiftsområde 16

a) Anslagen för 2022

Riksdagen anvisar, med de anslagsvillkor utskottet anger, anslagen för 2022 inom utgiftsområde 16 enligt utskottets förslag i bilaga 4.

Därmed bifaller riksdagen delvis proposition 2021/22:1 utgiftsområde 16 punkt 7 och motionerna

2021/22:3892 av Patrick Reslow m.fl. (SD),

2021/22:4163 av Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkande 1 och

2021/22:4179 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkande 1 och

avslår motionerna

2021/22:2542 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 3,

2021/22:3272 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V),

2021/22:3994 av Fredrik Malm m.fl. (L),

2021/22:4002 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 1,

2021/22:4126 av Fredrik Christensson m.fl. (C),

2021/22:4163 av Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkandena 2, 34, 40, 49, 53, 68, 83, 92, 95, 97–100, 105–107, 111–113, 118, 121, 126 och 128–130,

2021/22:4170 av Ebba Busch m.fl. (KD) yrkande 19,

2021/22:4172 av Ebba Busch m.fl. (KD) yrkande 15,

2021/22:4179 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkandena 2 och 4–14,

2021/22:4198 av Michael Anefur m.fl. (KD) yrkande 19 och

2021/22:4210 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkande 8.

b) Lagförslaget

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i högskolelagen (1992:1434).

Därmed bifaller riksdagen proposition 2021/22:1 utgiftsområde 16 punkt 1.

c) Bemyndiganden om ekonomiska åtaganden

Riksdagen bemyndigar regeringen att

1. under 2022–2024 för anslaget 2:16 Karolinska institutet: Forskning och utbildning på forskarnivå besluta om en årlig medlemsavgift på högst 800 000 kronor i Cancer Core Europe,

2. under 2022 bilda ett holdingbolag knutet till Mälardalens universitet och för anslaget 2:32 Mälardalens universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå besluta om kapitaltillskott till bolaget på högst 1 500 000 kronor,

3. under 2022 för anslaget 2:65 Särskilda medel till universitet och högskolor besluta om kapitaltillskott på högst 11 000 000 kronor till holdingbolag knutna till universitet för finansiering av idébanksmedel,

4. under 2022 för anslaget 3:1 Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation besluta om bidrag på högst 900 000 000 kronor till European Spallation Source ERIC (ESS),

5. under 2022 för anslaget 3:1 Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation besluta om medlemsavgift till det gemensamma företaget för ett europeiskt högpresterande datorsystem (Euro-HPC) på högst 25 000 000 kronor,

6. under 2022 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom de tidsperioder som regeringen föreslår.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2021/22:1 utgiftsområde 16 punkterna 2–6 och 8.

Stockholm den 7 december 2021

På utbildningsutskottets vägnar

Gunilla Svantorp

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Gunilla Svantorp (S)*, Fredrik Malm (L)*, Kristina Axén Olin (M), Pia Nilsson (S)*, Patrick Reslow (SD), Caroline Helmersson Olsson (S)*, Daniel Riazat (V)*, Marie-Louise Hänel Sandström (M), Tomas Kronståhl (S)*, Michael Rubbestad (SD), Annika Hirvonen (MP)*, Roza Güclü Hedin (S)*, Noria Manouchi (M), Jörgen Grubb (SD), Niels Paarup-Petersen (C)* och Gudrun Brunegård (KD).

* Avstår från ställningstagande, se särskilda yttranden.

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta ärende behandlas regeringens budgetproposition 2021/22:1 i de delar som gäller utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning och ett antal motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2021/22. Regeringens förslag till riksdagsbeslut och motionsförslagen finns i bilaga 1 och förslaget till lag om ändring i högskolelagen (1992:1434) i bilaga 5.

I bilagorna 2 och 3 finns en sammanställning av regeringens förslag till anslag för 2022 och beställningsbemyndiganden samt de avvikelser från dessa som Moderaterna, Sverigedemokraterna, Centerpartiet, Vänsterpartiet, Kristdemokraterna och Liberalerna föreslår i sina anslagsmotioner. I bilaga 4 finns utskottets anslagsförslag.

Riksdagen har bifallit finansutskottets förslag och bestämt utgiftsramen för 2022 för utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning till 95 384 445 000 kronor (prop. 2021/22:1, bet. 2021/22:FiU1, rskr. 2021/22:46). Det är 855 miljoner kronor mer än vad regeringen föreslår i budgetpropositionen.

Ledamöterna från Moderaterna, Sverigedemokraterna och Kristdemokraterna har under utskottets beredning av ärendet justerat sina yrkanden jämfört med sina respektive motioner till ett gemensamt förslag.

Den 30 november 2021 lämnade företrädare för Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) information inför beredningen av förslagen i propositionen och motionerna.

Budgetprocessen i riksdagen

Rambeslutsprocessen

Budgetprocessen innebär bl.a. att riksdagen i ett första steg genom ett beslut fastställer en utgiftsram för varje utgiftsområde. Utgiftsramen anger det belopp som utgiftsområdets anslag högst får uppgå till (11 kap. 18 § tredje stycket riksdagsordningen).

Riksdagen har, med bifall till finansutskottets förslag i betänkande 2021/22:FiU1 den 24 november 2022 bestämt utgiftsramen för utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning för 2022 till 95 384 445 000 kronor (prop. 2021/22:1, bet. 2021/22:FiU1, rskr. 2021/22:46). I detta ärende ska utbildningsutskottet föreslå för riksdagen hur anslagen för utgiftsområdet ska fördelas inom utgiftsområdesramen. Riksdagens ställningstagande till anslag och bemyndiganden om ekonomiska åtaganden för utgiftsområdet ska göras genom *ett* beslut (11 kap. 18 § fjärde stycket riksdagsordningen).

Uppföljning av regeringens resultatredovisning

Enligt 10 kap. 3 § budgetlagen (2011:203) ska regeringen i budgetpropositionen lämna en redovisning av de resultat som har uppnåtts i verksamheten i förhållande till de mål som riksdagen har beslutat om.

I utskottens uppgifter ingår att följa upp och utvärdera riksdagsbeslut (4 kap. 8 § regeringsformen). Som en del i utskottens uppföljning ingår att behandla den resultatinformation som regeringen presenterar. Riksdagen har beslutat om riktlinjer för bl.a. den löpande uppföljningen av regeringens resultatredovisning (framst. 2005/06:RS3, bet. 2005/06:KU21, rskr. 2005/06:333–335). Av riktlinjerna framgår att riksdagen beställer och tar emot information om resultatet av statens verksamhet.

Utskottet har mot den bakgrunden granskat regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 16 i budgetpropositionen. Granskningen är ett underlag för utskottets behandling av budgetpropositionen och för den fortsatta mål- och resultatdialogen med regeringen.

Betänkandets disposition

Betänkandet har disponerats så att regeringens resultatredovisning behandlas först (avsnitt 1). Därefter följer utskottets ställningstagande till anslagen m.m. och motioner inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning för 2022 (avsnitt 2). Utskottet redogör sedan för innehållet i propositionen och motionerna samt för utskottets ändringar i förhållande till regeringens förslag och för anslagsvillkor i de följande avsnitten, vilka är

- 3 Barn- och ungdomsutbildning
- 4 Kommunal vuxenutbildning och yrkeshögskola
- 5 Universitet och högskolor
- 6 Forskning
- 7 Anslag för gemensamma ändamål

I avsnitten 3 och 5 redogörs också för de tillkännagivanden som regeringen redovisar i budgetpropositionen.

Utskottets överväganden

1 Regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 16

Utskottet har granskat regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 16 i budgetpropositionen. Årets granskning omfattar hela resultatredovisningen för utgiftsområde 16, med särskilt fokus på att följa upp i vilken utsträckning regeringen har hörsammat de synpunkter om långsiktighet som utskottet lämnade i resultatredovisningen föregående år. I första hand kommenteras mål, indikatorer, resultat och målpuppfyllelse på utgiftsområdets övergripande nivå. Därutöver berörs den särskilda resultatredovisningen av lärar- och förskollärsituationen. Nedan återges propositionen kortfattat i här relevanta delar som rör resultatredovisningen. Därefter följer utskottets bedömning av resultatredovisningen och av regeringens bedömning av målpuppfyllelsen.

Propositionen

Utgiftsområdets omfattning

Utgiftsområdet Utbildning och universitetsforskning omfattar områdena Barn- och ungdomsutbildning, Kommunal vuxenutbildning och yrkeshögskola, Universitet och högskolor samt Forskning. I utgiftsområdet ingår även myndigheter inom skolområdet, vuxenutbildningsområdet, det eftergymnasiala yrkesutbildnings- och högskoleområdet samt vissa myndigheter inom forskningsområdet. Vidare ingår medlemsavgifter till Unesco, verksamheten vid Svenska Unescorådet och finansieringen av internationella kunskapsmätningar och utbildningsstatistik.

Mål för utgiftsområdet

Målet för utgiftsområdet är att Sverige ska vara en framstående kunskaps- och forskningsnation som präglas av hög kvalitet (prop. 2011/12:1 utg.omr. 16 avsnitt 2.3, bet. 2011/12:UbU1, rskr. 2011/12:98).

Resultatredovisning för utgiftsområdet

De indikatorer som regeringen valt ut för att mäta målpuppfyllelsen inom utbildningsområdet på en övergripande nivå är

- andel barn i förskola
- resultat i de internationella undersökningarna PIRLS, TIMSS och PISA,
- likvärdighet i svensk skola utifrån de internationella undersökningarna
- befolkningens uppnådda utbildningsnivå
- vuxnas deltagande i utbildning

- andel unga som varken arbetar eller studerar
- utbildningsinriktning bland kvinnor och män med eftergymnasial utbildning
- sysselsättning efter avslutad utbildning.

Indikatorerna för att mäta målpuppfyllelsen på en övergripande nivå inom utbildningsområdet överensstämmer med föregående år och är åtta till antalet. Av de åtta indikatorerna infördes sju vid föregående års resultatredovisning. Dessa övergripande indikatorer kompletteras med ett antal mer specifika indikatorer som mäter målpuppfyllelsen på verksamhetsnivå: områdena Barn- och ungdomsutbildning, Kommunal vuxenutbildning och yrkeshögskola, Universitet och högskolor respektive Forskning. För att beskriva de framsteg som görs mot den del av målet som handlar om att Sverige ska vara en framstående forskningsnation använder regeringen de indikatorer som används för området Forskning.

Sedan föregående år har det inom området Forskning tillkommit en ny indikator om finansiering av forskning och utveckling. De resultat som redovisas i anknytning till indikatorn fanns även med föregående år, men är nu kopplade till en indikator. Inom övriga områden är indikatorerna desamma.

Som komplement till ovannämnda indikatorer använder regeringen bedömningsgrunden en väl fungerande och hållbar kompetensförsörjning, som enligt regeringen är en förutsättning för att Sverige ska vara en framstående kunskaps- och forskningsnation. Förra året infördes tre indikatorer för att följa utvecklingen av kompetensförsörjningen. Dessa indikatorer är

- sambandet mellan andel arbetslösa och andelen lediga jobb
- förvärvsgrad och matchad förvärvsgrad efter utbildningsnivå
- arbetsgivarens bedömning av kompetensförsörjningen och framtida kompetensförsörjning.

För att följa upp hur framstående Sverige är som kunskaps- och forskningsnation gör regeringen jämförelser med andra länder. Huvuddelen av de indikatorer som används för uppföljningen av det övergripande målet för utgiftsområdet bygger på internationell statistik, främst från Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD) och Eurostat.

Liksom föregående år finns det sex diagram i resultatredovisningen på den övergripande nivån som redovisar resultat i tidsserier som är tio år eller längre. I övriga diagram har dock tidsserierna kompletterats med resultat för ytterligare ett år. Även inom verksamhetsområdena Barn- och ungdomsutbildning, Kommunal vuxenutbildning och yrkeshögskola, Universitet och högskolor samt Forskning är det lika många tabeller och diagram med långa tidsserier som förra året.

Resultaten i tabeller och diagram presenteras i de flesta fall efter kön. De senaste uppgifterna avser 2018, 2019 eller 2020.

Regeringens bedömning av måluppfyllelsen

Från och med budgetpropositionen för 2022 ändras namnet på rubriken Analys och slutsatser till Regeringens bedömning av måluppfyllelsen. Syftet med förändringen är enligt regeringen att rubriken tydligare ska återspegla det avsedda innehållet i avsnittet (2021/22:1 Förslag till statens budget för 2022, finansplan och skattefrågor, s. 169).

I sin bedömning av måluppfyllelsen kommenterar regeringen de flesta indikatorer och resultat som redovisas på den övergripande nivån inom utbildningsområdet. Däremot kommenteras inte någon av de tre indikatorer som är kopplade till bedömningsgrunden en väl fungerande och hållbar kompetensförsörjning. I analysen berörs även vissa resultat som presenteras inom områdena Barn- och ungdomsutbildning, Universitet och högskolor samt Forskning.

Regeringen bedömer sammantaget att Sverige i flera avseenden fortsatt är en framstående kunskaps- och forskningsnation. Regeringen framhåller bl.a. att andelen barn i förskolan är hög redan från tre års ålder och att den senaste internationella studien TIMSS 2019 bekräftar det positiva trendbrottet i svenska elevers resultat i matematik och naturvetenskap i årskurs 8. Jämfört med OECD har Sverige fortsatt en högre utbildningsnivå, övergången till arbete är bättre och det är en mindre andel unga som varken arbetar eller studerar.

Trots att det senaste året i hög grad har påverkats av pandemin med bl.a. ökad arbetslöshet och minskat antal lediga jobb framhåller regeringen att fler har fått möjlighet att studera och att antalet studerande har ökat inom flera utbildningar som leder till s.k. bristyrken. Samtidigt finns det enligt regeringen anledning att uppmärksamma de utmaningar och stora förändringar som pandemin har inneburit för barn, elever, studenter och anställda inom utbildningssektorn, bl.a. i form av utbildning på distans. Huvudmännen bedömer att det finns risk för försämrad kunskapsutveckling i grund- och gymnasieskolan, vilket kan få negativa konsekvenser för likvärdigheten. Vissa grupper bedöms särskilt utsatta, däribland nyanlända elever och elever i social utsatthet. Enligt regeringen är fortsatta satsningar på stärkt likvärdighet därför viktiga. Vidare anger regeringen att Sverige fortsatt står inför utmaningar när det gäller regeringens mål om jämställd utbildning. Män har halkat efter kvinnor i utbildningsnivå och kvinnors och mäns val av utbildning skiljer sig fortfarande åt.

Resultatredovisning och bedömning av måluppfyllelse av lärar- och förskolläarsituationen i skolväsendet

Utbildningsutskottet har tidigare framhållit att det är angeläget att få en samlad redovisning av skolans personalsituation (bet. 2014/15:UbU1). Regeringen lämnar därför i budgetpropositionen en särskild resultatredovisning av lärar- och förskolläarsituationen i de skolformer som ingår i skolväsendet, inklusive

fritidshem. Även personalgruppen annan pedagogisk personal redovisas i utvalda delar.

De indikatorer som regeringen använder i resultatredovisningen är desamma som föregående år; det är fyra indikatorer för personalens utbildning (andel som har pedagogisk högskoleexamen i olika skolformer), fyra indikatorer för lärares legitimation och behörighet (andel med legitimation och behörighet i olika skolformer), tre indikatorer för lärar- och förskollärarytbildning (söktryck, antal nybörjare och antal examinerade på olika utbildningar) samt två indikatorer för lärar- och förskollärarytsejörjning (rekryteringsbehov, examinationsbehov, beräknad examination och andel arbetsgivare med personalbrist). Totalt används 13 indikatorer.

Regeringen redovisar resultat för personalsituationen per skolform, utvecklingen för lärar- och förskollärarytsejörjningarna, Skolverkets och Universitetskanslersämbetets (UKÄ) prognoser över skolväsendets behov av lärare och förskollärare samt huvudmännens bedömning av personalsituationen. Regeringen redovisar också uppgifter om ett antal statliga insatser, bl.a. utbyggnad av kompletterande pedagogisk utbildning (KPU) och yrkeslärarytsejörjningen, stärkt verksamhetsförlagd utbildning i lärarytsejörjningarna, en förlängning av Läraryftet, en fortsatt utveckling av professionsprogrammet och ett samlat statsbidrag till huvudmän som inrättar karriärsteg för lärare m.m.

I avsnittet redovisas bl.a. tio diagram som visar utvecklingen inom lärar- och förskollärarytsejörjningen över tid. Uppgifterna i diagrammen bygger på statistik från Skolverket, Statistiska centralbyrån (SCB) och UKÄ. Sedan föregående år har flera av dessa diagram byggts på med ytterligare ett år och flera närmar sig tioåriga serier. Åtta diagram redovisar nu resultat för utvecklingen över minst nio år.

I sin bedömning av måloppfyllelsen kommenterar regeringen flera av indikatorerna. Regeringens slutsats är bl.a. att indikatorerna visar en tudelad bild av lärar- och förskollärarytsituationen i skolväsendet. Enligt regeringen är lärarbristen fortfarande i högsta grad tydlig, men det finns sådant som tyder på en positiv utveckling under 2020. Antalet lärare och förskollärare är relativt konstant jämfört med föregående år, samtidigt som antalet lärare med en pedagogisk examen har ökat. Personalgruppen annan pedagogisk personal, exempelvis lärarassistenter och studiehandledare på modersmål, har fortsatt att öka, vilket enligt regeringen tyder på att huvudmännen hanterar lärarbristen genom att anställa annan personal som kan avlasta lärarna. Även antalet barn och elever har ökat marginellt, vilket innebär en oförändrad lärartäthet även om det utvecklas olika i olika verksamhetsformer. Vidare finns skillnader mellan skolor och kommuner i tillgången till utbildade lärare och förskollärare, och det finns även skillnader i andelen behöriga lärare mellan olika ämnen. Regeringen anser att det är angeläget att motverka denna brist på behöriga lärare och att de fortsatta satsningarna på fler lärare och en ökad attraktionskraft för läraryrket är mycket viktiga.

Utskottets bedömning

Utskottet välkomnar den översyn och utveckling av resultatredovisningen för utgiftsområdet som har genomförts under de senaste åren och ser positivt på det fortsatta arbetet med att utveckla mål- och resultatstyrningen i budgetpropositionen. Här kan särskilt nämnas den översyn av resultatindikatorerna inom verksamhetsområdet Universitet och högskolor som UKÄ har genomfört och som för närvarande bereds inom Regeringskansliet. En tydlig och ändamålsenlig resultatredovisning är en viktig del i styrkedjan. Utskottet uppskattar en fortsatt dialog.

I det följande redovisas de iakttagelser som utskottet gjort med anledning av resultatredovisningen i budgetpropositionen för 2022. Uppföljningen fokuserar särskilt på i vilken utsträckning regeringen har hört sammat de synpunkter om långsiktighet som utskottet lämnat i resultatredovisningen tidigare år. Därutöver omfattar granskningen den särskilda resultatredovisningen av lärar- och förskollärsituationen.

Resultatredovisningen

Utskottet kan inledningsvis konstatera att regeringen har tillmötesgått förra årets påpekande om att rubriken Mål för utgiftsområdet saknades. Målet för utgiftsområde 16 är nu tydligt redovisat.

Utskottets genomgång av resultatredovisningen har visat att det liksom föregående år är åtta indikatorer som används för att mäta målnöjdhetsgraden på övergripande nivå inom utbildningsområdet. Samtliga indikatorer är kopplade till internationell statistik eller undersökningar som tillhandahålls av OECD. Utskottet ser positivt på att de indikatorer som nu används är desamma som under föregående år. Långsiktighet vid framtagande och urval av indikatorer är av stor vikt för riksdagens möjligheter att följa resultaten inom utbildningsområdet under en längre tid. Det är även positivt att de uppgifter som redovisas tydligt kan kopplas till indikatorerna. Utskottet noterar att samtliga tabeller i resultatredovisningsavsnittet som är övergripande för hela utgiftsområdet är desamma som föregående år, vilket skapar kontinuitet. Liksom föregående år är det fem av diagrammen som redovisar tidsserier för tio år eller längre.

En motsvarande genomgång av resultatredovisningen inom respektive verksamhetsområde visar att redovisningen på dessa områden generellt är tydlig och att antalet indikatorer och diagram som redovisar resultat i långa tidsserier i huvudsak är detsamma som föregående år.

Med anledning av denna genomgång vill utskottet återigen framhålla att det är önskvärt att – i de fall det är möjligt – fler av de tabeller och diagram som finns i resultatredovisningen är minst tioåriga.

Utskottet har tidigare år uppmärksammat att det helt saknas indikatorer för vissa skolformer, t.ex. sameskolan, specialskolan, fritidshemmet, grundsärskolan och gymnasiesärskolan. I regeringens resultatredovisning redovisas dock vissa uppgifter om eleverna och om verksamheternas kostnader. Utskottet noterar att det även i år saknas indikatorer för dessa skolformer. Det

tycks ännu inte ha skett någon utveckling i denna del och som tidigare framförts skulle utskottet gärna se att regeringen utvecklar resultatredovisningen för dessa skolorformer.

Avslutningsvis har utskottet noterat att det inom området Barn- och ungdomsutbildning har tillkommit ett avsnitt om konsekvenserna av covid-19-pandemin. Utskottet är generellt positivt till att regeringen även redovisar vissa andra uppgifter än resultatindikatorer som beskriver utvecklingen inom områdena, vilket ger en bredare förståelse för området och för effekter av pandemin.

Regeringens bedömning av måluppfyllelsen

Utskottet noterar inledningsvis att det skett vissa ändringar av innehållet i avsnittet med den nya rubriken och att regeringen delvis har beaktat de synpunkter som lämnats föregående år.

Utskottet är positivt till att indikatorer och resultat för verksamhetsområdena nu tydligare är kopplade till det övergripande målet för hela utgiftsområdet. Därutöver är det positivt att regeringen nu har kopplat samman resonemanget i avsnittet med de flesta indikatorer som valts ut för att mäta måluppfyllelsen på den övergripande nivån inom utbildningsområdet. I avsnittet sammankopplas nu mål, indikatorer, resultat och bedömning av måluppfyllelse på ett tydligare sätt än tidigare. I avsnittet kommenteras även vissa indikatorer och resultat som presenteras inom verksamhetsområdena Barn- och ungdomsutbildning, Universitet och högskolor samt Forskning. Utskottet ser gärna att regeringen ytterligare utvecklar sin bedömning av måluppfyllelsen så att resultaten för verksamhetsområdena i än högre utsträckning integreras i bedömningen av måluppfyllelsen inom utgiftsområdet.

Utskottet noterar vidare att regeringen i sin bedömning av måluppfyllelsen i övrigt inte kommenterar någon av de tre indikatorer som är kopplade till bedömningsgrunden om en väl fungerande och hållbar kompetensförsörjning. Kompetensförsörjning är en relevant aspekt av målet för utgiftsområdet och därmed en viktig del i regeringens resultatredovisning till riksdagen. Utskottet hade därför gärna sett att regeringen uttalat sig närmare om bedömningsgrunden i sin bedömning av måluppfyllelsen.

När det gäller förra årets särskilda granskning av resultatredovisningen för området Kommunal vuxenutbildning och yrkeshögskola kan utskottet konstatera att regeringen även i år endast kommenterar ett fåtal av de sju indikatorerna inom kommunal vuxenutbildning men båda indikatorerna inom området yrkeshögskola. I detta sammanhang vill utskottet liksom tidigare framhålla behovet av dels en utförlig bedömning av måluppfyllelsen, dels en tydlig koppling och en systematisk genomgång av utfallet för samtliga indikatorer i regeringens bedömning av måluppfyllelsen. Utskottet vill också framhålla vikten av att en bedömning av måluppfyllelsen konsekvent redovisas för samtliga verksamhetsområden. En så omfattande och växande

verksamhet som kommunal vuxenutbildning bör regeringen kommentera ytterligare, anser utskottet.

När det sedan gäller den särskilda resultatredovisningen av lärar- och förskollärarsituationen i skolväsendet vill utskottet anföra följande. Utskottet noterar att regeringen inte har infört några förändringar i dispositionen av resultatredovisningen eller i de indikatorer som används för att mäta måluppfyllelsen. Vidare innehåller resultatredovisningen fler tidsserier som närmar sig tio år än vad som tidigare varit fallet, och nästan alla indikatorer kommenteras i regeringens bedömning av måluppfyllelsen.

I sin bedömning av måluppfyllelsen framför regeringen att lärarbristen fortfarande är tydlig men att det finns sådant som tyder på en positiv utveckling under 2020, bl.a. att antalet lärare med pedagogisk examen har ökat. Utskottet vill dock understryka att det är angeläget att fortsätta att motverka bristen på behöriga lärare, bl.a. genom satsningar på fler lärare och på att öka läraryrkets attraktionskraft. Utskottet ser också med oro på att det finns skillnader mellan kommuner och skolor i tillgången på behöriga lärare. Utskottet avser att följa utvecklingen noga.

2 Statens budget inom utgiftsområde 16

Statens budget inom utgiftsområde 16

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen anvisar anslagen för 2022, med de anslagsvillkor som utskottet anger, inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning i enlighet med utskottets förslag. Riksdagen lämnar de bemyndiganden som regeringen begärt samt antar regeringens förslag till ändring i högskolelagen. Därmed bifalls delvis tre motionsyrkanden om anslagens fördelning från Moderaterna, Sverigedemokraterna och Kristdemokraterna. Regeringens förslag till anslagsfördelning bifalls i de delar de inte avviker från Moderaternas, Sverigedemokraternas och Kristdemokraternas gemensamma förslag. Övriga motionsförslag avslås.

Jämför särskilt yttrande 1 (S, MP), 2 (C), 3 (V) och 4 (L).

Propositionen*Omfattning och mål*

Utgiftsområdet omfattar utgifter för utbildning inom skolväsendet (inklusive kommunal vuxenutbildning), yrkeshögskolan samt universitet och högskolor. Även utgifter för myndigheter inom utbildningsområdet omfattas. Likaså omfattas utgifter för statlig finansiering av forskning och forskningsmyndigheter. Huvudmannaskapet för olika skolformer och verksamheter inom utgiftsområdet varierar, liksom finansieringsformerna. Staten styr genom finansiering, reglering och uppställda mål, tillsyn och tillståndsprovning samt uppföljning och kvalitetssäkring.

Målet för utgiftsområdet är att Sverige ska vara en framstående kunskaps- och forskningsnation som präglas av hög kvalitet (prop. 2011/12:1, bet. 2011/12:UbU1, rskr. 2011/12:98).

Budgetförslag och lagförslag

Regeringen föreslår att 94 529 445 000 kronor anvisas till 104 anslag inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning. Utgiftsområdet är indelat i fyra områden. Mer än hälften av medlen (ca 51,3 miljarder kronor) avsätts för området Universitet och högskolor. Nästan en fjärdedel av medlen (ca 23,9 miljarder kronor) avsätts för området Barn- och ungdomsutbildning, varav ca 21,3 miljarder kronor avser utgifter för statliga bidrag. Ungefär en tiondel av medlen (ca 9,7 miljarder kronor) avser området Forskning, med anslag till bl.a. forskning och forskningens infrastruktur. Ca 9,4 miljarder

kronor avser statsbidrag för området Kommunal vuxenutbildning och yrkeshögskola. Därutöver avsätts ungefär 183 miljoner kronor till anslag för gemensamma ändamål t.ex. Sveriges medlemsavgift till Unesco. Regeringen föreslår också beställningsbemyndiganden under 13 anslag på sammanlagt ca 59,3 miljarder kronor. I bilagorna 2 och 3 till betänkandet finns det en sammanställning av regeringens förslag till anslag för 2022 och beställningsbemyndiganden. Vidare föreslås ett antal bemyndiganden för regeringen, bl.a. att besluta om bidrag till European Spallation Source ERIC (ESS) på högst 900 miljoner kronor.

Regeringen föreslår också en ändring i högskolelagen (1992:1434). Lagförslaget finns i bilaga 5. Regeringen avser att fatta beslut om att Mälardalens högskola ska benämnas Mälardalens universitet fr.o.m. den 1 januari 2022. Benämningen Mälardalens högskola ska därför tas bort ur bilagan till högskolelagen och högskolan ska i stället benämnas Mälardalens universitet. Denna ändring ska också gälla fr.o.m. den 1 januari 2022.

Motionerna

Moderaterna, Sverigedemokraterna, Centerpartiet, Vänsterpartiet, Kristdemokraterna och Liberalerna har i sina motioner föreslagit alternativ till regeringens förslag för vissa anslag. En sammanställning av motionärernas anslagsförslag för 2022 inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning finns i bilaga 2 till betänkandet.

Utskottets ställningstagande

Sverige behöver en ny kurs. Riksdagen har ställt sig bakom det som finansutskottets majoritet anför i betänkande 2021/22:FiU1 (s. 56 f.) om riktlinjerna för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken. De riktlinjerna gäller också som utgångspunkt för utbildningsutskottets ställningstagande i detta betänkande.

Riksdagen beslutade den 24 november 2022 att fastställa utgiftstak, utgiftsramar och inkomster på statens budget enligt finansutskottets förslag (bet. 2021/22:FiU1, rskr. 2021/22:46). För utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning innebär det att ramen för 2022 är fastställd till 95 384 445 000 kronor, vilket är 855 miljoner kronor mer än regeringens förslag.

Riksdagens beslut om utgiftsram för utgiftsområde 16 innebär att utbildningsutskottets förslag om anslag för 2022 sammantaget måste hålla sig inom den nu fastställda ramen.

Ledamöterna från Moderaterna, Sverigedemokraterna och Kristdemokraterna har under utskottets beredning av ärendet justerat sina yrkanden jämfört med sina respektive motioner till ett gemensamt förslag.

Som framgår av utskottets förslag till riksdagsbeslut tillstyrker utskottet delvis motionerna 2021/22:4179 (M) yrkande 1, 2021/22:3892 (SD) och 2021/22:4163 (KD) yrkande 1. Utskottet avstyrker övriga motioner. Utskottet

tillstyrker delvis propositionens punkt 7 som rör anslagen i propositionen och tillstyrker punkterna 2–6 och 8 som rör bemyndiganden i propositionen. Utskottet tillstyrker också punkt 1 i propositionen om lag om ändring i högskolelagen.

Det ovanstående innebär att regeringens förslag tillstyrks i de delar som inte mött invändningar i de motioner som delvis tillstyrks av utskottet.

Utskottets förslag till anslag för budgetåret 2022 inom utgiftsområde 16 återfinns i betänkandets bilaga 4.

Utskottet ställer sig också bakom regeringens bedömningar när det gäller de tillkännagivanden till regeringen som redovisas i propositionen.

Nedan redogörs närmare för innehållet i propositionen och motionerna i avsnitten 3 Barn- och ungdomsutbildning, 4 Vuxenutbildning, 5 Universitet och högskolor, 6 Forskning och 7 Gemensamma ändamål. I avsnitt 3 redogörs för utskottets ändringar i förhållande till regeringens anslagsförslag och för utskottets anslagsvillkor.

3 Barn- och ungdomsutbildning

Propositionen

Mål och omfattning

Området Barn- och ungdomsutbildning omfattar förskola, annan pedagogisk verksamhet, förskoleklass, grundskola, sameskola, grundsärskola, specialskola, fritidshem, gymnasieskola och gymnasiesärskola.

Av skollagen (2010:800) framgår att utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. Utbildningen ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor. Utbildningen inom skolväsendet ska vara likvärdig inom varje skolform och inom fritidshemmet oavsett var i landet den anordnas.

Redovisade tillkännagivanden

Regeringen redovisar behandlingen av två tillkännagivanden inom Barn- och ungdomsutbildning (avsnitt 4.5.1 och 4.6.4 i propositionen). Dessa avser

- nationellt digitalt lärarlyft
- inrättandet av en ny tvåårig yrkesskola på gymnasial nivå som är en del av det ordinarie utbildningssystemet.

Riksdagen har tillkännagett för regeringen att regeringen ska utreda frågan om att införa ett nationellt digitalt lärarlyft (bet. 2015/16:UbU14 punkt 14, rskr. 2015/16:228).

Den 9 juli 2015 gav regeringen Skolverket i uppdrag att ta fram och genomföra nationella skolutvecklingsprogram som riktar sig till huvudmän och skolor (U2015/03844). Insatserna inom de nationella skolutvecklingsprogrammen ska enligt uppdraget bestå av olika kompetensutvecklings- och stödinsatser riktade till huvudmän och skolor, bl.a. när det gäller it som såväl pedagogiskt som administrativt verktyg. Uppdraget innefattar att ta fram förslag till nödvändiga kompetensutvecklingsinsatser i fråga om digitala lärresurser och verktyg för att stärka den digitala kompetensen i undervisningssituationen samt för en effektivare administration. Dessa insatser ingår i skolutvecklingsprogrammen fr.o.m.

2016. Kompetensutvecklingsinsatserna i fråga om digitala verktyg och lärresurser ska enligt uppdraget vara långsiktiga och ta till vara de möjligheter till pedagogisk utveckling och administrativa vinster som utvecklingen på området medför. Regeringen bedömde i budgetpropositionen för 2018 (prop. 2017/18:1 utg.omr. 16 avsnitt 9.3.6) att det finns ett behov av ett förstärkt stöd för deltagande i kompetensutvecklingsinsatser för att underlätta och säkerställa införandet av programmering i undervisningen och att medel därför borde tillföras för detta ändamål. Den 19 oktober 2017 fattade regeringen beslut om en nationell digitaliseringsstrategi för skolväsendet (U2017/04119). Ett av de delmål som fastslås i strategin är att förskolechefer, rektorer och huvudmän ska ha förmåga att strategiskt leda digitalt utvecklingsarbete i verksamheterna.

Ett annat delmål är att personal som arbetar med barn och elever ska ha kompetens att välja och använda ändamålsenliga digitala verktyg i utbildningen. Förskolechefer, rektorer och huvudmän behöver enligt strategin skapa förutsättningar för personalens kompetensutveckling så att eleverna ges möjligheter att stärka dessa kompetenser.

Regeringen bedömde i skrivelsen Riksrevisionens rapport om samisk utbildning (skr. 2017/18:68) att de ovannämnda åtgärderna är de mest ändamålsenliga med anledning av riksdagens tillkännagivande och att tillkännagivandet därmed fick anses slutbehandlat. Utbildningsutskottet har konstaterat att regeringen redovisat ett antal genomförda åtgärder. Utskottet har dock ansett att ytterligare insatser behövs på området och att tillkännagivandet därmed inte är tillgodosett (bet. 2017/18:KU21 s. 25, ytr. 2017/18:UbU5y, rskr. 2017/18:326). Regeringen konstaterade i budgetpropositionen för 2019 (prop. 2018/19:1 utg.omr. 16 avsnitt 3.3.3 s. 93) att riksdagen inte anser tillkännagivandet slutbehandlat och att punkten därför åter är öppen.

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) överlämnade i mars 2019 rapporten Nationell handlingsplan för digitalisering av skolväsendet till Utbildningsdepartementet (U2019/01776) om digitaliseringens möjligheter att främja kunskapsutveckling och likvärdighet i skolväsendet. Rapporten innehåller dels en kartläggning och analys av uppmärksammade och övergripande behov hos huvudmännen, dels en kartläggning och analys av pågående initiativ och aktiviteter. Rapporten innehåller även en plan för fortsatt arbete och förslag på nya initiativ och aktiviteter. Exempel på initiativ som rör kompetensutveckling är ett breddat och förstärkt uppdrag till Skolverket om fortbildning och kompetensutvecklande insatser inom digitaliseringsområdet och att rektorsprogrammet och fortbildningen av rektorer utvecklas så att rektorerna bättre förbereds på att strategiskt leda digitalt utvecklingsarbete.

Sedan februari 2020 har Skolverket ett samlat ansvar (sektorsansvar) inom ramen för sitt verksamhetsområde för de statliga insatserna för att ta till vara digitaliseringens möjligheter för ökad måluppfyllelse och likvärdighet. Detta innefattar att vara samlande, stödjande och pådrivande i förhållande till övriga

berörda myndigheter och andra relevanta parter (18 § förordningen [2015:1047] med instruktion för Statens skolverk). Sedan februari 2020 ska Skolverket enligt sin instruktion även svara för nationellt prioriterade fortbildnings-, kompetensutvecklings- och stödinsatser inom ramen för nationella skolutvecklingsprogram (7 §). Sammantaget ger det Skolverket möjlighet att utifrån identifierade behov ta fram relevanta stödinsatser i fråga om bl.a. digitaliseringens möjligheter för huvudmän, rektorer, lärare, förskollärare och annan personal i skolväsendet. Från och med 2021 gäller dessutom ett nytt måldokument för Rektorsprogrammet som Skolverket fattat beslut om. I kursen Styrning, organisering och kvalitet ingår nu att rektorn efter utbildningen bl.a. ska kunna identifiera verksamhetens behov av digitalisering utifrån pedagogiska, administrativa och tekniska perspektiv.

Under 2020 och 2021 har delar av skolväsendet med anledning av covid-19-pandemin behövt ställa om till digital undervisning. Skolverket har fått i uppdrag att bl.a. följa upp konsekvenserna av pandemin för utbildningen inom skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet och utvärdera de åtgärder som har vidtagits på området med anledning av pandemin (U2020/06613). I uppdraget ingår även att göra en analys samt identifiera behov av, och föreslå, fortsatta åtgärder. Uppdraget delredovisades den 21 maj 2021. Uppdraget ska även delredovisas den 17 december 2021, den 3 juni 2022 och den 16 december 2022.

Vidare har Skolverket fått i uppdrag att främja digitaliseringen inom skolväsendet och att underlätta för skolor och huvudmän att ta till vara digitaliseringens möjligheter i undervisning och administration. I detta ingår att genomföra insatser för att höja lärarnas kompetens inom distans- och fjärrundervisning. Uppdraget ska redovisas årligen senast den sista februari (U2020/06613). Av den redovisning som Skolverket lämnade i februari 2021 framgår att myndigheten under 2021 bl.a. planerar att främja forum för samverkan mellan lärosäten som ett stöd i deras arbete med att säkerställa att skolväsendet får nyutbildade lärare med adekvat digital kompetens. Vidare avser myndigheten att följa upp redan genomförda insatser för skolväsendets digitalisering och fortsätta att arbeta med forskningsspridning inom ämnesområdet digitalisering.

Regeringens bedömning är att det arbete som redovisats ovan är det mest ändamålsenliga och att tillkännagivandet därmed får anses slutbehandlat.

Riksdagen har tillkännagett för regeringen att regeringen ska låta utreda inrättandet av en ny tvåårig yrkesskola på gymnasial nivå som är en del av det ordinarie utbildningssystemet (bet. 2018/19:UbU11 punkt 5, rskr. 2018/19:171). Regeringen beslutade den 8 april 2021 att ge en särskild utredare i uppdrag att föreslå åtgärder för att fler unga ska nå målen med sin gymnasieutbildning. I kommittédirektiven (dir. 2021:23) anger regeringen att uppdraget att utreda hur fler elever kan fullfölja sin utbildning inom gymnasieskolan bör ha sin utgångspunkt i riksdagens tillkännagivande. Uppdraget ska redovisas senast den 1 mars 2022. Tillkännagivandet är inte slutbehandlat.

Politikens inriktning

Av budgetpropositionen framgår bl.a. följande.

För att fler barn och elever ska lära sig mer behövs enligt regeringen fortsatta kraftfulla kunskaps- och jämlikhetsreformer.

Regeringen konstaterar att de negativa konsekvenserna av covid-19-pandemin kommer att finnas kvar även under 2022 och behöver följas noga även därefter. Därför förstärks det statliga stödet till skolväsendet.

Regeringen anser att det behövs insatser för att förhindra oseriösa och olämpliga aktörer att bedriva verksamhet inom pedagogisk omsorg. Vidare anser regeringen att kontrollen av förskolor och skolor med konfessionell inriktning behöver skärpas. Regeringen avser även att föreslå att ett etableringsstopp ska införas för fristående skolor och fritidshem med konfessionell inriktning. Ett sådant förslag bereds inom Regeringskansliet.

För att minska skolsegregationen och öka likvärdigheten i skolan vill regeringen verka för en allsidig social sammansättning av elever på skolor och i undervisningsgrupper. Regeringen anger i budgetpropositionen att den avser föreslå att det ska införas ett gemensamt skolvalssystem och förändrade urvalsgrunder.

Regeringen framhåller att undervisningen i fritidshemmet behöver stärkas och satsningar behövs på bl.a. mer personal och mindre elevgrupper. Regeringen föreslår en förstärkning av likvärdighetsbidraget med drygt 320 miljoner kronor 2022, och beräknar en successiv upptrappning av bidraget till drygt 8,7 miljarder kronor 2024. För att öka kvaliteten och likvärdigheten i och mellan verksamheterna och för att underlätta huvudmannens arbete med det systematiska kvalitetsarbetet avser regeringen att införa regionala kvalitetsdialoger mellan staten och huvudmän inom skolväsendet.

För att höja undervisningens kvalitet och säkerställa att fler elever får bättre förutsättningar till undervisning i nationella minoritetsspråk ser regeringen behov av en nationell samordning av lärarresurserna.

För att stärka skolbiblioteken avsätter regeringen medel för att vidta vissa åtgärder med grund i förslagen i delbetänkandet från Utredningen om stärkta skolbibliotek och läromedel (SOU 2021:3) och bereder utredningens förslag till bemannade skolbibliotek vidare.

Regeringen avser att göra demokratistärkande insatser inom bl.a. skolväsendet i syfte att motverka förekomst av antisemitism och andra former av rasism. Åtgärden är en del av Sveriges åtaganden som presenterades på Malmö internationella forum för hågkomst av Förintelsen och bekämpande av anti-semitism i oktober 2021 (se vidare utg.omr.1 Rikets styrelse, avsnitt 11).

För att höja kunskapsresultaten avser regeringen att föreslå att elever i grundskolan ska erbjudas studietid utanför ordinarie undervisningstid. Regeringen avser även att föreslå att den obligatoriska lovskolan ska utvidgas för att öka andelen elever som blir behöriga till ett nationellt program i gymnasieskolan. Regeringen anser dessutom att det behövs insatser bl.a. för att stödja huvudmän att göra det lättare att tillgodose elevers behov av särskilt stöd. Vidare anser regeringen att det behövs insatser för en starkt elevhälsa.

Regeringen avser att föreslå att det i grundsärskolan införs en garanti för tidiga stödinsatser. Regeringen ser även behov av en förstärkning av undervisningen i grundsärskolan och att det tas fram kompetensutvecklingsinsatser för personalen samt verktyg för bedömning och uppföljning av elevernas kunskaper i grundsärskolan och gymnasiesärskolan. Regeringen avser även att föreslå nya benämningar för bl.a. skolformerna grundsärskolan och gymnasiesärskolan samt att begreppet utvecklingsstörning ersätts med ett mer modernt begrepp.

Regeringen avser att till riksdagen föreslå att ämnesbetyg ska införas i gymnasie- och gymnasiesärskolan och i komvux på gymnasial nivå och komvux som särskild utbildning på gymnasial nivå.

Regeringen avser att återkomma till riksdagen med förslag som bl.a. innebär att utbudet av utbildning i gymnasieskolan och den yrkesinriktade utbildningen inom komvux ska beslutas både med hänsyn till elevernas efterfrågan och behoven på arbetsmarknaden samt att kommuner ska träffa samverkansavtal om planering, dimensionering och erbjudande av utbildning. Regeringen bedömer vidare att det krävs fortsatta åtgärder för att stärka den nationella kompetensförsörjningen och vända den negativa trenden när det gäller antalet sökande till gymnasieskolans yrkesprogram. Regeringen avser därför att åter lämna förslag till riksdagen om att införa en utökad möjlighet för elever på yrkesprogrammen att läsa kurser för grundläggande behörighet.

Regeringen avser att förlänga sin del av finansieringen av den praktiksatsning som ungdomar efter avslutat naturvetenskapligt eller tekniskt program i gymnasieskolan erbjuds inom tekniksektorn – det s.k. Tekniskprånget.

Budgetförslag

Regeringen föreslår 15 anslag inom området Barn- och ungdomsutbildning om sammanlagt 23,9 miljarder kronor.

Fem anslag om sammanlagt ca 2,7 miljarder kronor avser förvaltningsutgifter för myndigheter: 1:1 *Statens skolverk*, 1:2 *Statens skolinspektion*, 1:3 *Specialpedagogiska skolmyndigheten*, 1:4 *Sameskolstyrelsen* och 1:11 *Skolforskningsinstitutet*.

Tio anslag om sammanlagt 21,2 miljarder kronor avser utgifter för statliga bidrag: 1:5 *Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet*, 1:6 *Statligt stöd till särskild utbildning i gymnasieskolan*, 1:7 *Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet, m.m.*, 1:8 *Bidrag till viss verksamhet inom skolväsendet, m.m.*, 1:9 *Bidrag till svensk undervisning i utlandet*, 1:10 *Fortbildning av lärare och förskolepersonal*, 1:12 *Praktiknära skolforskning*, 1:13 *Bidrag till lärarlöner*, 1:14 *Särskilda insatser inom skolområdet* och 1:15 *Statligt stöd för stärkt likvärdighet och kunskapsutveckling*.

Regeringen föreslår bemyndiganden om ekonomiska åtaganden för sju av dessa statsbidragsanslag: 1:5 *Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet*, 1:6 *Statligt stöd till särskild utbildning i gymnasieskolan*, 1:7 *Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk*

verksamhet, m.m., 1:10 Fortbildning av lärare och förskolepersonal, 1:12 Praktisknära skolforskning, 1:13 Bidrag till lärarlöner och 1:15 Statligt stöd för stärkt likvärdighet och kunskapsutveckling.

Nedan sammanfattas regeringens budgetförslag för området Barn- och ungdomsutbildning (avsnitt 4.7 i propositionen). I propositionen redovisas anslagsutvecklingen över tid i en tabell under varje anslag: utfall och anslagssparande för 2020, anslag och utgiftsprognos för 2021, regeringens förslag för 2022 och regeringens beräkning av anslaget för 2023 och 2024. För varje anslag anger regeringen också det tänkta ändamålet. Under respektive anslag återfinns regeringens närmare överväganden med förslag till anslagsnivå och beräknad anslagsnivå för kommande år. I tabellen Förändringar av anslagsnivån framgår om anslagsförändringen är en följd av pris- och löneomräkning och beslutade, föreslagna och aviserade reformer, överföring till eller från andra anslag samt övrigt. Under anslagen för Statens skolverk, Statens skolinspektion, Specialpedagogiska skolmyndigheten och Sameskolstyrelsen återfinns också en budget för avgiftsbelagd verksamhet.

Anslagen

Anslaget 1:1 Statens skolverk

Regeringen anger att anslaget får användas för Statens skolverks förvaltningsutgifter.

Regeringen föreslår att anslaget anvisas 1 362 338 000 kronor för 2022.

För ett införande av regionala kvalitetsdialoger beräknas att anslaget behöver ökas med 31 miljoner kronor 2022, 61 miljoner kronor 2023 och därefter med 85 miljoner kronor per år fr.o.m. 2024 (se avsnitt 4.6.1). För ett införande av ett gemensamt skolvalssystem beräknas att anslaget behöver ökas med 55 miljoner kronor 2022, 98,5 miljoner kronor 2023, 98,5 miljoner kronor 2024 och därefter med 31 miljoner kronor per år fr.o.m. 2025 (se avsnitt 4.6.1). För en förstärkning av undervisningen i grundsärskolan och gymnasiesärskolan beräknas att anslaget behöver ökas med 81,5 miljoner kronor 2022, 160 miljoner kronor 2023, 157,5 miljoner kronor 2024 och därefter med 154 miljoner kronor per år fr.o.m. 2025 (se avsnitt 4.6.2). För en stärkt elevhälsa beräknar regeringen att anslaget behöver ökas med 3,5 miljoner kronor 2022, 1,5 miljoner kronor 2023 och därefter med 500 000 kronor per år fr.o.m. 2024. För att stärka skolbiblioteken beräknas anslaget behöva ökas med 1,2 miljoner kronor 2022, 2,1 miljoner kronor 2023 och därefter med 1,8 miljoner kronor per år fr.o.m. 2024 (se avsnitt 4.6.1). För arbete med att digitalisera de nationella proven föreslås att anslaget minskas med 22 miljoner kronor 2022 och beräknas att anslaget ökas med 20 miljoner kronor 2023 och 50 miljoner kronor 2024. För arbete med att ta fram regionala planeringsunderlag med anledning av kommande förslag om planering och dimensionering av gymnasial utbildning beräknas att anslaget behöver ökas med 12 miljoner kronor 2022 och 14 miljoner kronor per år fr.o.m. 2023 (se avsnitt 4.6.4). För arbete med kommande förslag om att återinföra högskolebehörigheten på yrkesprogrammen beräknas att anslaget behöver ökas

med 2 miljoner kronor 2022 och 5 miljoner kronor 2023 (se avsnitt 4.6.4). För arbete med att införa ämnesbetyg och en ämnesutformad gymnasie- och gymnasiesärskola beräknar regeringen att anslaget behöver ökas med 10 miljoner kronor 2022, 15 miljoner kronor 2023 och 20 miljoner kronor 2024 (se avsnitt 4.6.2).

Regeringen föreslår att medel för att förbereda införandet av ämnesbetyg i gymnasieskolan överförs till anslaget 1:1 *Statens skolverk* från anslaget 1:5 *Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet* för att korrigera ett tidigare beslut. Regeringen föreslår därför att anslaget ökas med 20 miljoner kronor 2022 och beräknar att anslaget ökas med 20 miljoner kronor 2023. Anslaget 1:5 *Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet* föreslås minskas med motsvarande belopp.

Anslaget 1:2 Statens skolinspektion

Regeringen anger att anslaget får användas för Statens skolinspektions förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för verksamhetsutgifter för Barn- och elevombudet samt Skolväsendets överklagandenämnd.

Regeringen föreslår att anslaget anvisas 481 927 000 kronor 2022.

För att kunna öka kapaciteten i inspektionsverksamheten beräknas att anslaget behöver ökas med 9,2 miljoner kronor 2022.

Anslaget 1:3 Specialpedagogiska skolmyndigheten

Regeringen anger att anslaget får användas för Specialpedagogiska skolmyndighetens förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för utgifter för myndighetens verksamhet, produktionsstöd för läromedelsframställning och visst internationellt samarbete.

Regeringen föreslår att anslaget anvisas 783 592 000 kronor 2022.

För en förstärkning av undervisningen i grundsärskolan och gymnasiesärskolan beräknas att anslaget behöver ökas med 3,5 miljoner kronor 2022, 3 miljoner kronor 2023 och 2 miljoner kronor 2024 (se avsnitt 4.6.2).

För en stärkt elevhälsa beräknas att anslaget behöver ökas med 1,5 miljoner kronor 2022 och 500 000 kronor 2023.

Anslaget 1:4 Sameskolstyrelsen

Regeringen anger att anslaget får användas för Sameskolstyrelsens förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för Sameskolstyrelsens verksamhet.

Regeringen föreslår att anslaget anvisas 8 434 000 kronor 2022.

Anslaget 1:5 Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet

Regeringen anger att anslaget får användas för utgifter för att främja utveckling av skolväsendet, vissa särskilda utbildningsformer och annan pedagogisk verksamhet samt för insatser som syftar till att minska skolsegregation. Anslaget får även användas för utgifter för svenskt deltagande i internationella studier och tävlingar på utbildningsområdet. Anslaget får vidare användas för utgifter för administration av uppdrag, uppföljning och

utvärdering av uppdrag och satsningar, utredningar samt statsbidrag och stipendier.

Regeringen föreslår att anslaget anvisas 4 253 693 000 kronor 2022.

För en nationell samordning av lärarresurserna i nationella minoritetsspråk beräknas att anslaget behöver ökas med 26,5 miljoner kronor per år fr.o.m. 2022 (se avsnitt 4.6.1).

Regeringen bedömer med anledning av ett utökat åtagande för kommunerna i fråga om extra studietid för elever att statsbidraget för hjälp med läxor eller annat skolarbete utanför ordinarie undervisningstid bör minskas. Regeringen bedömer även med anledning av ett utökat åtagande för kommunerna om en utökad lovskola att statsbidraget för undervisning under skollov bör minskas. Regeringen föreslår att anslaget minskas med 121 miljoner kronor 2022 och det beräknas därefter minskas med 242 miljoner kronor per år fr.o.m. 2023. Anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning* inom utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner föreslås ökas med 121 miljoner kronor 2022 och beräknas ökas med 242 miljoner kronor fr.o.m. 2023 (se avsnitt 4.6.2).

För demokratistärkande insatser i syfte att motverka förekomst av antisemitism och andra former av rasism beräknar regeringen att anslaget behöver ökas med 10 miljoner kronor fr.o.m. 2022 (se avsnitt 4.6.1).

För att fortsätta arbetet med att minska de negativa effekterna av elevernas kunskapsutveckling, hälsa och välmående till följd av covid-19-pandemin beräknas att anslaget behöver ökas med 1 miljard kronor 2022.

För att kunna fortsätta försöksverksamheten inom uppdraget att digitalisera de nationella proven bedömer regeringen att medel för statsbidrag till deltagande huvudmän behöver förlängas. Regeringen bedömer därför att anslaget behöver ökas med 14 miljoner kronor 2022.

För en förlängning av insatsen med det s.k. Teknisksprånget beräknas att anslaget behöver ökas med 15 miljoner kronor per år 2022–2024.

För att bättre motsvara nivån på efterfrågan på medel i den del som avser statsbidraget för vidareutbildning i form av ett fjärde tekniskt år i gymnasieskolan föreslår regeringen att anslaget minskas med 50 miljoner kronor 2022 och den beräknar att anslaget även kan minskas med 50 miljoner kronor per år 2023–2025.

För att bättre överensstämma med anslagsändamålen föreslår regeringen att medel för fortbildning när det gäller specialpedagogiska insatser samt speciallärarutbildning inom Lärarlyftet flyttas till anslaget 1:10 *Fortbildning av lärare och förskolepersonal*. Anslaget föreslås därför minskas med 245,5 miljoner kronor 2022 och beräknas därefter minskas med 245,5 miljoner kronor per år fr.o.m. 2023 (se avsnitt 4.6.2).

För att korrigera en minskning av anslaget från budgetpropositionen för 2021 beräknar regeringen att anslaget behöver ökas med 13,5 miljoner kronor 2022 och därefter med 17,5 miljoner kronor per år fr.o.m. 2023.

För att korrigera ett tidigare beslut föreslår regeringen att medel för att förbereda införandet av ämnesbetyg i gymnasieskolan överförs från anslaget

till anslaget 1:1 *Statens skolverk*. Regeringen föreslår därför att anslaget minskas med 20 miljoner kronor 2022 och beräknar att anslaget minskas med 20 miljoner kronor 2023. Anslaget 1:1 *Statens skolverk* föreslås ökas med motsvarande belopp.

Regeringen föreslår också att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2022 för anslaget ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 022 500 000 kronor 2023–2029. Skälen är att Skolverket inom sin verksamhet behöver kunna sluta fleråriga ekonomiska avtal. Vidare behöver myndigheten kunna lämna förhandsbesked till skolhuvudmän om statsbidrag.

Anslaget 1:6 Statligt stöd till särskild utbildning i gymnasieskolan

Regeringen anger att anslaget får användas för utgifter för särskilda insatser inom skolområdet för elever med funktionsnedsättning som är mottagna vid någon av de riksrekryterande utbildningarna i Göteborgs kommun, Kristianstads kommun, Linköpings kommun, Stockholms kommun och Örebro kommun.

Regeringen föreslår att anslaget anvisas 259 837 000 kronor för 2022.

För att bättre motsvara nivån på efterfrågan på medel föreslår regeringen att anslaget minskas med 55 miljoner kronor 2022 och man beräknar att anslaget minskas med 55 miljoner kronor per år 2023–2026.

Regeringen föreslår också att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2022 för anslaget ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 36 000 000 kronor 2023. Skälet är att Specialpedagogiska skolmyndigheten beslutar om bidrag för omvårdnad och habilitering för elever som deltar i Rh-anpassad gymnasieutbildning. Bidraget beviljas per läsår.

Anslaget 1:7 Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet, m.m.

Regeringen anger att anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till kommuner som tillämpar maxtaxa inom förskolan, fritidshemmet och pedagogisk omsorg. Anslaget får vidare användas för utgifter för statsbidrag för att stimulera omsorg under kvällar, nätter och helger. Anslaget får även användas för utgifter för statsbidrag för kvalitetshöjande åtgärder inom förskolan.

Regeringen föreslår att anslaget anvisas 3 903 000 000 kronor för 2022.

För en förstärkning av statsbidraget för kvalitetshöjande åtgärder inom förskolan beräknas att anslaget behöver ökas med 296 miljoner kronor 2023 och därefter med 257 miljoner kronor fr.o.m. 2024.

Regeringen föreslår också att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2022 för anslaget ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför ett behov av framtida anslag på högst 2 025 000 000 kronor 2023. Skälet är att huvudmännen behöver information om bidragsramarnas storlek och beslut om bidragsram behöver därför fattas året före bidragsåret.

Statsbidraget för kvalitetshöjande åtgärder inom förskolan beviljas per kalenderår (bidragsår).

Anslaget 1:8 Bidrag till viss verksamhet inom skolväsendet, m.m.

Regeringen anger att anslaget får användas för utgifter för

- ersättning vid personskada till elev i viss gymnasieskolutbildning
- statsbidrag för avgifter till International Baccalaureate Office och för viss International Baccalaureate-utbildning
- statsbidrag och särskilt stöd för utbildningsverksamhet med särskild inriktning
- statsbidrag för riksrekryterande gymnasiala utbildningar
- ersättning till skolhuvudmän för kostnader för nordiska elever
- statsbidrag för utlandssvenska elever samt barn och ungdomar som inte är folkbokförda i Sverige eller som vistas i landet utan tillstånd.

Anslaget får även användas för utgifter för arbete med administration och uppföljning av statsbidrag.

Regeringen föreslår att anslaget anvisas 200 720 000 kronor för 2022.

På grund av hög efterfrågan på medel från anslaget beräknar regeringen att anslaget behöver ökas med 10 miljoner kronor 2023 och med 15 miljoner kronor 2024.

Anslaget 1:9 Bidrag till svensk undervisning i utlandet

Regeringen anger att anslaget får användas för utgifter för statsbidrag för utbildning av utlandssvenska barn och ungdomar. Anslaget får även användas för utgifter inom ramen för Statens skolverks utvecklingsinsatser för svensk undervisning i utlandet och för stöd för undervisning i svenska vid utländska skolor. Anslaget får vidare användas för utgifter för anställda vid Europaskolorna.

Regeringen föreslår att anslaget anvisas 112 082 000 kronor för 2022.

1:10 Fortbildning av lärare och förskolepersonal

Regeringen anger att anslaget får användas för utgifter för fortbildning och annan kompetensutveckling av lärare, förskollärare, rektorer och viss annan personal.

Regeringen föreslår att anslaget anvisas 840 526 000 kronor 2022.

För att bättre överensstämma med anslagsändamålen föreslås att medel för fortbildning när det gäller specialpedagogiska insatser samt speciallärarutbildning inom Lärarlyftet flyttas till anslaget från anslaget 1:5 *Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet*. Anslaget föreslås därför ökas med 245,5 miljoner kronor 2022 och beräknas därefter ökas med 245,5 miljoner kronor per år fr.o.m. 2023 (se avsnitt 4.6.2).

Regeringen föreslår också att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2022 för anslaget ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 547 350 000 kronor 2023–2026. Skälen är att Skolverket behöver ingå fleråriga avtal med

lärosäten om uppdragsutbildning och lämna förhandsbesked till skolhuvudmän om statsbidrag.

Anslaget 1:11 Skolforskningsinstitutet

Regeringen anger att anslaget får användas för Skolforskningsinstitutets förvaltningsutgifter.

Regeringen föreslår att anslaget anvisas 25 450 000 kronor för 2022. För en stärkt elevhälsa beräknar regeringen att anslaget behöver ökas med 500 000 kronor per år 2022 och 2023.

Anslaget 1:12 Praktisk skolforskning

Regeringen anger att anslaget får användas till finansieringsbidrag inom den praktiska skolforskningen. Anslaget disponeras och fördelas av Skolforskningsinstitutet.

Regeringen föreslår att anslaget anvisas 32 043 000 kronor för 2022.

Regeringen föreslår också att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2022 för anslaget ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 72 600 000 kronor 2023–2025. Regeringen anger att det behövs ett bemyndigande att ingå ekonomiska åtaganden för att kunna utlysa och fördela medel för praktisk forskning.

Anslaget 1:13 Bidrag till lärarlöner

Regeringen anger att anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till höjda löner för lärare och förskollärare i fritidshemmet, förskolan, förskoleklassen, grundskolan och motsvarande skolformer samt i gymnasie- och gymnasiesärskolan. Anslaget får även användas för karriärstegsreformen och för särskild kompletterande pedagogisk utbildning för personer med examen på forskarnivå.

Regeringen föreslår att anslaget anvisas 4 875 000 000 kronor för 2022.

För att renodla statsbidragen föreslås att delar av statsbidraget för det s.k. Lärarlönelyftet flyttas till anslaget 1:15 *Statligt stöd för stärkt likvärdighet och kunskapsutveckling*. Anslaget beräknas därför minskas med 1 miljard kronor 2023 och därefter med 2 miljarder kronor per år fr.o.m. 2024.

Regeringen föreslår också att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2022 för anslaget ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 426 000 000 kronor 2023. Statens skolverk behöver kunna lämna förhandsbesked till skolhuvudmän om statsbidrag.

Anslaget 1:14 Särskilda insatser inom skolområdet

Regeringen anger att anslaget får användas för utgifter för statsbidrag för insatser för elever med funktionsnedsättning eller med andra särskilda behov.

Regeringen föreslår att anslaget anvisas 203 418 000 kronor för 2022. För arbete med att stödja huvudmän att göra det lättare att tillgodose elevers behov av särskilt stöd beräknas att anslaget behöver ökas med 40 miljoner kronor per år 2022–2024.

1:15 Statligt stöd för stärkt likvärdighet och kunskapsutveckling

Regeringen anger att anslaget får användas för utgifter som syftar till att stärka likvärdigheten och kunskapsutvecklingen i förskoleklassen, grundskolan och fritidshemmet.

Regeringen föreslår att anslaget anvisas 6 553 500 000 kronor för 2022.

För en förstärkning av det statliga stödet för stärkt likvärdighet och kunskapsutveckling beräknar regeringen att anslaget behöver ökas med 323,5 miljoner kronor 2022, 298 miljoner kronor 2023, 283 miljoner kronor 2024 och därefter med 298 miljoner kronor fr.o.m. 2025. Anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning* inom utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner föreslås minskas med motsvarande belopp.

Regeringen föreslår också att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2022 för anslaget ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 7 658 000 000 kronor 2023. Skälen är att bidraget lämnas för ett kalenderår i sänder och bidragsramarna kommer att variera i storlek för huvudmännen med hänsyn till förändringar i elevantal och elevernas socioekonomiska bakgrund. Huvudmännen behöver därför information om bidragsramarnas storlek inför sina egna budgetprocesser, vilket innebär att beslut om bidragsram behöver fattas året före bidragsåret.

Motionerna*Moderaterna*

I kommittémotion 2021/22:4179 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkande 1 i denna del föreslår motionärerna i förhållande till regeringens förslag en sänkning av anslaget 1:1 *Statens skolverk* med 71 000 000 kronor. Motionärerna föreslår en höjning av anslagen 1:2 *Statens skolinspektion* med 60 000 000 kronor och 1:5 *Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet* med 20 000 000 kronor.

Innebörden av motionärernas anslagsförslag ovan framgår ytterligare av vad som behandlas i följande yrkanden.

I yrkande 2 anger motionärerna att en satsning på anslaget 1:1 *Statens skolverk* avser ett uppdrag att ta fram en plan för hur undervisningstiden i grundskolan kan utökas med en timme per dag från årskurs 1. Anslaget bör tillföras 5 miljoner kronor 2022 för detta ändamål. I yrkande 4 anger motionärerna att en annan satsning på anslaget avser ett uppdrag till Skolverket att se hur ett lagstöd för resursskolorna samt en hållbar finansiering som garanterar deras verksamhet skulle kunna utformas. Anslaget bör tillföras 5 miljoner kronor 2022 för detta ändamål. Vidare anges i yrkande 5 att Skolverket bör få ett uppdrag att sammanställa statsbidragens storlek, antal, utformning och innehåll och förväntade resultat. Anslaget bör tillföras 5 miljoner kronor årligen 2022 och 2023 för detta ändamål.

I yrkande 13 avvisar motionärerna regeringens satsning på Skolverket för att inrätta kvalitetsdialoger med skolans huvudmän. Det innebär att anslaget sänks med 31 miljoner kronor 2022, 61 miljoner kronor 2023 och 85 miljoner kronor 2024. I yrkande 14 avvisar motionärerna regeringens satsning på Skolverket för att införa ett gemensamt skolvals system. Det innebär att anslaget sänks med 55 miljoner kronor 2022 och 99 miljoner kronor årligen 2023–2024.

I yrkande 6 anger motionärerna att en satsning på anslaget 1:2 *Statens skolinspektion* avser ett uppdrag till myndigheten att utforma ett robust kvalitets- och progressionsmått som mäter varje skolas bidrag till elevernas kunskapsutveckling för att hjälp snabbt ska kunna komma på plats där det behövs. Anslaget bör tillföras 5 miljoner kronor 2022 för detta ändamål. I yrkande 7 anger motionärerna att en annan satsning på anslaget till Skolinspektionen avser ett utökat uppdrag att utföra fler inspektioner, också oanmälda, samt utökad möjlighet att agera mot skolor med brister. Anslaget bör tillföras 55 miljoner kronor 2022 och därefter 60 miljoner kronor årligen 2023 och 2024 för detta ändamål.

I yrkande 10 anger motionärerna att en satsning på anslaget 1:5 *Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet* avser kompetensutveckling och stärkt utbildning för rektorer på skolor i särskilt utsatta områden. Anslaget bör tillföras 20 miljoner kronor årligen 2022–2024.

Sverigedemokraterna

I kommittémotion 2021/22:3892 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 1 i denna del föreslår motionärerna i förhållande till regeringens förslag en sänkning av anslagen 1:1 *Statens skolverk* med 55 000 000 kronor och 1:15 *Statligt stöd för stärkt likvärdighet och kunskapsutveckling* med 6 553 500 000 kronor. Motionärerna föreslår en höjning av anslagen 1:2 *Statens skolinspektion* med 200 000 000 kronor, 1:7 *Maxtaxa i förskola, fritidshem, och annan pedagogisk verksamhet, m.m.* med 1 000 000 000 kronor och 1:13 *Bidrag till lärarlöner* med 325 000 000 kronor.

Därutöver föreslår motionärerna att sju nya anslag införs och att medel tillförs dessa enligt följande: anslaget 99:1 *Stöd till glesbygdsskolor* med 380 000 000 kronor, anslaget 99:2 *Slopat karensavdrag för förskolepersonal, lärare i grundskolan och fritidspersonal* med 200 000 000 kronor, anslaget 99:3 *Utökning av SYV grundskola och gymnasieskola* med 125 000 000 kronor, anslaget 99:4 *Jourklasser* med 800 000 000 kronor, anslaget 99:5 *Utökad personaltäthet fritids* med 250 000 000 kronor, anslaget 99:9 *Skolhälsovård* med 850 000 000 kronor och anslaget 99:12 *Ökad generell skolpeng* med 2 000 000 000 kronor.

Motionärernas anslagsförslag ovan innebär bl.a. en satsning på förskolan respektive trygghet i skolan, om 1 miljard kronor vardera, enligt motionärerna. Dessa medel fördelar sig på flera anslag.

Innebörden av samtliga ovanstående anslagsförslag om satsningar redovisas i det följande.

Motionärerna avvisar regeringens förslag om gemensamt skolvalssystem och sänker anslaget för Skolverket med 55 miljoner kronor 2022 och 98,5 miljoner kronor årligen 2023 och 2024.

Motionärerna föreslår en satsning på 200 miljoner kronor 2022, 250 miljoner kronor 2023 och 300 miljoner kronor 2024 på Skolinspektionen för flytt av tillståndsgivning och tillsyn av alla fristående förskolor, pedagogisk omsorg och fritidshem, och fler oanmällda besök.

Motionärernas förslag om en satsning på 1 miljard kronor till förskolan avses vara ett öronmärkt statsbidrag men där användningen ska bestämmas lokalt utifrån behov – ökat stöd för minskade barngrupper eller andra investeringar i förskolan.

Motionärerna föreslår en satsning på 325 miljoner kronor årligen 2022–2024 för höjda lärarlöner. Samtidigt föreslås att en karriärtjänstmodell för lärare utvecklas, där bl.a. krav på höjda elevresultat ska ingå. Modellen ska kunna utvecklas successivt samt gälla i hela landet. Satsningen ska gälla i stället för systemet med förstelärartjänster.

Personaltätheten i fritidshemmen behöver öka så att en personal maximalt ansvarar för 20 barn och ungdomar i verksamheten. En satsning på 250 miljoner kronor årligen 2022–2024 föreslås för detta.

För att öka möjligheten till en levande landsbygd bör glesbygdsskolor stödjas så att verksamheten kan fortsätta vid tillfälligt sviktande underlag. En satsning föreslås på 380 miljoner kronor 2022, 390 miljoner kronor 2023 och 400 miljoner kronor 2024.

En satsning på 200 miljoner kronor årligen 2022–2024 föreslås för att kunna ta bort karensdagen vid sjukdom för förskolepersonal, grundskollärare och fritidspersonal.

Studie- och yrkesvägledningen behöver stärkas och effektiviseras. Detta kan ske bl.a. genom att ge studie- och yrkesvägledarna en tydligare roll och ansvar och genom att bl.a. utveckla digitalt vägledningsstöd. Motionärerna föreslår 125 miljoner kronor årligen 2022–2024 för denna satsning.

Ett system med jourklasser bör enligt motionärerna införas för elever som har svårt att fungera i en normal skolsituation. Därigenom kan dessa elever få extra möjligheter till stöd och övriga elever få större möjligheter till studiero. 800 miljoner kronor 2022, 750 miljoner kronor 2023 och 700 miljoner kronor 2024 föreslås för denna satsning.

Den psykiska ohälsan hos barn och unga ökar kraftigt och motionärerna föreslår att ett tak sätts för hur många elever elevhälsans personal får ansvara för – en skolläkare på 7 000 elever, en skolsköterska på 430 elever, en psykolog på 1 000 elever och en kurator på 400 elever. Motionärerna föreslår 850 miljoner kronor årligen 2022–2024 för satsningar på elevhälsan.

En ökad generell skolpeng föreslås på 2 miljarder kronor årligen 2022–2024. Staten bör skjuta till mer pengar så att grundbeloppet för varje elev ökar. Det står sedan respektive skola fritt att använda de extra resurserna till de

förbättrande åtgärder som behövs, t.ex. inköp av mer läromedel eller en satsning på högre personaltäthet.

Motionärerna föreslår en satsning på samtliga personalkategorier i skolan så att lärarna kan avlastas och ägna mer tid åt undervisning. Medel för mer skolpersonal finns inom utgiftsområde 25.

Motionärerna anser att anslaget 1:15 *Statligt stöd för stärkt likvärdighet och kunskapsutveckling* bör tas bort. Därigenom sparas från anslaget 6 553,5 miljoner kronor 2022, 7 658 miljoner kronor 2023 och 8 743 miljoner kronor 2024. I stället satsar motionärerna medel på t.ex. trygghetsmiljarden och ökad generell skolpeng.

I kommittémotion 2021/22:2542 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 3 föreslås ökade resurser och befogenheter till Skolinspektionen. Motionärerna anför att Skolinspektionens rutiner när det gäller krav, kontroller, planering och uppföljning av åtgärder och besök, i synnerhet oanmälda besök behöver utvecklas och öka i omfattning.

Centerpartiet

I kommittémotion 2021/22:4126 av Fredrik Christensson m.fl. (C) yrkande 1 i denna del föreslår motionärerna i förhållande till regeringens förslag en sänkning av ett antal anslag på barn- och ungdomsutbildningsområdet till följd av en föreslagen reducering av pris- och löneomräkningen. Se bilaga 2 för föreslaget sänkt belopp per anslag. Motionärerna föreslår även en sänkning av anslagsnivåerna på anslagen 1:1 *Statens skolverk* med 55 863 000 kronor, på 1:2 *Statens skolinspektion* med 708 000 kronor, 1:3 *Specialpedagogiska skolmyndigheten* med 2 837 000 kronor, 1:4 *Sameskolstyrelsen* med 65 000 kronor, 1:5 *Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet* med 880 000 000 kronor, 1:11 *Skolforskningsinstitutet* med 532 000 kronor samt 1:15 *Statligt stöd för stärkt likvärdighet och kunskapsutveckling* med 323 500 000 kronor.

Motionärerna avvisar regeringens förslag om grundläggande behörighet varför anslaget för Skolverket föreslås minska med 2 miljoner kronor 2022 och med 5 miljoner kronor 2023. Även regeringens förslag om gemensamt skolval avvisas varför anslaget föreslås minska med 55 miljoner kronor 2022 och med 98,5 miljoner kronor årligen 2023 och 2024. Eftersom Centerpartiet lägger fram ett eget förslag om elevhälsa nedan föreslås anslaget minska med 3,5 miljoner kronor 2022, 1,5 miljoner kronor 2023 och 500 000 kronor 2024. Motionärerna föreslår en informationskampanj om trygghet på nätet och avsätter 6 miljoner kronor 2022 och 2 miljoner kronor årligen 2023 och 2024 för detta ändamål.

Motionärerna föreslår att anslaget för Skolinspektionen minskas med 708 000 kronor 2022, och 2 miljoner kronor årligen 2023 och 2024.

Motionärerna föreslår en särskild satsning på elevhälsan, och anslaget för utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet behöver för detta ändamål ökas med 120 miljoner kronor årligen 2022 och 2023.

Motionärerna framhåller att fokus i satsningen bör vara extra hälsosamtal för de elever som har fått studera hemifrån och på distans till följd av restriktionerna under covid-19-pandemin. Anslaget föreslås minska med 1 miljard kronor 2022 på grund av att motionärerna avvisar regeringens ettåriga satsning för att minska de negativa effekterna av elevernas kunskapsutveckling, hälsa och välmående till följd av covid-19-pandemin. Eftersom motionärerna avvisar regeringens satsning och i stället föreslår en egen satsning på elevhälsa behöver anslaget för Specialpedagogiska myndigheten minska med 1,5 miljoner kronor 2022 och med 500 000 kronor 2023, samt anslaget för Skolforskningsinstitutet minska med 500 000 kronor årligen 2022 och 2023.

Motionärerna avvisar regeringens förslag om likvärdighetsbidrag och anslaget till statligt stöd för stärkt likvärdighet och kunskapsutveckling föreslås därför minska med 323,5 miljoner kronor 2022 med 298 miljoner kronor 2023 och med 283 miljoner kronor 2024. Detta medför följdändringar för anslaget om kommunalekonomisk utjämning inom utgiftsområde 25. Eftersom regeringens förslag om elevhälsa avvisas beräknas anslaget minska med 100 miljoner kronor 2024.

Vänsterpartiet

I partimotion 2021/22:3272 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 1 i denna del föreslår motionärerna i förhållande till regeringens förslag höjningar av anslagen 1:3 *Specialpedagogiska skolmyndigheten* med 254 500 000 kronor, 1:5 *Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet* med 329 000 000 och 1:7 *Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet, m.m.* med 2 500 000 000 kronor. Motionärerna föreslår en minskning av anslaget 1:13 *Bidrag till lärarlöner* med 300 000 000 kronor.

Motionärerna prioriterar satsningar på en bättre arbetsmiljö i landets skolor och vill även se ett ökat anslag till stöd till studenter med funktionsnedsättningar inom högre utbildning. Det riktade statsbidraget till lärarassistenter föreslås göras om till ett mer generellt stöd till personalförstärkning, för att betona att det behövs mer personal i skolan. För att komma till rätta med att investeringarna i läromedel har minskat föreslås ett statsbidrag till läromedel om 550 kronor per elev i grundskolan. Motionärerna föreslår också medel till att stärka skolbiblioteken samt att öka personaltätheten, förbättra kvaliteten, öka möjligheterna till fortbildning och minska gruppstorleken i förskolan.

Kristdemokraterna

I kommittémotion 2021/22:4163 av Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkande 1 i denna del föreslås i förhållande till regeringens förslag höjningar av anslagen 1:2 *Statens skolinspektion* med 18 000 000 kronor, 1:10 *Fortbildning av lärare och förskolepersonal* med 100 000 000 kronor och 1:12 *Praktiknära skolforskning* med 50 000 000 kronor. Motionärerna föreslår en minskning av anslaget 1:5 *Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet* med 220 000 000 kronor.

Därutöver föreslår motionärerna att fem nya anslag införs och att medel tillförs dessa enligt följande: anslaget 99:2 *Utbildningsdag föräldrar* 60 000 000 kronor, anslaget 99:13 *Personalsatsning* 300 000 000 kronor, anslaget 99:14 *Motverka övergrepp i föreningar och förskola* 20 000 000 kronor, anslaget 99:15 *Mentorskapsprogram – skolan som del i brottsförebyggande arbete* 100 000 000 kronor och anslaget 99:16 *Läxhjälp utsatta områden* 50 000 000 kronor.

Innebörden av motionärernas anslagsförslag framgår ytterligare av vad som behandlas i följande yrkanden.

I yrkande 2 begär motionärerna att man ska minska barngrupperna i förskolan med målsättningen att det ska vara maximalt tolv barn i småbarnsgrupperna (barn som är tre år) och att 1,4 miljarder kronor årligen tillförs det statsbidrag som i dag finns bl.a. för att minska barngruppernas storlek i förskolan. För att få ekonomiska medel för ändamålet föreslår motionärerna att inkomsttakten för den s.k. maxtaxan 2021 höjs från 50 340 kronor till 60 408 kronor i månaden, vilket skulle innebära en avgiftshöjning med maximalt 302 kronor per månad för de två första barnen och 101 kronor för tredje barnet.

I yrkande 34 önskar motionärerna en satsning på fler vuxna i skolan som föreslås gå till lärare, specialpedagoger eller lärarassistenter men som inte är bunden till någon specifik yrkesgrupp. Motionärerna föreslår 300 miljoner kronor årligen till satsningen 2022–2024.

I yrkande 40 anser motionärerna att man ska frigöra tid för mer lärarledd ämnesundervisning och att det därför krävs en översyn och renodling av de olika uppgifter och ansvar som lärare har. Motionärerna föreslår också att lärarnas tidsanvändning ska ses över och att det lämnas förslag på hur mer tid kan frigöras till planering, kvalitetssäkring och undervisning. Lärarna behöver enligt motionärerna avlastning i klassrummen genom fler vuxna som finns i korridoren och på skolgården under rasterna.

I yrkande 49 behandlar motionärerna lärares rätt till fortbildning av hög kvalitet, att fortlöpande få del av forskning och utveckling inom metodik, pedagogik och didaktik samt möjlighet att forska inom sitt område.

Motionärerna avsätter medel för detta till anslaget 1:10 *Fortbildning av lärare och förskolepersonal* med 100 miljoner kronor 2022 och 200 miljoner kronor årligen 2023–2024. Det ska gå till vidareutbildning i ämneskunskap, men också t.ex. till utbildning i ledarskap och konflikthantering för landets lärare för att stärka ledarskapet i klassrummet.

I yrkande 53 begärs att det ska genomföras en kompetenssatsning för svensklärare inom svenska som andraspråk för att stödja språkutvecklingen och möjligheterna att nå kunskapsmålen hos nyanlända och andra elever med svenska som andraspråk. Motionärerna föreslår 150 miljoner kronor 2022 och 2023 årligen till anslaget 1:5 *Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet* för ändamålet.

I yrkande 68 föreslås ett specialläraryft för lärare som vill utbilda sig till speciallärare eller specialpedagog. Motionärerna framhåller att tillgången på utbildade specialpedagoger och speciallärare minskar fram till 2030 då den

beräknas uppgå till ca 10 000–11 000 och efterfrågan beräknas till närmare 20 000. Motionärerna föreslår 130 miljoner kronor per år utöver regeringens förslag 2022–2024 för ändamålet.

I yrkande 83 framhåller motionärerna att lärare kontinuerligt måste få del av forskning och utveckling och att det behöver finnas möjlighet att forska inom sitt område. Motionärerna föreslår därför en rätt till fortbildning för lärare och avsätter 100 miljoner kronor 2022 och 200 miljoner kronor årligen 2023–2024 till anslaget 1:10 *Fortbildning av lärare och förskolepersonal*. Medlen ska gå till vidareutbildning i ämneskunskap, utbildning i ledarskap och konflikthantering för landets lärare och till att stärka ledarskapet i klassrummet.

I yrkande 92 vill motionärerna att det ska finnas föräldrakontrakt, dvs. ansvarskontrakt mellan skola, elev och föräldrar, samt utbildningsträffar för föräldrar, som tydliggör förväntningarna på eleven när det gäller skolans ordningsregler, bemötande och studier. Motionärerna föreslår att 60 miljoner kronor per år avsätts för utbildningsdagar för föräldrar på ett nytt anslag 99:2 *Utbildningsdag föräldrar*.

I yrkande 95 föreslår motionärerna 20 miljoner kronor som förskolor och skolor ska kunna ansöka om för att genomgå utbildning och införa arbetssätt som stärker barns integritet och motverkar sexuella övergrepp.

I yrkande 97 föreslås att Skolverket ges i uppdrag att stödja skolorna i att ta ett bredare samhällsansvar. Motionärerna avsätter 100 miljoner kronor per år till satsningen.

I yrkande 98 begärs att Skolverket ska ges i uppdrag att ta fram stödjande underlag bl.a. med exempel på modeller för samverkan med andra myndigheter och ideella aktörer i arbetet för att förebygga brott.

I yrkande 99 begärs att Skolverket ges i uppdrag att arbeta för att fler skolor aktivt ska arbeta med att förebygga brott, t.ex. genom samverkan med ideella organisationer och frivilliga kring mentorskapsprogram med syftet att fler elever ska få vuxna förebilder.

I yrkande 100 framhåller motionärerna att mentorskapsprogram kan vara ett sätt att stärka integrationen och att förebygga brottslighet men att skolornas brottsförebyggande arbete också kan ske i form av s.k. blåljussatsningar för att skapa förtroende mellan barn och blåljusmyndigheterna. Motionärerna föreslår 100 miljoner kronor per år till satsningen.

I yrkande 105 anser motionärerna att Skolinspektionen bör ges en funktion liknande den som finns inom hälso- och sjukvården (Statens beredning för medicinsk och social utvärdering, SBU) med uppdraget att dels utvärdera undervisningsmetoder, dels stimulera akademisk forskning inom området. Funktionen ska särskilt studera effekter i systemet i likhet med utvärderingar från Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU).

I yrkande 106 (i denna del) avsätter motionärerna 50 miljoner kronor per år till anslaget för praktisk forskning för att stimulera utbildning och praktisk forskning inom utbildningsområdet. Se även avsnitt 6 Forskning.

I yrkande 107 vill motionärerna ge Skolinspektionen ett uppdrag att säkerställa att skolhuvudmännens offentligt finansierade fortbildning vilar på ”vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet”. Vidare bör Skolforskningsinstitutet ges i uppdrag att analysera om skolornas befintliga vetenskapliga grund och beprövade erfarenhet överensstämmer med forskningen om inläring och ämnesdidaktik.

I yrkande 111 begärs att Skolinspektionen får i uppdrag att ge förbättringsorienterad återkoppling till de skolor som granskats av Skolinspektionen som stöder dem i arbetet med att åtgärda missförhållanden, brister och kvalitetsproblem.

I yrkande 112 föreslår motionärerna att Skolinspektionen ska få i uppdrag att prioritera och utveckla arbetet med uppföljning av tillsyn.

I yrkande 113 föreslås att Skolinspektionen snabbare ska kunna överta eller stänga en skola som inte rättar till sina brister. Det bör enligt motionärerna gälla såväl fristående som kommunala skolor. För att stärka Skolinspektionen i enlighet med ovanstående föreslår motionärerna för ändamålet 18 miljoner kronor mer än regeringen 2022 och 2023.

I yrkande 118 föreslås att Skolinspektionen ges i uppdrag att genomföra systematisk tillsyn av den kommunala vuxenutbildningen. Enligt motionärerna sker i dag endast en systematiserad tillsyn av vuxenutbildningen på huvudmannanivå och inte på enhetsnivå. Eftersom vissa kommuner erbjuder vuxenutbildning i kommunal regi och andra genom upphandling resulterar det i att inte alla verksamheter granskas då majoriteten av tillsynen sker på huvudmannanivå.

Liberalerna

I kommittémotion 2021/22:3994 av Fredrik Malm m.fl. (L) yrkande 1 i denna del föreslår motionärerna höjningar av anslagen 1:1 *Statens skolverk* med 78 200 000 kronor, 1:2 *Statens skolinspektion* med 4 100 000 kronor, 1:5 *Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet* med 5 416 000 000 kronor, 1:13 *Bidrag till lärarlöner* med 500 000 000 kronor och 1:14 *Särskilda insatser inom skolområdet* med 60 000 000 kronor. Motionärerna föreslår minskningar av anslagen 1:3 *Specialpedagogiska skolmyndigheten* med 1 800 000 kronor, 1:4 *Sameskolstyrelsen* med 100 000 kronor och 1:7 *Måltaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet*, m.m. med 100 000 000 kronor.

Vidare föreslås en sänkning av ett antal anslag på barn- och ungdoms- utbildningsområdet till följd av en föreslagen reduktion av pris- och löneomräkningen med 20 procent. Förslaget syftar till att öka effektiviseringen av den statliga förvaltningen. Se bilaga 2 för föreslaget sänkt belopp per anslag.

I partimotion 2021/22:4002 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 1 begärs särskilda satsningar för att lyfta skolor i utsatta områden. Motionärerna framhåller att man satsat stort på att utveckla omfattande politiska program som

syftar till att lyfta utsatta områden. Enligt motionärerna är skolan i det sammanhanget en viktig del.

Gemensamt förslag från Moderaterna, Sverigedemokraterna och Kristdemokraterna

Ledamöterna från Moderaterna, Sverigedemokraterna och Kristdemokraterna har under utskottets beredning justerat sina yrkanden jämfört med sina respektive motioner och lagt fram ett gemensamt förslag. Inom utgiftsområde 16 föreslår ledamöterna att anslaget 1:1 *Statens skolverk* höjs jämfört med regeringens förslag med 5 000 000 kronor för 2022, anslaget 1:2 *Statens skolinspektion* höjs med 50 000 000 kronor för 2022, anslaget 1:5 *Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet* höjs med 400 000 000 kronor för 2022 samt anslaget 1:7 *Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet, m.m.* höjs med 400 000 000 kronor för 2022.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har i avsnitt 2 (s. 15) delvis ställt sig bakom motionsförslag från Moderaterna, Sverigedemokraterna och Kristdemokraterna samt tillstyrkt regeringens förslag i de delar som inte mött invändningar i de motioner som delvis tillstyrks av utskottet. Övriga motionsförslag avstyrks i avsnitt 2. När det gäller anslag för barn- och ungdomsutbildningen framgår ändringarna jämfört med regeringens förslag av betänkandets bilaga 4. Utskottet redovisar nedan det närmare innehållet i dessa ändringar och anslagsvillkor samt skälen för sitt ställningstagande.

Mer kunskap i skolan

Alla barn ska mötas av höga förväntningar och ges det stöd och den stimulans som krävs för att deras ansträngningar ska löna sig. Barns möjligheter ska inte begränsas av varifrån de kommer, var de bor eller vilka de är. Vi ska ge alla – inte minst de barn som fått en tuffare start – en chans att lyckas.

Utbildningen i Sverige ska hålla hög kvalitet och vara tillgänglig för alla. Föräldrarna ska veta att när barnen kommer hem från skolan har de lärt sig något nytt i en trygg miljö. En skola med höga ambitioner för alla är också förutsättningen för Sverige som kunskapsnation. Sverige ska ha en jämlik skola som fokuserar på kunskap, prioriterar ordning och reda samt sätter den enskilda elevens resultat och ansträngningar i centrum. Skolan ska präglas av höga förväntningar och tydliga krav. Varje elev ska ges rätt förutsättningar att nå kunskapsmålen. Alla ska kunna känna sig trygga och vara en del i en gemenskap i klassrummet, på skolgården och i korridorerna. Så är det inte i dag. Redan före coronapandemin lämnade tiotusentals ungdomar varje år grundskolan utan gymnasiebehörighet. Dessa elever löper ökad risk att hamna i utanförskap och drabbas av sociala problem senare i livet. Sverige kan inte ha en skola som är bäst för dem som klarar sig ändå. En av de viktigaste

reformerna för att motverka ett växande utanförskap är därför att höja kunskapsresultaten i svensk skola. Genom att stärka skolan lägger vi grunden för en hoppfull framtid för fler.

Friskolereformen ska värnas. Sverige har i dag en mångfald av skolor som en följd av det fria skolvalet. Valfriheten är en rättighet som alla elever ska garanteras. Att var och en, föräldrar och barn, ska ha rätt till inflytande över sin egen situation är grundläggande i ett demokratiskt samhälle.

Nedan redogör utskottet för prioriterade reformer.

Anslaget 1:1 Statens skolverk

Anslaget 1:1 *Statens skolverk* höjs jämfört med regeringens förslag med 5 000 000 kronor för 2022.

Forskning pekar på att tidiga insatser är avgörande för att fler elever ska nå kunskapsmålen. Undervisningstiden bör öka och i denna budget tas första steget för att öka undervisningstiden med en timme per dag med start i lågstadiet. Undervisningstiden behöver öka i flera ämnen i lågstadiet, men främst i svenska och matematik, eftersom den viktiga grunden i lågstadiet är att eleverna ska lära sig läsa, skriva och räkna. Samtidigt bör lärarna frigöras från arbetstid som i dag läggs på icke undervisningsrelaterade arbetsuppgifter. Dokumentationskraven för lärare måste också kraftigt minska.

Skolverket bör få i uppdrag att förbereda en utökning av undervisningstiden och tillförs därför 5 miljoner kronor under 2022. Från 2023 och framåt planeras resurser avsättas till kommunerna för att utöka undervisningstiden.

I regeringens budgetproposition (prop. 2021/22:1 utg.omr. 16) föreslås medel för att införa ett gemensamt skolvalssystem med nya urvalskriterier. Exakt hur regeringens förslag är utformat är ännu okänt. Det är dock viktigt att fortsatt värna skolvalet och att det ska ligga kvar på kommunerna. Avsatta medel bör i första hand användas för att underlätta skolvalet och inte till att ändra urvalskriterierna. I uppdraget bör beaktas att det i flera kommuner redan i dag finns plattformar som säkerställer en samordnad antagning till såväl kommunala som fristående skolor.

Anslaget 1:2 Statens skolinspektion

Anslaget 1:2 *Statens skolinspektion* höjs jämfört med regeringens förslag med 50 000 000 kronor för 2022.

Varje elev i Sverige har rätt till en bra utbildning. Tyvärr finns det skolor där mer än hälften av eleverna inte blir behöriga till gymnasiet. Det är skolor som behöver flera olika insatser för att vända utvecklingen och höja kunskapsresultaten. Skolinspektionen bör ges ett utökat uppdrag att granska alla landets skolor i förhållande till elevernas kunskapsresultat och undervisningens kvalitet. Granskningen bör bli tydligare och om en skola bedöms ha allvarliga kvalitetsbrister ska en åtgärdsplan upprättas. För detta ändamål tillförs Skolinspektionen 50 miljoner kronor fr.o.m. 2022.

Anslaget 1:5 Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet

Anslaget 1:5 *Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet* höjs jämfört med regeringens förslag med 400 000 000 kronor för 2022.

Sveriges elever har drabbats negativt i sin undervisning under coronapandemin. Konsekvenserna har varit särskilt kännbara för de elever som redan före pandemin behövde olika former av stöd, men även för många andra elever som nu inte kan nå sin fulla potential. Många elever i och högstadiet och gymnasieskolan som haft distansundervisning under en längre tid har påverkats negativt och delar av undervisningen har varit svåra att genomföra. Det behövs insatser för att motverka långsiktigt negativa konsekvenser för att fler elever ska kunna ta igen det kunskapstapp som drabbat dem de senaste åren. En väl utbyggd lovskola ger bättre förutsättningar för fler elever att ta igen det kunskapstapp som drabbat dem de senaste åren.

För att kunna motverka kunskapstappet tillförs anslaget för utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet 400 miljoner kronor för 2022. Resurserna ska kunna användas till olika stödinsatser, exempelvis i form av utökad lovskola för de elever som behöver det eller inköp av läromedel.

Anslaget 1:7 Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet, m.m.

Anslaget 1:7 *Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet, m.m.* höjs jämfört med regeringens förslag med 400 000 000 kronor för 2022.

Barngrupperna i förskolan är i dag på sina håll för stora. Pedagoger som arbetar i förskolan vittnar om en ohållbar situation. Barngruppernas storlek har stor betydelse för barns utveckling, trygghet och lärande. Det är nödvändigt att utvecklingen mot stora barngrupper bryts. Förskolepersonalen ska kunna känna sig trygg med att de har goda förutsättningar att utföra sitt arbete, och föräldrarna ska känna sig trygga med att kvaliteten hos förskolan är hög, och att barnens bästa är i centrum.

Det statsbidrag som förskolors huvudmän kan ansöka om för att minska barngrupperna i förskolan har under flera år varit överskött. Regeringen slår nu samman detta statsbidrag med andra statsbidrag på förskolans område. Det innebär att statsbidraget, förutom att användas till att minska barngrupperna i förskolan, även kan sökas för att rekrytera och behålla personal och för kompetensutveckling av personalen. Det är positivt att förskolorna uppmuntras att minska barngrupperna och öka personalstyrkan samtidigt, då ett viktigt mål med minskade barngrupper är att personalen ska ha mer tid att se och möta varje barn.

Anslaget 1:7 *Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet, m.m.* höjs därför med 400 miljoner kronor 2022 och planeras höjas med 800 miljoner kronor 2023 och 2024 för en utökning av statsbidraget för kvalitetshöjande insatser i förskolan. Det bör samtidigt förtydligas att de

som söker och får bidraget ska sträva efter Skolverkets riktmärke om lämplig storlek för barngrupperna.

4 Kommunal vuxenutbildning och yrkeshögskola

Propositionen

Mål och omfattning

Den offentligt finansierade vuxenutbildningen inom utgiftsområde 16 består av kommunal vuxenutbildning (komvux) och yrkeshögskolan. Inom utgiftsområde 17 finansieras folkbildning. Sedan den 1 juli 2016 respektive den 1 juli 2020 ingår utbildning i svenska för invandrare (sfi) och särskild utbildning för vuxna (särvux) i komvux. Komvux och särvux delas upp i grundläggande nivå, som kan sägas motsvara grundskolan respektive grundsärskolan, och gymnasial nivå, som kan sägas motsvara gymnasieskolan respektive gymnasiesärskolan.

I skollagen (2010:800) anges att målen för den kommunala vuxenutbildningen är att vuxna ska stödjas och stimuleras i sitt lärande. De ska ges möjlighet att utveckla sina kunskaper och sin kompetens i syfte att stärka sin ställning i arbets- och samhällslivet samt att främja sin personliga utveckling. Utbildningen ska ge en god grund för elevernas fortsatta utbildning och utgöra en bas för den nationella och regionala kompetensförsörjningen till arbetslivet. Målen för yrkeshögskolan finns i lagen (2009:128) om yrkeshögskolan och förordningen (2009:130) om yrkeshögskolan. Bestämmelserna i lagen om yrkeshögskolan syftar till att säkerställa att eftergymnasiala yrkesutbildningar som svarar mot arbetslivets behov kommer till stånd, att statens stöd för eftergymnasiala yrkesutbildningar fördelas effektivt och att utbildningarna håller hög kvalitet.

Politikens inriktning

Regeringen redogör under rubriken Politikens inriktning för initiativ som regeringen tagit eller avser att ta inom området (avsnitt 5.5 i propositionen). I det följande redovisas några större satsningar.

Inom kommunernas vuxenutbildning och yrkeshögskolan prioriterar regeringen hög kvalitet i utbildningarna och att fler ska ha möjlighet att studera. Regeringen har de senaste åren gjort satsningar på utbildningsplatser inom ramen för Kunskapslyftet, i hela landet för att möta de behov pandemin har skapat. Kunskapslyftet är enligt regeringen centralt både för att de som står utanför arbetsmarknaden ska kunna etablera sig och för att ge möjlighet till omställning för de som redan är etablerade men som vill gå vidare till mer kvalificerade arbeten. Regeringen föreslår fortsatta satsningar inom Kunskapslyftet för att möta de omfattande utbildningsbehov som finns. Regeringen anser att satsningen på regionalt yrkesvux är en viktig del för att motverka arbetslösheten. Denna satsning föreslås ligga kvar. Regeringen framhåller att kombinationsutbildningar inom komvux, dvs. utbildningar som kombinerar sfi eller svenska som andraspråk med en gymnasial

yrkesutbildning, ofta förkortar vägen till arbete för nyanlända. Under 2021 inledde regeringen en satsning på högre ersättning till kommunerna för kombinationsutbildningar och regeringen föreslår att satsningen på dessa utbildningar fortsätter 2022. Kombinationsutbildningarna föreslås under 2022 vara undantagna från kravet att kommunerna ska finansiera ett antal utbildningsplatser för att få del av statsbidraget. Regeringen anser att kvaliteten och likvärdigheten i sfi bör stärkas.

Validering inom vuxenutbildningen görs enligt regeringen i dag i begränsad omfattning, trots att validering kan förkorta tiden i utbildning. Regeringen avser därför att lämna förslag om att kommunerna ska bli skyldiga att erbjuda inledande kartläggning och validering inom vuxenutbildningen. Regeringen anför vidare att den försöksverksamhet med kartläggning och validering, komvux flex, som inleddes 2021 bör fortsätta under 2022 och 2023.

Regeringen anför att yrkeshögskolan spelar en viktig roll för kompetensförsörjningen och för flexibla möjligheter till omställning på arbetsmarknaden. Under 2021 initierade riksdagen en satsning på fler platser på specialistundersköterskeutbildning inom yrkeshögskolan. Regeringen anser att satsningen bör fortsätta även 2022 och 2023. För att privata utbildningsanordnare ska kunna få en högre ersättning per utbildningsplats som kompensation för sin skyldighet att betala mervärdesskatt föreslår regeringen att anslaget för yrkeshögskolan utökas. Myndigheten för yrkeshögskolans förvaltningsanslag föreslås även förstärkas.

Budgetförslag

Regeringen föreslår fyra anslag inom området Kommunal vuxenutbildning och yrkeshögskola om sammanlagt 9,4 miljarder kronor. Ett anslag om 144 miljoner kronor avser förvaltningsutgifter för en myndighet: 1:18 *Myndigheten för yrkeshögskolan*. Tre anslag om sammanlagt 9,25 miljarder kronor avser statliga bidrag: 1:16 *Bidrag till vissa studier*, 1:17 *Statligt stöd till vuxenutbildning* och 1:19 *Statligt stöd till yrkeshögskoleutbildning*. Regeringen föreslår två bemyndiganden om ekonomiska åtaganden, ett för anslaget 1:17 *Statligt stöd till vuxenutbildning* och ett för anslaget 1:19 *Statligt stöd till yrkeshögskoleutbildning*.

Nedan sammanfattas regeringens budgetförslag för Kommunal vuxenutbildning och yrkeshögskola (avsnitt 5.6 i propositionen). I propositionen återfinns under varje anslag anslagsutvecklingen över tid i en tabell: utfall och anslagssparande för 2020, anslag och utgiftsprognos för 2021, regeringens förslag för 2022 och regeringens beräkning av anslaget för 2023 och 2024. För varje anslag anger regeringen också det tänkta ändamålet. Under respektive anslag återfinns regeringens närmare överväganden med förslag till anslagsnivå för 2022 och beräknad anslagsnivå för kommande år. I tabellen Förändringar av anslagsnivån framgår om anslagsförändringen är en följd av pris- och löneomräkning och beslutade, föreslagna och aviserade reformer, överföring till eller från andra anslag, samt övrigt. Under anslaget för

Myndigheten för yrkeshögskolan återfinns en budget för avgiftsbelagd verksamhet.

Anslagen

Anslaget 1:16 Bidrag till vissa studier

Regeringen anger att anslaget får användas för utgifter för statsbidrag som lämnas för studier om funktionsnedsättningar, utbildning som är särskilt anpassad för personer med funktionsnedsättningar samt studier inom vuxenutbildning för utvecklingsstörda och särskild utbildning för vuxna.

Regeringen föreslår att anslaget anvisas 17 525 000 kronor för 2022.

Anslaget 1:17 Statligt stöd till vuxenutbildning

Regeringen anger att anslaget får användas för utgifter för

- statsbidrag för kommunal vuxenutbildning och kommunal vuxenutbildning som särskild utbildning samt för motsvarande äldre utbildningar, och annan utbildning som motsvarar kommunal vuxenutbildning
- statsbidrag för lärcentrum
- främjande av utveckling av vuxenutbildning och öka deltagandet i sådan utbildning
- främjande av språkutveckling för personal på arbetsplatser.

Regeringen föreslår att anslaget anvisas 5 417 422 000 kronor för 2022.

Den pågående försöksverksamheten med inledande kartläggning och validering bör enligt regeringen förlängas t.o.m. 2023. För detta ändamål ökas anslaget med 70 miljoner kronor för 2022 och 35 miljoner kronor för 2023. Dessutom bör den pågående satsningen på språkträning inom äldreomsorgen breddas till att omfatta hela välfärden och förstärkas med 30 miljoner kronor för 2022 och 61 miljoner kronor för 2023 och 2024. Regeringen bedömer vidare att satsningen på yrkesinriktad utbildning på gymnasial nivå inom kommunal vuxenutbildning (regionalt yrkesvux) bör förstärkas med 1 540 miljoner kronor för 2022. Förstärkningen syftar till att ge kommunerna förutsättningar att möta en fortsatt hög efterfrågan på gymnasial yrkesutbildning för vuxna. För 2023 och 2024 bör anslaget förstärkas med 1 200 miljoner kronor årligen för detta ändamål.

Regeringen föreslår också att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2022 för anslaget ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 3 744 422 000 kronor 2023. Skolverket beslutar om statsbidrag för bl.a. kommunal vuxenutbildning. För att förbättra förutsättningarna för kommunernas planering av den kommunala vuxenutbildningen bör beslut om statsbidrag kunna fattas året innan statsbidraget ska lämnas.

Anslaget 1:18 Myndigheten för yrkeshögskolan

Regeringen anger att anslaget får användas för Myndigheten för yrkeshögskolans förvaltningsutgifter.

Regeringen föreslår att anslaget anvisas 143 991 000 kronor för 2022. Volymerna inom yrkeshögskolan har ökat kraftigt på senare tid och Myndigheten för yrkeshögskolan har också de senaste åren fått flera nya uppdrag utan att kompenseras för det. Anslaget föreslås därför öka med 7 miljoner kronor för 2022 och 3,5 miljoner kronor för 2023 för detta ändamål. Vidare avser regeringen att ge myndigheten i uppdrag att vidta åtgärder för att kunna genomföra den del av Sveriges återhämtningsplan (Fi2020/03864) som avser fler platser inom yrkeshögskolan. Anslaget föreslås därför öka med 2 miljoner kronor för 2022 och 2 miljoner kronor för 2023 för detta ändamål. Myndighetens förvaltningsanslag bör sammantaget tillföras ytterligare 9 miljoner kronor för 2022 och 5,5 miljoner kronor för 2023.

Anslaget 1:19 Statligt stöd till yrkeshögskoleutbildning

Regeringen anger att anslaget får användas för utgifter för

- statligt stöd för yrkeshögskoleutbildning
- kostnader för personskadeförsäkring och ansvarsförsäkring inom yrkeshögskolan
- statsbidrag för konst- och kulturutbildningar
- särskilt verksamhetsstöd för riksomfattande kursverksamhet avseende hemslöjd eller för att främja samisk utbildningsverksamhet
- stöd för framtagande av modeller för branschvalidering.

Regeringen föreslår att anslaget anvisas 3 815 236 000 kronor för 2022. Anslaget föreslås öka med 100 miljoner kronor för 2022 och lika mycket beräknas det öka för 2023 och 2024 med anledning av att privata utbildningsanordnare fått ökade kostnader för mervärdesskatt. Vidare har riksdagen under 2021 initierat en satsning på fler platser på specialistundersköterskeutbildningen inom yrkeshögskolan. För att denna satsning ska kunna fortsätta föreslås 21 miljoner kronor tillföras anslaget för 2022 och 30 miljoner kronor beräknas tillföras för 2023.

Regeringen föreslår också att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2022 för anslaget ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 9 700 000 000 kronor 2023–2029. Myndigheten för yrkeshögskolan beslutar om stöd för bl.a. yrkeshögskoleutbildningar. Regeringen har bedömt att ett beslut om att en utbildning ska ingå i yrkeshögskolan i regel ska omfatta fler än två utbildningsomgångar. Utbildningar som omfattas av förordningen (2013:871) om stöd för konst- och kulturutbildningar och vissa andra utbildningar kan också pågå under en längre tid.

Motionerna

Sverigedemokraterna

I kommittémotion 2021/22:3892 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 1 i denna del föreslår motionärerna i förhållande till regeringens förslag en höjning av anslaget 1:19 *Statligt stöd till yrkeshögskoleutbildning* med 200 000 000 kronor. Motionärerna framhåller att satsningen innebär en förstärkning av utbildningen med fokus på kvalitet och examensgrad. Satsningen beräknas uppgå till 200 miljoner kronor årligen 2022–2024.

Centerpartiet

I kommittémotion 2021/22:4126 av Fredrik Christensson m.fl. (C) yrkande 1 i denna del föreslår motionärerna i förhållande till regeringens förslag en höjning av anslaget 1:17 *Statligt stöd till vuxenutbildning* med 60 000 000 kronor till följd av en förstärkt satsning på lärcentrum. Motionärerna föreslår vidare i förhållande till regeringens förslag en sänkning av anslaget 1:18 *Myndigheten för yrkeshögskolan* med 286 000 kronor. Motionärerna framhåller att det är viktigt att verksamheterna vid lärcentrum ges långsiktiga förutsättningar och att det skapas strukturerad samverkan så att högre utbildning av god kvalitet kan komma hela landet till del. Satsningen beräknas uppgå till 60 miljoner kronor årligen 2022–2024.

Vänsterpartiet

I partimotion 2021/22:3272 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 1 i denna del föreslår motionärerna i förhållande till regeringens förslag en höjning av anslaget 1:17 *Statligt stöd till vuxenutbildning* med 300 000 000 kronor för en satsning på kurslitteratur till vuxenstuderande.

Kristdemokraterna

I kommittémotion 2021/22:4163 av Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkande 1 i denna del föreslår motionärerna en omfördelning inom anslaget 1:17 *Statligt stöd till vuxenutbildning* där regeringens satsning på yrkesvux minskas till förmån för Kristdemokraternas egna satsning på yrkesvux, sfi med yrkesutbildning. I yrkande 121 föreslås ett utökat antal platser inom regionalt yrkesvux. I yrkande 126 begärs att sfi med yrkesutbildning stegvis blir huvudalternativ för de nyanlända som ska lära sig svenska språket och därmed erbjuds av alla kommuner.

I kommittémotion 2021/22:4198 av Michael Anefur m.fl. (KD) yrkande 19 begär motionärerna i förhållande till regeringens förslag en omfördelning inom anslaget 1:17 *Statligt stöd till vuxenutbildning*. Kristdemokraterna föreslår att sfi med yrkesutbildning förstärks med 400 000 000 kronor per år. Samtidigt föreslås att anslaget till arbetsmarknadsutbildningar minskas något, och yrkevox minskas generellt.

Liberalerna

I kommittémotion 2021/22:3994 av Fredrik Malm m.fl. (L) yrkande 1 i denna del föreslår motionärerna en höjning av anslagen 1:17 *Statligt stöd till vuxenutbildning* med 160 000 000 kronor och 1:18 *Myndigheten för yrkeshögskolan* med 4 600 000 kronor samt 1:19 *Statligt stöd till yrkeshögskoleutbildning* med 250 000 000 kronor.

Motionärerna vill bygga ut yrkeshögskolan med 250 miljoner kronor 2022 och beräknar att satsningen kostar 300 miljoner kronor 2023 och 320 miljoner kronor 2024. Därtill satsar motionärerna 5 miljoner kronor 2022 för att utreda en ny utbildningsform: yrkesskolan. I syfte att genomföra ett kvalitetslyft i sfi-undervisningen, öka flexibiliteten och den digitala tillgängligheten till sfi samt stärka jobbperspektivet i sfi satsar motionärerna 100 miljoner kronor 2022, 50 miljoner kronor 2023 och 20 miljoner kronor 2024. Därutöver läggs en särskild satsning på yrkesvux med 60 miljoner kronor 2022, 30 miljoner kronor 2023 och 20 miljoner kronor 2024.

Vidare föreslås en sänkning av anslaget till Myndigheten för yrkeshögskolan till följd av en reducering av pris- och löneomräkningen med 20 procent. Se bilaga 2. Förslaget syftar till att öka effektiviseringen av den statliga förvaltningen.

Utskottets ställningstagande

Utskottets ställningstagande i avsnitt 2 (s. 15) innebär att utskottet avstyrker samtliga motionsyrkanden som rör vuxenutbildning och yrkeshögskola.

5 Universitet och högskolor

Propositionen

Mål och omfattning

Målet för området är att utbildning och forskning vid universitet och högskolor ska hålla en internationellt sett hög kvalitet och bedrivas effektivt (prop. 2011/12:1 utg.omr. 16, bet. 2011/12:UbU1, rskr. 2011/12:98).

Området Universitet och högskolor omfattar högskoleutbildning på grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå samt forskning vid universitet och högskolor med staten som huvudman och enskilda utbildningsanordnare inom högskoleområdet. Det fanns ca 429 000 registrerade studenter 2020 och antalet anställda uppgick till ca 67 700 vid 31 statliga lärosäten och ett antal enskilda utbildningsanordnare, däribland Chalmers Tekniska Högskola AB, Handelshögskolan i Stockholm och Stiftelsen Högskolan i Jönköping. Högskolesektorn är den största statliga verksamheten sett till antalet statligt anställda.

Redovisade tillkännagivanden

Regeringen redovisar behandlingen av två tillkännagivanden inom Universitet och högskolor (avsnitt 6.3.2 i propositionen). Dessa avser

- utvärdering av kvalitetssäkringssystemet
- utbildningarnas arbetslivsanknytning.

Riksdagen har tillkännagett för regeringen att den ska utvärdera och följa upp det nationella kvalitetssäkringssystemet tre år efter införandet (bet. 2015/16:UbU9 punkt 5, rskr. 2015/16:155).

I mars 2016 beslutade regeringen om en ändring av Universitetskanslersämbetets regleringsbrev för budgetåret 2016 (U2016/01349). Myndigheten fick då i uppdrag att ansvara för att, tre år efter att kvalitetssäkringssystemet införts, göra en extern uppföljning och utvärdering av om systemet har varit kvalitetsdrivande för såväl lärosätena som deras utbildningar. Uppföljningen skulle också belysa om, och i så fall på vilket sätt, studenters och arbetslivets erfarenheter har tagits till vara i bedömningsarbetet. UKÄ valde att genomföra uppdraget i form av två sinsemellan oberoende externa utvärderingar. Uppdraget redovisades till regeringen (Utbildningsdepartementet) i januari 2021. Båda utvärderingarna ger tydliga belägg för att det nationella kvalitetssäkringssystemet som helhet är kvalitetsdrivande och ändamålsenligt utformat, och att lärosäten och representanter för studenter och arbetsliv samt andra intressenter ser positivt på kvalitetssäkringssystemet så som det är utformat i dag. Tillkännagivandet får därmed enligt regeringen anses slutbehandlat.

Riksdagen har tillkännagett för regeringen att den bör verka för ett ökat samarbete mellan lärosäten, arbetsliv och relevanta branschorganisationer och

en kontinuerlig dialog om utbildningarnas innehåll och dimensionering (bet. 2016/17:UbU12 punkt 18, rskr. 2016/17:208).

Den 27 juli 2017 fick UKÄ i uppdrag att kartlägga hur universitet och högskolor samverkar kontinuerligt med externa parter i frågor om dimensionering av utbildning samt att samla universitet och högskolor till diskussion om dimensioneringsfrågor (U2017/03153). Syftet med uppdraget är att öka samverkan mellan lärosäten, arbetsliv och andra relevanta parter. UKÄ redovisade sitt kartläggningsuppdrag i april 2018. Kartläggningen visar att alla lärosäten samverkar med arbetslivet och andra relevanta parter. UKÄ fortsatte därefter dialogen med lärosätena och samverkansorganen i syfte att verka för ett ökat samarbete.

Regeringen har därutöver vidtagit ett flertal åtgärder som också syftar till att stärka samarbetet mellan lärosäten, arbetsliv och relevanta branschorganisationer. Bland annat har regeringen beslutat om ett uppdrag till Verket för innovationssystem (Vinnova) om att ta fram korta specialistkurser som ska utvecklas i samverkan med lärosäten, näringsliv och offentlig verksamhet (N2018/01043). Regeringen har också tillskjutit medel för korta kurser för att möta utbildningsbehovet hos yrkesverksamma specialister inom flera fält. Vidare har frågan ingått i Styr- och resursutredningens uppdrag (dir. 2017:46). Mot bakgrund av de underlag som UKÄ och Styr- och resursutredningen har lämnat föreslog regeringen i den forsknings- och innovationspolitiska propositionen Forskning, frihet, framtid – kunskap och innovation för Sverige (prop. 2020/21:60, bet. 2020/21:UbU16, rskr. 2020/21:254) en lagändring för att förtydliga högskolans ansvar för samverkan, vilken riksdagen fattade beslut om i april 2021. I propositionen redovisar regeringen också att lärosätenas samverkan ska följas upp och utvärderas ytterligare, bl.a. genom tematisk utvärdering av UKÄ och inom ramen för myndighetsstyrningen. Vidare redovisas att lärosätenas samverkan kommer att premieras ekonomiskt genom utlysning av särskilda medel från Vinnova, inom ramen för forskningsrådets satsningar samt beaktas vid fördelning av anslagen till forskning och utbildning på forskarnivå.

Regeringen har också inrättat samverkansprogrammet Kompetensförsörjning och livslångt lärande där företrädare för lärosäten och aktörer från arbetsliv och branschorganisationer för en dialog och gör insatser i syfte att öka möjligheterna till kompetensutveckling och livslångt lärande. Regeringen har i budgetpropositionen för 2021 avsatt och beräknat medel till Vinnova för att 2021–2024 finansiera insatser för en sådan utvecklad samverkan. Under 2020 och 2021 har delar av skolväsendet med anledning av covid-19-pandemin behövt ställa om till digital undervisning. Skolverket har fått i uppdrag att bl.a. följa upp konsekvenserna av pandemin för utbildningen inom skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet och utvärdera de åtgärder som har vidtagits på området med anledning av pandemin (U2020/06613). I uppdraget ingår även att göra en analys samt identifiera behov av och föreslå fortsatta åtgärder. Uppdraget delredovisades den 21 maj 2021. Uppdraget ska

även delredovisas den 17 december 2021, den 3 juni 2022 och den 16 december 2022.

Vidare har Skolverket fått i uppdrag att främja digitaliseringen inom skolväsendet och att underlätta för skolor och huvudmän att ta till vara digitaliseringens möjligheter i undervisning och administration. I detta ingår insatser för att höja lärarnas kompetens inom distans- och fjärrundervisning. Uppdraget ska redovisas årligen senast den sista februari (U2020/06613). Av den redovisning som Skolverket lämnade i februari 2021 framgår att myndigheten under 2021 bl.a. planerar att främja forum för samverkan mellan lärosäten som ett stöd i deras arbete med att säkerställa att skolväsendet får nyutbildade lärare med adekvat digital kompetens. Vidare avser myndigheten att följa upp redan genomförda insatser för skolväsendets digitalisering och fortsätta att arbeta med forskningsspridning inom ämnesområdet digitalisering.

Regeringens bedömning är att det arbete som redovisats ovan är det mest ändamålsenliga och att tillkännagivandet därmed får anses slutbehandlat.

Politikens inriktning

Av budgetpropositionen framgår bl.a. följande.

I budgetpropositionen anges att Sverige ska vara en ledande kunskapsnation och ett av världens främsta forsknings- och innovationsländer. Regeringens mål är att utbildning och forskning vid universitet och högskolor ska hålla en internationellt sett hög kvalitet och bedrivas effektivt. Regeringen framhåller att behoven av högskoleutbildning har ökat i pandemins spår och att det aldrig har varit fler sökande till högskolan. Regeringen har genom Kunskapslyftet långsiktigt investerat i utbildning och byggt ut högskolan med inriktning mot områden där det finns stora behov, vilket enligt regeringen har gjort att lärosätena har varit väl rustade att ta emot fler studenter. Regeringen anför vidare att det är av stor vikt att det skapas goda möjligheter att återvända till högskolan eller påbörja en högskoleutbildning senare i livet för omställning och kompetensutveckling. Det ska gå att studera i olika takt och såväl på campusutbildningar i hela landet som genom nätbaserad utbildning.

Regeringen redogör i avsnittet (6.5 i budgetpropositionen) för initiativ som regeringen har tagit eller avser att ta inom området. I det följande redovisas en sammanfattning av initiativen.

Regeringen framhåller att satsningen på livslångt lärande fortsätter och att utbildningsutbudet bl.a. ska fokuseras mot utbildning som främjar klimat-omställning. Vidare anförts att ett fortsatt arbete krävs för att fler ska välja att studera vidare och för att motverka den sociala snedrekryteringen till högskolestudier. Regeringen framhåller vidare att det krävs ett ökat stöd till studenterna under studietiden, där studenthälsovården har en viktig roll att främja studenternas psykiska och fysiska hälsa. Regeringen vill därför satsa på en gemensam plattform för studenthälsan. Vidare framhålls att regeringen har inlett arbetet för att skapa bättre förutsättningar för distansutbildning, både

genom bättre tillgång till distansutbildning och genom satsningar för ökad kvalitet. Regeringen anser att satsningarna bör förstärkas genom att Universitets- och högskolerådet (UHR) får ett utvecklat uppdrag att lyfta det pedagogiska innehållet.

När det gäller högskoleprovet bedömer regeringen att det finns goda förutsättningar för att genomföra provet under 2022. Regeringen förstärker vidare synskadades andra chans att antas till högskoleutbildning genom att utöka möjligheten att skriva ett anpassat högskoleprov till två gånger om året.

Till följd av att antalet studenter med funktionsnedsättning som har beviljats pedagogiskt stöd har ökat markant de senaste åren utökar regeringen särskilt pedagogiskt stöd inom universitet och högskolor. Även särskilt utbildningsstöd för studenter med svåra rörelsehinder eller psykiska och neuropsykiatriska funktionsnedsättningar utökas från 2022.

För att motverka den allvarliga läraryrketen satsar regeringen på en försöksverksamhet 2022–2027 med en ny kortare kompletterande pedagogisk utbildning (KPU) för blivande grundlärare och ämneslärare. Regeringen fortsätter också satsningen för att lärosätena i högre grad ska kunna validera tidigare utbildnings- och yrkeserfarenheter för att bli behöriga att läsa en KPU.

För att stärka arbetet med utbyggnaden av sjuksköterskeutbildningen anser regeringen att det behövs en nationell satsning på samordning för verksamhetsförlagd utbildning (VFU). Regeringen satsar även särskilda medel för att möjliggöra s.k. decentraliserad vårdutbildning.

Regeringen har också satsat på forskarskolor för ökad forskningsanknytning inom lärar- och vårdutbildning samt praktiktäta forskning för ökad vetenskaplighet i skolan.

De satsningar som presenterades i den forsknings- och innovationspolitiska propositionen 2020 beräknas öka de sammanlagda forskningsanslagen med ca 10 procent. För 2021 aviserades i propositionen en tillfällig ökning om 500 miljoner kronor för att motverka pandemins effekter på forskningsfinansieringen. Därutöver aviserades en permanent ökning av universitets och högskolors anslag till forskning och utbildning på forskarnivå med 720 miljoner kronor från 2021. Den permanenta ökningen fördelades för 2021 i Vårändringsbudget för 2021 i enlighet med den forskningspolitiska propositionen. Medlen fördelades i huvudsak utifrån kvalitetsindikatorerna bibliometri och externa medel samt den s.k. basresursen (antalet helårsstudenter vid respektive lärosäte). För att permanenta höjningen föreslår regeringen motsvarande höjning från 2022 (se avsnitt 6.6 i budgetpropositionen). Regeringen anför vidare att den forsknings- och innovationspolitiska propositionen 2020 även innebär en betydande höjning av basresursen, vilket enligt regeringen skapar goda förutsättningar för att bedriva forskning vid alla lärosäten och därmed stärka forskningsanknytningen i samtliga utbildningar på grundnivå och avancerad nivå.

När det gäller den nya modellen för kvalitetsbaserad fördelning av forskningsanslag framhålls att regeringens avsikt är att ge forskningsfinansiärerna i fortsatt uppdrag att i samråd med universitet och högskolor

arbeta vidare med utvecklingen av modellen för att möjliggöra ett införande från 2024, snarare än 2023 som aviserats tidigare.

Det anförts också att regeringen vill ge långsiktiga och goda förutsättningar för verksamheten som bedrivs vid Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK) vid Uppsala universitet. Regeringen vill också ge långsiktiga förutsättningar för ökad kunskap om förebyggande åtgärder mot sexuellt våld och för att verksamheten med en nationell stödtelefon ska kunna fortsätta.

Regeringen föreslår även att benämningen Mälardalens högskola ska tas bort ur bilagan till högskolelagen och att högskolan i stället ska benämnas Mälardalens universitet (se vidare nedan).

Budgetförslag

Regeringen föreslår 67 anslag inom området Universitet och högskolor om sammanlagt ca 51,3 miljarder kronor.

Två anslag om sammanlagt ca 432 miljoner kronor avser utgifter för två myndigheters förvaltning: anslaget 2:1 *Universitetskanslersämbetet* och anslaget 2:2 *Universitets- och högskolerådet*.

30 anslag om sammanlagt ca 25 miljarder kronor avser ersättning till statliga lärosäten för utbildning på grundnivå och avancerad nivå. 30 anslag om sammanlagt 17,6 miljarder kronor avser ersättning till statliga lärosäten för forskning, konstnärlig forskning och utbildning på forskarnivå.

Fem anslag om sammanlagt 8,2 miljarder kronor avser olika statliga bidrag: anslagen 2:63 *Enskilda utbildningsanordnare på högskoleområdet*, 2:64 *Särskilda utgifter inom universitet och högskolor*, 2:65 *Särskilda medel till universitet och högskolor*, 2:66 *Ersättningar för klinisk utbildning och forskning* och 2:67 *Särskilda bidrag inom högskoleområdet*.

Regeringen föreslår tre bemyndiganden för anslagen 2:16 *Karolinska institutet: Forskning och utbildning på forskarnivå*, 2:32 *Mälardalens universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå* och 2:65 *Särskilda medel till universitet och högskolor*.

Nedan sammanfattas regeringens budgetförslag för universitet och högskolor (avsnitt 6.6 i budgetpropositionen). I budgetpropositionen redogörs för anslagsutvecklingen över tid i en tabell under varje anslag. Av tabellen framgår utfall och anslagssparande för 2020, anslag och utgiftsprognos för 2021, regeringens förslag för 2022 och regeringens beräkning av anslaget för 2023 och 2024. För varje anslag anger regeringen också det tänkta ändamålet. Under respektive anslag återfinns regeringens närmare överväganden med förslag till anslagsnivå för 2022 och beräknad anslagsnivå för kommande år. I tabellen Förändringar av anslagsnivån framgår om anslagsförändringen är en följd av pris- och löneomräkning och beslutade, föreslagna och aviserade reformer, överföring till eller från andra anslag samt övrigt. Under anslaget för UHR, liksom under samtliga anslag för utbildning på grundnivå och avancerad nivå vid statliga universitet och högskolor, finns en budget för avgiftsbelagd verksamhet.

Anslag för myndigheters förvaltning

Anslaget 2:1 Universitetskanslersämbetet

Regeringen anger att anslaget får användas för Universitetskanslersämbetets förvaltningsutgifter.

Regeringen föreslår att 171 751 000 kronor anvisas under anslaget för 2022. Anslaget beräknas öka med 2 miljoner kronor 2022 och med motsvarande belopp 2023 respektive 2024 till följd av att Universitetskanslersämbetet (UKÄ) ska stödja den förstärkta samordningen av verksamhetsförlagd utbildning (se avsnitt 6.5.5 i budgetpropositionen). Vidare beräknas anslaget öka med 10 miljoner kronor 2022 till följd av att regeringen avser att ge UKÄ i uppdrag att samordna genomförandet av åtgärden Resurser för att möta efterfrågan på utbildning vid universitet och högskolor samt att stödja lärosätena i arbetet. Åtgärden är en del av Sveriges återhämtningsplan (Fi2020/03864).

Anslaget 2:2 Universitets- och högskolerådet

Regeringen anger att anslaget får användas för Universitets- och högskolerådets förvaltningsutgifter.

Regeringen föreslår att 260 147 000 kronor anvisas under anslaget för 2022. Anslaget beräknas öka med 4,6 miljoner kronor 2022, med 5,5 miljoner kronor 2023 och med 8,3 miljoner kronor 2024 för Universitets- och högskolerådets arbete med att införa ämnesbetyg och en ämnesutformad gymnasie- och gymnasiesärskola (se avsnitt 4.6.2 i budgetpropositionen). Anslaget ökas med 1 miljon kronor fr.o.m. 2022 för att personer med synskada ska ges möjlighet att skriva ett särskilt anpassat högskoleprov två gånger per år.

Anslag för utbildning på grundnivå och avancerad nivå vid statliga universitet och högskolor

Regeringen anger att de totalt 30 anslagen får användas för ersättning till statliga universitet och högskolor för högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå samt behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildning.

Regeringen föreslår att anslagen anvisas totalt ca 25 miljarder kronor för 2022. Anslagen beräknas öka med anledning av utbyggnader på högskolenivå som föreslås i budgetpropositionen (avsnitt 6.6 tabell 6.11). Utbyggnaderna avser livslångt lärande och försöksverksamhet för KPU (se även fördelningen mellan lärosäten i sammanställningen av regeringens anslagsförslag i avsnitt 2 i detta dokument). Utöver nämnda utbyggnader föreslås även en ökning av anslaget 2:35 *Stockholms konstnärliga högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå* med 640 000 kronor 2022 med anledning av satsningen på utbildning i hela landet som inleddes 2021. Vidare föreslås att 1 486 000 kronor överförs från anslaget 2:49 *Högskolan i Skövde: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå* till anslaget 2:51 *Högskolan Väst: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå* fr.o.m. 2022 för att möjliggöra en utbyggnad av yrkeslärarutbildningen vid Högskolan Väst.

Ersättningsbeloppen för helårsstudenter och helårsprestationer inom olika utbildningsområden anges i budgetpropositionen (avsnitt 6.6 tabell 6.10). Samtliga ersättningsbelopp för helårsstudenter och helårsprestationer räknas upp med pris- och löneomräkningen på 1,06 procent.

Anslag för forskning, konstnärlig forskning och utbildning på forskarnivå vid statliga universitet och högskolor

Regeringen anger att de totalt 30 anslagen får användas för ersättning till statliga universitet och högskolor för forskning och utbildning på forskarnivå. Anslagen för Stockholms konstnärliga högskola, Konstfack, Kungl. Konsthögskolan och Kungl. Musikhögskolan i Stockholm får användas för ersättning för konstnärlig forskning och utbildning på forskarnivå.

Regeringen föreslår att anslagen anvisas totalt ca 17,6 miljarder kronor för 2022. I budgetpropositionen för 2021 föreslogs och beräknades en permanent ökning av universitets och högskolors anslag till forskning och utbildning på forskarnivå med 720 miljoner kronor fr.o.m. 2021. Den permanenta ökningen fördelades i Vårändringsbudget för 2021 i enlighet med vad som redovisas i den forsknings- och innovationspolitiska propositionen 2020. Se fördelningen mellan lärosäten i tabell 6.13 i budgetpropositionen, vilken inkluderar de ökningarna som ingick i Vårändringsbudget för 2021 och uppräknade till 2022 års prinsnivå. Regeringen anger även att den forsknings- och innovationspolitiska propositionen 2020 innebär en betydande höjning av basresursen. Basresursen för alla statliga universitet och högskolor samt Chalmers Tekniska Högskola AB och Stiftelsen Högskolan i Jönköping höjs med 5 500 kronor per helårsstudent till minst 17 500 kronor per helårsstudent. Det bidrag motsvarande basresurs som fördelats till vissa enskilda utbildningsanordnare höjs från 8 000 kronor till 12 000 kronor per helårsstudent.

Vidare föreslås anslaget 2:32 *Mälardalens universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå* öka med 130 000 000 kronor med anledning av att Mälardalens högskola blir universitet. Även anslaget 2:30 *Malmö universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå* föreslås öka med 20 000 000 kronor för att stärka förutsättningarna för Malmö universitet att utvecklas som nytt universitet. Anslaget 2:4 *Uppsala universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå* föreslås öka med 8 000 000 kronor 2022 till följd av en förstärkning av NCK.

Regeringen föreslår också att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2022–2024 för anslaget 2:16 *Karolinska institutet: Forskning och utbildning på forskarnivå* besluta om en årlig medlemsavgift på högst 800 000 kronor i Cancer Core Europe. Skälet är att Karolinska institutet i sitt budgetunderlag för 2022–2024 har redovisat ett behov av ett fortsatt bemyndigande och att den årliga medlemsavgiften bedöms öka fr.o.m. 2022.

Regeringen föreslår också att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2022 bilda ett holdingbolag knutet till Mälardalens universitet och för anslaget 2:32 *Mälardalens universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå*

besluta om kapitaltillskott till bolaget på högst 1 500 000 kronor.¹ Skälet är att möjliggöra ett ökat nyttiggörande och kommersialisering av forskningsresultat tillkomna vid Mälardalens universitet och att förstärka universitetets samverkan med näringslivet.

Övriga anslag och bemyndiganden

Anslaget 2:63 Enskilda utbildningsanordnare på högskoleområdet

Regeringen anger att anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till enskilda utbildningsanordnare för ersättning för högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå, behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildning. Anslaget får även användas för utgifter för statsbidrag till forskning och utbildning på forskarnivå.

Regeringen föreslår att anslaget anvisas 3 837 353 000 kronor för 2022. Till följd av fördelning av den ökning av universitets och högskolors anslag för forskning och utbildning på forskarnivå som aviserades i den forsknings- och innovationspolitiska propositionen 2020 beräknas anslaget öka med 56 149 000 kronor fr.o.m. 2022. Anslaget beräknas öka med 3,5 miljoner kronor 2022 och med 7 miljoner kronor fr.o.m. 2023 för bidrag till den nya utbildningsanordnaren Brunnsviks folkhögskola för konstnärlig utbildning i musik. Anslaget beräknas öka med 1 465 000 kronor fr.o.m. 2022 till följd av en flytt av medel för en förstärkning av studenthälsan. Satsningen har under 2021 finansierats från anslaget 2:64 *Särskilda utgifter inom universitet och högskolor*. Syftet med flytten är att ge bättre planeringsförutsättningar genom att medlen fördelas direkt till lärosätena. Anslaget beräknas även öka med 16,6 miljoner kronor årligen 2022–2024 med anledning av att satsningen på livslångt lärande fortsätter.

Inom anslaget fördelar regeringen resurser till Chalmers Tekniska Högskola AB, Handelshögskolan i Stockholm, Stiftelsen Högskolan i Jönköping, Enskilda Högskolan Stockholm AB, Akademi för Ledarskap och Teologi, Evangeliska Fosterlands-Stiftelsen, Stiftelsen Stockholms Musikpedagogiska Institut, Ericastiftelsen, Ersta Sköndal Bräcke högskola AB, Stiftelsen Rödakorshemmet, Sophiahemmet, Ideell förening, Beckmans skola AB, Newmaninstitutet AB och Brunnsviks folkhögskola. Fördelningen per lärosäte anges i budgetpropositionen (avsnitt 6.6.63, tabell 6.193).

Anslaget 2:64 Särskilda utgifter inom universitet och högskolor

Regeringen anger att anslaget får användas för utgifter för särskilda insatser för högskoleutbildning och forskning inom högskoleområdet. Anslaget får även användas för utgifter i fråga om bidrag till statliga universitet och högskolor, enskilda utbildningsanordnare av högskoleutbildning, samt statliga myndigheter och andra organisationer med anknytning till högskoleområdet.

¹ Enligt uppgift från Utbildningsdepartementet har det i ändamålet för anslaget 2:32 *Mälardalens universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå* lagts till att anslaget får användas för kapitaltillskott till holdingbolag knutet till Mälardalens universitet efter beslut av riksdagen i varje enskilt fall.

Regeringen föreslår att anslaget anvisas 950 902 000 kronor för 2022. Anslaget beräknas minska med 870 miljoner kronor till följd av fördelning av den ökning av universitets och högskolors anslag för forskning och utbildning på forskarnivå som aviserades i den forsknings- och innovationspolitiska propositionen 2020. För att finansiera bidrag till den nya utbildningsanordnaren Brunnsviks folkhögskola för konstnärlig utbildning i musik beräknas anslaget minska med 3,5 miljoner kronor 2022 och med 7 miljoner kronor fr.o.m. 2023. För att finansiera ökade medel till Lunds universitet inom anslaget 2:65 *Särskilda medel till universitet och högskolor* för lärarutbildning i minoritetsspråk beräknas anslaget minska med 1,3 miljoner kronor fr.o.m. 2022. Anslaget beräknas minska med 25 263 000 kronor fr.o.m. 2022 då medel för förstärkningen av studenthälsan flyttas till anslaget 2:63 *Enskilda utbildningsanordnare* respektive anslaget 2:65 *Särskilda medel till universitet och högskolor*. Anslaget beräknas öka med 27 miljoner kronor 2022, med 44 miljoner kronor 2023 och med 52 miljoner kronor 2024 för försöksverksamhet med en ny kortare kompletterande pedagogisk utbildning (KPU). Anslaget beräknas öka med 13,5 miljoner kronor årligen 2022–2024 för att möjliggöra en fortsatt satsning på förstärkt validering inom KPU. Anslaget beräknas öka med 25 miljoner kronor 2022 och med 50 miljoner kronor fr.o.m. 2023 för att möjliggöra ökad ersättning för verksamhetsförlagd utbildning (VFU) inom ramen för stärkt VFU-samordning. För att ge långsiktiga förutsättningar för ökad kunskap om förebyggande åtgärder mot sexuellt våld och för att verksamheten med den nationella stödtelefonen Preventell ska kunna fortsätta beräknas anslaget öka med 5 miljoner kronor fr.o.m. 2022. För att finansiera ökningen av anslaget 2:2 *Universitets- och högskolerådet* för högskoleprov för personer med synskada beräknas anslaget minska med 1 miljon kronor fr.o.m. 2022. För att finansiera en gemensam portal för studenthälsan inom anslaget 2:65 *Särskilda medel till universitet och högskolor* beräknas anslaget minska med 5 miljoner kronor fr.o.m. 2022. För att finansiera ökade medel till Myndigheten för tillgängliga medier för inläst studielitteratur inom anslaget 1:6 *Bidrag till vissa studiesociala ändamål* inom utgiftsområde 15 Studiestöd beräknas anslaget minska med 2 miljoner kronor under 2022. För att finansiera ökade medel för pedagogiskt stöd för studenter som upplever funktionshinder i studiesituationen inom anslaget 2:65 *Särskilda medel till universitet och högskolor* beräknas anslaget minska med 7 miljoner kronor årligen 2022 och 2023. För att bidra till att finansiera tillskott till European Spallation Source ERIC (ESS) inom anslaget 3:1 *Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation* beräknas anslaget minska med 25 miljoner kronor 2022. Anslaget beräknas minska med 19 478 000 kronor med anledning av att medel för högskoleutbildning i teckenspråk och tolkning vid Stockholms universitet överförs till anslaget 2:65 *Särskilda medel till universitet och högskolor*.

Anslaget 2:65 Särskilda medel till universitet och högskolor

Regeringen anger att anslaget får användas för utgifter vid universitet och högskolor för särskilda åtaganden och för utgifter för bidrag till insatser för ökad kvalitet i högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå. Anslaget får även användas för kapitaltillskott för finansiering av idébanksmedel efter beslut av riksdagen i varje enskilt fall.

Regeringen föreslår att anslaget anvisas 534 740 000 kronor för 2022.

För att stärka förutsättningarna för lärarutbildning i minoritetsspråk beräknas anslaget öka med 1,3 miljoner kronor fr.o.m. 2022.

Anslaget beräknas öka med 23 798 000 kronor fr.o.m. 2022 till följd av att medlen för förstärkningen av studenthälsan ska fördelas direkt till lärosätena istället för att, som under 2021, finansieras från anslaget 2:64 *Särskilda utgifter inom universitet och högskolor* och fördelas genom särskilt beslut i regleringsbrev.

För att stärka förutsättningarna för decentraliserad vårdutbildning beräknas anslaget öka med 20 miljoner kronor årligen 2022–2024. För att möjliggöra en gemensam portal för studenthälsan beräknas anslaget öka med 5 miljoner kronor fr.o.m. 2022. Anslaget beräknas öka med 7 miljoner kronor årligen 2022–2023 och med 10 miljoner kronor fr.o.m. 2024 för pedagogiskt stöd för studenter som upplever funktionshinder i studiesituationen. Anslaget beräknas öka med 19 478 000 kronor med anledning av att medel för högskoleutbildning i teckenspråk och tolkning vid Stockholms universitet överförs till anslaget.

Anslaget beräknas öka fr.o.m. 2022 med 7 805 000 kronor med anledning av att medel för Centrum för idrottsforskning överförs till anslaget. Överföringen medför att anslaget 2:38 *Gymnastik- och idrottshögskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå* minskar med motsvarande belopp.

Regeringen föreslår också att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2022 för anslaget besluta om kapitaltillskott på högst 11 000 000 kronor till holdingbolag knutna till universitet för finansiering av idébanksmedel.

Anslaget 2:66 Ersättningar för klinisk utbildning och forskning

Regeringen anger att anslaget får användas för utgifter för statsbidrag enligt avtal mellan svenska staten och landsting om samarbete om högskoleutbildning av läkare, medicinsk forskning och utveckling av hälso- och sjukvården. Anslaget får även användas för utgifter för statsbidrag till landsting enligt avtal om samarbete om högskoleutbildning av tandläkare, odontologisk forskning och utveckling av tandvården.

Regeringen föreslår att anslaget anvisas 2 769 954 000 kronor för 2022. För att genomföra den utbyggnad av läkarutbildningen som inleddes 2018 beräknas anslaget höjas med 6 542 000 kronor årligen 2022–2023.

Anslaget 2:67 Särskilda bidrag inom högskoleområdet

Regeringen anger att anslaget får användas för utgifter i fråga om bidrag till statliga universitet och högskolor, enskilda utbildningsanordnare av högskoleutbildning, samt statliga myndigheter och andra organisationer med anknytning till högskoleområdet.

Regeringen föreslår att anslaget anvisas 67 580 000 kronor för 2022. För att stärka studentinflytandet genom ökade bidrag till studentkåren beräknas anslaget höjas med 20 miljoner kronor årligen 2022 och 2023.

Lagförslag – förslag till lag om ändring i högskolelagen

Regeringen föreslår en ändring i bilagan till högskolelagen (1992:1434) till följd av att Mälardalens högskola blir universitet. Regeringen föreslår att benämningen Mälardalens högskola ska tas bort ur bilagan till högskolelagen och att högskolan i stället ska benämnas Mälardalens universitet.

Som skäl för regeringens förslag anförs följande. Det är regeringens uppgift att besluta om en högskola ska benämnas universitet (prop. 2008/09:134 s. 52–57, bet. 2008/09:UbU18, rskr. 2008/09:276). I den forsknings- och innovationspolitiska propositionen 2020 aviserade regeringen att Mälardalens högskola blir universitet från den 1 januari 2022 under förutsättning att högskolan kan visa att den har åtgärdat de brister med det interna kvalitetssäkringssystemet som UKÄ har påtalat. I propositionen framhölls bl.a. att ett nytt universitet i Mälardalen är ett led i en viktig framtidssatsning och en del i regeringens långsiktiga politik för att stärka Sverige som ett konkurrenskraftigt utbildnings- och forskningsland samt att Mälardalens högskola redan i dag har en framstående position bland landets högskolor.

Regeringen har därefter inhämtat underlag från lärosätet om de åtgärder som vidtagits. Regeringen har även inhämtat underlag från UKÄ om verksamheten vid Mälardalens högskola ur ett kvalitetsperspektiv. Av underlagen framgår att Mälardalens högskola har vidtagit ett flertal relevanta åtgärder, bl.a. när det gäller styrning och organisation, jämställdhet och hur student- och doktorandperspektivet i olika processer ska utvecklas. UKÄ kommer inom ramen för sitt uppdrag att göra en uppföljande granskning av Mälardalens högskolas kvalitetssäkringsarbete. Regeringen konstaterar utifrån de inkomna underlagen att Mälardalens högskola redan har vidtagit ett flertal relevanta åtgärder. Vidare anförs att regeringen har förtroende för det arbete som bedrivs av högskolan och UKÄ.

Regeringen avser mot denna bakgrund att besluta om en ändring i bilaga 1 till högskoleförordningen (1993:100) som innebär att Mälardalens högskola ska benämnas Mälardalens universitet fr.o.m. den 1 januari 2022. I bilagan till högskolelagen anges de universitet och högskolor med statlig huvudman som enligt 1 kap. 17 § högskolelagen får utfärda en gemensam examen. Där anges bl.a. Mälardalens högskola. Eftersom regeringen avser att fatta beslut om ändringen av benämning behöver en följdändring göras i bilagan till högskolelagen så att den nuvarande benämningen tas bort och den nya förs in.

Regeringen föreslår att även denna ändring ska gälla fr.o.m. den 1 januari 2022.

För att ge goda förutsättningar för det nya universitetet förstärker regeringen lärosätets forskningsanslag fr.o.m. 2022 (se avsnitt 6.6.32 i budgetpropositionen).

Motionerna

Moderaterna

I kommittémotion 2021/22:4179 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkande 1 i denna del föreslår motionärerna i förhållande till regeringens förslag en höjning av anslaget 2:1 *Universitetskanslersämbetet* med 10 000 000 kronor och en höjning av anslaget 2:64 *Särskilda utgifter inom universitet och högskolor* med 20 000 000 kronor.

Innebörden av motionärernas anslagsförslag framgår ytterligare av vad som behandlas i följande yrkanden.

I yrkande 8 föreslår motionärerna att anslaget 2:1 *Universitetskanslersämbetet* höjs med 5 000 000 kronor. Höjningen syftar till att ta fram en reformerad lärarutbildning med en förändrad kunskapssyn och ett pedagogiskt innehåll baserat på vetenskaplig grund för hur inläring går till. I yrkande 9 föreslår motionärerna ytterligare 5 000 000 kronor till anslaget 2:1 *Universitetskanslersämbetet* för att ta fram ett nytt innehåll för rektorsutbildning som ges i Skolverkets regi och skolledarutbildningen på högskolorna.

I yrkande 11 föreslår motionärerna att anslaget 2:64 *Särskilda utgifter inom universitet och högskolor* höjs med 20 000 000 kronor för att öppna för fler vägar till läraryrket genom en satsning på Teach for Sweden.

Sverigedemokraterna

I kommittémotion 2021/22:3892 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 1 i denna del föreslår motionärerna i förhållande till regeringens förslag en sänkning av anslaget 2:29 *Malmö universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå* med 92 000 000 kronor för minskad kostnad för administration genom en sammanslagning med Lunds universitet. Motionärerna föreslår även en sänkning av anslaget 2:59 *Södertörns högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå* med 59 000 000 kronor för minskad kostnad för administration genom en sammanslagning med Mälardalens högskola.

Motionärerna motsätter sig utnämningen av Mälardalens högskola till universitet och föreslår därför att anslaget 2:32 *Mälardalens universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå* sänks med 132 000 000 kronor för att anslaget ska ligga kvar på samma nivå som 2021.

I enlighet med Styr- och resursutredningens (dir. 2017:46) förslag om ett samlat anslag föreslår motionärerna en höjning av anslaget 2:35 *Stockholms*

konstnärliga högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå med 55 639 000 kronor. Anslaget 2:36 *Stockholms konstnärliga högskola: Konstnärlig forskning och utbildning på forskarnivå* sänks med motsvarande belopp. Av samma anledning föreslås anslaget 2:53 *Konstfack: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå* höjas med 22 222 000 kronor och anslaget 2:54 *Konstfack: Konstnärlig forskning och utbildning på forskarnivå* föreslås sänkas med motsvarande belopp. Vidare föreslår motionärerna en höjning av anslaget 2:55 *Kungl. Konsthögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå* med 13 037 000 kronor och en sänkning av anslaget 2:56 *Kungl. Konsthögskolan: Konstnärlig forskning och utbildning på forskarnivå* med samma belopp. Motionärerna föreslår även en höjning av anslaget 2:57 *Kungl. Musikhögskolan i Stockholm: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå* med 22 357 000 kronor och en sänkning av anslaget 2:58 *Kungl. Musikhögskolan i Stockholm: Konstnärlig forskning och utbildning på forskarnivå* med samma belopp.

Därutöver föreslår motionärerna att tre nya anslag införs och att medel tillförs dessa enligt följande: Anslaget 99:6 *Ökad lärartäthet och undervisningstid högre utbildning* tillförs 250 000 000 kronor för att öka lärartätheten och lärarledd undervisning. Anslaget 99:7 *Avskaffat produktivitetsbidrag* tillförs 460 000 000 kronor för ett avskaffande av produktivitetsavdraget och anslaget 99:10 *Ökat basanslag* höjs med 300 000 000 kronor i syfte att öka högskolornas självbestämmande.

Centerpartiet

I kommittémotion 2021/22:4126 av Fredrik Christensson m.fl. (C) yrkande 1 i denna del föreslår motionärerna i förhållande till regeringens förslag en sänkning av ett antal anslag på universitets- och högskoleområdet till följd av en föreslagen reducering av pris- och löneomräkningen. Se bilaga 2 för föreslaget sänkt belopp per anslag. Motionärerna föreslår även att anslaget 2:4 *Uppsala universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå* höjs med 35 000 000 kronor i syfte att ge Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK) ett nationellt kunskapsuppdrag. Anslaget föreslås även höjas med ytterligare 12 000 000 kronor för att förstärka arbetet med NCK:s stöddlinje. Motionärerna föreslår även att anslaget 2:63 *Enskilda utbildningsanordnare på högskoleområdet* sänks med 3 500 000 kronor till följd av att förslaget om Brunnsviks folkhögskola avvisas.

Vänsterpartiet

I partimotion 2021/22:3272 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 1 i denna del föreslår motionärerna i förhållande till regeringens förslag en höjning av anslaget 2:2 *Universitets- och högskolerådet* med 2 000 000 kronor för att göra det möjligt för fler studenter med funktionsnedsättningar att skriva högskoleprovet. Motionärerna anför även att högskoleprovet är underfinansierat och föreslår därför en ytterligare höjning av anslaget 2:2 *Universitets- och*

högskolerådet med 10 000 000 kronor i syfte att undvika att underfinansieringen leder till ökade avgifter för de som skriver provet.

Vidare föreslås en höjning av anslaget 2:64 *Särskilda utgifter inom universitet och högskolor* med 316 000 000 kronor för att höja ersättningen per helårsstudent till lärosätena och därmed stärka kvaliteten på högre utbildning. Motionärerna föreslår också att anslaget 2:64 *Särskilda utgifter inom universitet och högskolor* höjs med ytterligare 150 000 000 kronor för att möjliggöra en förlängning av doktorandtiden för dem som drabbats av pandemins konsekvenser.

Motionärerna vill även höja anslaget 2:67 *Särskilda bidrag inom högskoleområdet* med 30 000 000 kronor för att öka tryggheten för studenter på lärosätena.

Kristdemokraterna

I kommittémotion 2021/22:4163 av Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkande 1 i denna del föreslår motionärerna i förhållande till regeringens förslag en höjning av anslaget 2:64 *Särskilda utgifter inom universitet och högskolor* med 100 000 000 kronor. Innebörden av motionärernas anslagsförslag framgår ytterligare av vad som behandlas i yrkande 128, i vilket motionärerna föreslår att det nämnda anslaget höjs i syfte att skapa fler utbildningsplatser för läkare, sjuksköterskor och barnmorskor.

Motionärerna föreslår även ett nytt anslag, 99:17 *Teach for Sweden*, som föreslås tillföras 10 000 000 kronor.

Liberalerna

I kommittémotion 2021/22:3994 av Fredrik Malm m.fl. (L) yrkande 1 i denna del föreslår motionärerna i förhållande till regeringens förslag en höjning av anslaget 2:2 *Universitets- och högskolerådet* med 87 600 000 kronor 2022 för förberedelser av språk- och samhällskunskapstest för medborgarskap. Vidare föreslås en höjning av samma anslag med 22 200 000 kronor per år 2023–2024 för administration av testerna.

Motionärerna föreslår även en höjning av anslaget 2:4 *Uppsala universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå* med 5 000 000 kronor per år 2022–2024 för en satsning på forskningen vid NCK vid Uppsala universitet.

Vidare föreslås en sänkning av ett antal anslag på universitets- och högskoleområdet till följd av en föreslagen reducering av pris- och löneomräkningen med 20 procent. Förslaget syftar till att öka effektiviseringen av den statliga förvaltningen. Se bilaga 2 för föreslaget sänkt belopp per anslag.

Utskottets ställningstagande

Utskottets ställningstagande i avsnitt 2 (s. 15) innebär att utskottet avstyrker samtliga motionsyrkanden som rör universitet och högskolor.

6 Forskning

Propositionen

Mål och omfattning

I den forsknings- och innovationspolitiska propositionen Forskning, frihet, framtid – kunskap och innovation för Sverige (prop. 2020/21:60) presenterades mål och delmål för forskningspolitiken. Målet för forskningspolitiken är att Sverige ska vara ett av världens främsta forsknings- och innovationsländer och en ledande kunskapsnation, där högkvalitativ forskning, högre utbildning och innovation leder till samhällets utveckling och välfärd och näringslivets konkurrenskraft och svarar mot de samhällsutmaningar vi står inför, både i Sverige och globalt.

Regeringen pekade ut följande uppföljningsbara delmål för tioårsperioden 2017–2026:

- Sverige ska vara ett internationellt attraktivt land för investeringar i forskning och utveckling. De offentliga och privata investeringarna i forskning och utveckling bör även i fortsättningen överskrida EU:s mål.
- En övergripande kvalitetsförstärkning av forskningen ska ske och jämställdheten ska öka.
- Samverkan och samhällspåverkan ska öka.

Ovanstående mål inbegriper bl.a. forskningspolitik inom utgiftsområdena 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg, 20 Allmän miljö- och naturvård, 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel samt 24 Näringsliv.

Området Forskning inom utgiftsområde 16 omfattar anslag till forskning, forskningens infrastruktur, nyttiggörande av forskningsbaserad kunskap och forskningsinformation samt forskningsetik. Området omfattar även bidrag till internationella forskningsorganisationer.

Politikens inriktning

Av budgetpropositionen framgår bl.a. följande.

I budgetpropositionen anges att regeringens mål för forskningspolitiken är att Sverige ska vara ett av världens främsta forsknings- och innovationsländer och en ledande kunskapsnation, där högkvalitativ forskning, högre utbildning och innovation leder till samhällets utveckling och välfärd och näringslivets konkurrenskraft och svarar mot samhällsutmaningarna, både i Sverige och globalt.

Regeringen redogör i avsnittet (7.5 i budgetpropositionen) för initiativ som regeringen tagit eller avser att ta inom området. I det följande redovisas en sammanfattning av initiativen.

I enlighet med den forsknings- och innovationspolitiska propositionen 2020 föreslår regeringen satsningar på forskning och innovation med totalt ca 3,2 miljarder kronor för 2022. Åren 2023 och 2024 beräknas satsningarna till

knappt 3,3 miljarder kronor respektive 3,7 miljarder kronor, vilket är en nivåökning av de statliga forskningsanslagen med ca 10 procent. Utöver forskningssatsningarna inom utgiftsområde 16 finns också satsningar beskrivna inom utgiftsområdena 9, 20, 23 samt 24 (se även tabell 7.2 i budgetpropositionen för fördelning av satsningarna per myndighet och område).

Agenda 2030 och Parisavtalet utgör viktiga referenspunkter för regeringens prioriteringar. De fem samhällsutmaningar som prioriteras är därför klimat och miljö, hälsa och välfärd, digitalisering, kompetensförsörjning och arbetsliv samt ett demokratiskt och starkt samhälle.

Regeringen bygger vidare på den forskningssatsning för att möta covid-19-pandemin och kommande pandemier som påbörjades våren 2020 genom att inrätta ett nationellt forskningsprogram om virus och pandemier i enlighet med vad som presenterades i den forsknings- och innovationspolitiska propositionen 2020. Regeringen avser även att fortsätta bygga upp forskningskompetens inom primärvården. Forskning som bidrar till omställningen mot en mer individbaserad vård genom s.k. precisionsmedicin och till ökad kvalitet i hälso- och sjukvården ska fortsätta att stärkas.

Regeringen avser att öka satsningen på informations- och cybersäkerhet samt att inrätta ett nytt nationellt forskningsprogram om digitaliseringens samhälleliga konsekvenser i enlighet med den forsknings- och innovationspolitiska propositionen 2020. Det framhålls även som viktigt att bygga vidare på de erfarenheter som covid-19-pandemin har lett till i den fortsatta digitaliseringen inom utbildning och forskning.

Regeringen anför att utbildningssystemet som helhet har en viktig roll för att möta utmaningarna med kompetensförsörjningen. För att det ska vara möjligt att genomföra utbildning med hög kvalitet krävs fler disputerade lärare på högskoleutbildningarna. Regeringen avser att fortsätta den nuvarande satsningen på forskarskolor för lärare i enlighet med den forsknings- och innovationspolitiska propositionen 2020 och föreslår även nya satsningar till forskarskolor kopplade till sjuksköterskeutbildningarna samt inom humaniora och samhällsvetenskap.

Regeringen framhåller att det finns anledning att stärka den forskningsbaserade kunskapen om den samhällsutveckling som försvagar demokratin och minskar människors säkerhet. Regeringen lyfter i budgetpropositionen fram bl.a. brottslighet, otrygghet, terrorism, våldsbejakande extremism, våld i nära relationer, cyberattacker och desinformation. För att stärka samhällets förmåga att möta och hantera dessa utmaningar kommer regeringen att fortsätta att satsa på de inrättade nationella forskningsprogrammen inom områdena brottslighet och forskning om säkra samhällen i enlighet med den forsknings- och innovationspolitiska propositionen 2020.

Regeringen lyfter också att kunskap om hur den socioekonomiska segregationen ser ut och vad den beror på är avgörande för att minska och motverka segregation, vilket det inrättade nationella forskningsprogrammet om segregation bedöms kunna bidra till.

Vetenskapsrådet har, inom ramen för uppdraget att kartlägga svensk forskning om Förintelsen och antisemitism (U2021/02276) lämnat rekommendationer till regeringen om fortsatta insatser med det långsiktiga syftet att stärka forskningsfältet i Sverige. Med utgångspunkt i rekommendationerna föreslår regeringen forskningsmedel som Vetenskapsrådet ska fördela.

Regeringen avser även att fortsätta att avsätta medel för fri forskning till Vetenskapsrådet, konstnärlig forskning samt excellenscentrum i enlighet med den forsknings- och innovationspolitiska propositionen 2020.

Regeringen anför att Sverige sedan en lång tid har en etablerad position inom rymdforskningen och rymdverksamheten men nu tappar i konkurrenskraft som leverantör av spetsteknologi till den europeiska rymdsektorn. Det beror enligt regeringen bl.a. på att det svenska bidraget till Europeiska rymdorganisationen (ESA) har minskat i relation till andra länder. Vidare framhålls att en ökad finansiering till ESA ger bättre förutsättningar för svenskt deltagande i internationella forskningsprojekt, vilket i sin tur leder till att svenska forskare och företag kan behålla sina positioner inom internationell rymdforskning. Regeringen anför att det därför är av största vikt att Sverige redan vid ministerrådsmötet 2022 kan öka deltagandet i ESA:s program för att återetablera Sveriges position inom rymdforskningsområdet.

I enlighet med den forsknings- och innovationspolitiska propositionen 2020 tillförs ytterligare medel för forskningsinfrastruktur för att bl.a. öka kvaliteten på svensk forskning, främja innovation och bidra till ökad internationalisering.

Regeringen framhåller även att Sverige står värd för två världsunika forskningsinfrastrukturer som kan användas för att studera de allra minsta strukturerna i olika typer av material med hjälp av neutroner (European Spallation Source ERIC, ESS) och röntgenljus (MAX IV). Regeringens målsättning är att ESS och MAX IV ska bli ett ledande forsknings- och innovationscentrum för material- och livsvetenskaperna. För att uppnå detta och förhindra ytterligare förseningar och kostnader med anledning av pandemin framhålls att det krävs ytterligare satsningar för att Sverige som ansvarigt värdland för ESS ska kunna leverera vad som har utlovats.

Slutligen framhålls att regeringen prioriterar de s.k. basanslagen till universitet och högskolor, som syftar till att lärosätena långsiktigt och i högre utsträckning ska kunna göra bl.a. strategiska forskningsprioriteringar.

Budgetförslag

Regeringen föreslår 14 anslag inom området Forskning om sammanlagt ca 9,7 miljarder kronor.

Nio anslag om sammanlagt ca 865 miljoner kronor avser förvaltningsutgifter för myndigheter: 3:3 *Vetenskapsrådet: Förvaltning*, 3:5 *Rymdstyrelsen: Förvaltning*, 3:6 *Institutet för rymdfysik*, 3:7 *Kungl. biblioteket*, 3:8 *Polarforskningssekretariatet*, 3:10 *Överklagandenämnden för etikprövning*, 3:11 *Etikprövningsmyndigheten*, 3:12 *Nämnden för prövning av*

oredlighet i forskning och 3:14 *Gentekniknämnden* (redovisades t.o.m. budgetåret 2021 inom utg.omr. 4 Rättsväsendet).

Fem anslag om sammanlagt ca 8,8 miljarder kronor avser utgifter för statliga bidrag: 3:1 *Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation*, 3:2 *Vetenskapsrådet: Avgifter till internationella organisationer*, 3:4 *Rymdforskning och rymdverksamhet*, 3:9 *Sunet* och 3:13 *Särskilda utgifter för forskningsändamål*.

Regeringen föreslår fem bemyndiganden för anslagen 3:1 *Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation*, 3:2 *Vetenskapsrådet: Avgifter till internationella organisationer* och 3:4 *Rymdforskning och rymdverksamhet*.

Nedan sammanfattas regeringens budgetförslag för forskning (avsnitt 7.6 i budgetpropositionen). I propositionen redovisas anslagsutvecklingen över tid i en tabell under varje anslag. Av tabellen framgår utfall och anslagssparande för 2020, anslag och utgiftsprognos för 2021, regeringens förslag för 2022 och regeringens beräkning av anslaget för 2023 och 2024. För varje anslag anger regeringen också det tänkta ändamålet. Under respektive anslag återfinns regeringens närmare överväganden med förslag till anslagsnivå för 2022 och beräknad anslagsnivå för kommande år. Av tabellen *Förändringar av anslagsnivån* framgår om anslagsförändringen är en följd av pris- och löneomräkning och beslutade, föreslagna och aviserade reformer, överföring till eller från andra anslag samt övrigt. Under anslagen för Polarforskningssektariatet, Sunet och Etikprövningsmyndigheten återfinns en budget för avgiftsbelagd verksamhet.

Anslagen

Anslaget 3:1 Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation

Regeringen anger att anslaget får användas för utgifter för stöd för forskning och forskningsinformation. Anslaget får även användas för utgifter för forskningsinfrastrukturer, internationellt forskningssamarbete, utvärderingar, beredningsarbete, konferenser, resor och seminarier som är kopplade till forskningsstödet. Anslaget får även användas för bidrag till ett konsortium för konstruktionen och driften av European Spallation Source ESS, efter beslut av riksdagen i varje enskilt fall.

Regeringen föreslår att anslaget anvisas 7 028 846 000 kronor för 2022. Regeringen föreslår att anslaget ökas med 12 miljoner kronor t.o.m. 2026 för att finansiera forskning om Förintelsen och antisemitism. Vidare föreslår regeringen att anslaget ökas med 100 miljoner kronor för att finansiera en tillfällig ökning 2022 av bidraget till ESS.

Regeringen föreslår att anslaget sammantaget minskas med 143 miljoner kronor för att finansiera ökningarna på totalt 139 miljoner kronor under andra anslag. Anledningen till att minskningen är större än motsvarande ökning beror på att detta anslag inte pris- och löneomräknas, vilket är fallet med anslagen 3:3 *Vetenskapsrådet: Förvaltning*, 3:5 *Rymdstyrelsen: Förvaltning*, 3:6 *Institutet för rymdfysik* och 3:11 *Etikprövningsmyndigheten*. Anslaget minskas med 17 miljoner kronor för att finansiera användning av isbrytaren

Oden för polarforskningsexpeditioner under anslaget 3:8 *Polarforskningssekretariatet*. Regeringen föreslår att anslaget minskas med 14 miljoner kronor för att finansiera samordning av ESS under anslaget 3:3 *Vetenskapsrådet: Förvaltning* och för utveckling av antalet avdelningar vid Etikprövningsmyndigheten under anslaget 3:11 *Etikprövningsmyndigheten*. Vidare föreslår regeringen att anslaget minskas med 112 miljoner kronor för att finansiera en satsning på rymdforskning med 100 miljoner kronor till anslaget 3:4 *Rymdforskning och rymdverksamhet* och 5 miljoner kronor till anslaget 3:5 *Rymdstyrelsen: Förvaltning* och 5 miljoner kronor till anslaget 3:6 *Institutet för rymdfysik*.

Regeringen föreslår också att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2022 för anslaget besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 24 500 000 000 kronor 2023–2032. Regeringen anför följande skäl för förslaget. Den grundforskning som finansieras av Vetenskapsrådet bedrivs vanligen i form av fleråriga projekt. De medel som Vetenskapsrådet fördelar för vetenskaplig utrustning är också långsiktiga, eftersom rådet åtar sig att under flera år betala amorteringar och räntor för den aktuella utrustningen. Vidare tillkommer de åtaganden som följer av inrättandet av konsortiet för europeisk forskningsinfrastruktur, European Spallation Source ERIC (ESS). Sveriges kostnad för konstruktionen har tidigare beräknats till 6,8 miljarder kronor i 2013 års priser och utifrån förutsättningen att arbetet med konstruktionen ska vara klart 2025. Under 2019 påbörjade ESS den s.k. initiala driften, vilket innebär att anläggningen kommer att testas för driftsättning. Kostnaden för den initiala driften beräknades tidigare till ca 1,9 miljarder kronor i 2013 års priser. Hittills har Sverige betalat sammanlagt 6,4 miljarder kronor för konstruktion och initial drift. Till följd av pandemin kommer dock färdigställandet av anläggningen att försenas och därmed ökar även kostnaderna.

Regeringen föreslår även att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2022 för anslaget besluta om bidrag på högst 900 000 000 kronor till European Spallation Source ERIC (ESS). Regeringen anför följande skäl för förslaget. Konstruktionen av ESS påbörjades under hösten 2014. Enligt vad som presenterades i tidigare forskningspropositioner (prop. 2008/09:50 och prop. 2012/13:30) anvisades Vetenskapsrådet 150 miljoner kronor per år fr.o.m. 2010 och ytterligare 200 miljoner kronor per år fr.o.m. 2015 för att finansiera ESS. Vidare överfördes 70 miljoner kronor fr.o.m. 2015 och ytterligare 60 miljoner kronor fr.o.m. 2017 till Vetenskapsrådets forskningsanslag för finansieringen av ESS. I enlighet med den forsknings- och innovationspolitiska propositionen 2020 anvisades tillfälliga medel 2021 om 340 miljoner kronor till ESS. Hittills har Sverige betalat ca 6,4 miljarder kronor för konstruktion och initial drift, varav ca 5 miljarder kronor från Vetenskapsrådets forskningsanslag, ca 600 miljoner kronor från Lunds universitets forskningsanslag samt 800 miljoner kronor från Skåne läns landsting (Region Skåne).

Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2022 för anslaget besluta om medlemsavgift till det gemensamma företaget för ett europeiskt högpresterande datorsystem (Euro-HPC) på högst 25 000 000 kronor. Regeringen anger som skäl bl.a. att högpresterande datorer behövs för att klara stora vetenskapliga och samhällseliga utmaningar som kräver stor beräkningskapacitet, såsom tidig upptäckt och behandling av sjukdomar och prognoser om klimatutvecklingen. Vidare framhålls att eftersom Sverige nu har blivit medlem i Euro-HPC behövs ett bemyndigande för att betala medlemsavgiften för 2022 på högst 25 miljoner kronor.

Anslaget 3:2 Vetenskapsrådet: Avgifter till internationella organisationer

Regeringen anger att anslaget får användas för utgifter för avgifter till internationella forskningsorganisationer.

Regeringen föreslår att anslaget anvisas 420 061 000 kronor för 2022. Ingen ändring av anslagsnivån föreslås i förhållande till 2021.

Regeringen föreslår också att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2022 för anslaget besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 150 000 000 kronor 2023–2032. Som skäl anger regeringen att Vetenskapsrådet svarar för långsiktiga internationella åtaganden gentemot forskningsorganisationer.

Anslaget 3:3 Vetenskapsrådet: Förvaltning

Regeringen anger att anslaget får användas för Vetenskapsrådets förvaltningsutgifter.

Regeringen föreslår att anslaget anvisas 197 453 000 kronor för 2021. Regeringen föreslår att anslaget ökas med 5 miljoner kronor för att finansiera samordning av ESS. Vidare föreslås att anslaget ökas med 2 miljoner kronor t.o.m. 2024 i syfte att ge Vetenskapsrådet i uppdrag att vidta åtgärder för att kunna genomföra den del av Sveriges återhämtningsplan (Fi2020/03864) som avser forskning inom digitalisering.

Anslaget 3:4 Rymdforskning och rymdverksamhet

Regeringen anger att anslaget får användas för utgifter för stöd till forskning och utveckling inklusive industriutvecklingsprojekt och fjärranalys inom nationella och internationella samarbeten. Anslaget får även användas för utgifter för information om rymdforskning och rymdverksamhet samt utgifter för deltagande i internationella rymdsamarbeten. Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag för verksamhet vid Esrange och till utgifter för ersättning till vissa samebyar samt till Samefonden med anledning av verksamheten vid Esrange.

Regeringen föreslår att anslaget anvisas 1 227 356 000 kronor för 2022. Regeringen föreslår att anslaget höjs med 100 miljoner kronor för att finansiera en ökning till rymd- och klimatforskning och för att kunna höja det svenska bidraget till den europeiska rymdorganisationen (ESA), som har minskat i relation till andra länder.

Regeringen föreslår också att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2022 för anslaget besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 4 200 000 000 kronor 2023–2034. Skälet för förslaget är att den verksamhet som finansieras från anslaget för rymdforskning och rymdverksamhet vanligen bedrivs i form av fleråriga projekt.

Anslaget 3:5 Rymdstyrelsen: Förvaltning

Regeringen anger att anslaget får användas för Rymdstyrelsens förvaltningsutgifter.

Regeringen föreslår att anslaget anvisas 46 152 000 kronor för 2022. Regeringen föreslår att anslaget ökas med 5 miljoner kronor för att finansiera ökade kostnader till följd av utökade åtaganden för myndigheten.

Anslaget 3:6 Institutet för rymdfysik

Regeringen anger att anslaget får användas för Institutet för rymdfysiks förvaltningsutgifter.

Regeringen föreslår att anslaget anvisas 62 845 000 kronor för 2022. Regeringen föreslår att anslaget ökas med 5 miljoner kronor för att finansiera en satsning på rymdforskning.

Anslaget 3:7 Kungl. biblioteket

Regeringen anger att anslaget får användas för Kungl. bibliotekets förvaltningsutgifter.

Regeringen föreslår att anslaget anvisas 422 655 000 kronor för 2022.

Anslaget 3:8 Polarforskningssekreteriatet

Regeringen anger att anslaget får användas för Polarforskningssekreteriatets förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för att organisera och genomföra forskningsexpeditioner.

Polarforskningssekreteriatets utgifter varierar mellan åren beroende på om större expeditioner genomförs eller inte. För att klara år med stora utgifter måste hela anslagssparandet tas i anspråk och anslaget är beräknat utifrån dessa förutsättningar.

Regeringen föreslår att 66 363 000 kronor anvisas under anslaget för 2022. Anslaget föreslås ökas med 17 miljoner kronor t.o.m. 2024 för att finansiera användning av isbrytaren Oden för polarforskningsexpeditioner.

Anslaget 3:9 Sunet

Regeringen anger att anslaget får användas för utgifter för Swedish University Computer Network (Sunet), ett datanätverk för överföring av digital information mellan universitet och högskolor samt vissa andra organisationer. Anslaget får även användas för utgifter för grundanslutning till Sunet för de konstnärliga högskolorna, statliga kulturarvsinstitutioner och Kungl. biblioteket samt för de specifika kostnader Sunet har för anslutning till internationella forskningsnät.

Regeringen föreslår att anslaget anvisas 49 183 000 kronor för 2022. Ingen ändring av anslagsnivån föreslås i förhållande till 2021.

Anslaget 3:10 Överklagandenämnden för etikprövning

Regeringen anger att anslaget får användas för förvaltningsutgifter för Överklagandenämnden för etikprövning.

Regeringen föreslår att anslaget anvisas 5 409 000 kronor för 2022.

Anslaget 3:11 Etikprövningsmyndigheten

Regeringen anger att anslaget får användas för Etikprövningsmyndighetens förvaltningsutgifter.

Regeringen föreslår att anslaget anvisas 51 207 000 kronor för 2022. Anslaget föreslås ökas med 7 miljoner kronor för att finansiera utveckling av antalet avdelningar vid myndigheten.

Anslaget 3:12 Nämnden för prövning av oredlighet i forskning

Regeringen anger att anslaget får användas för förvaltningsutgifter för Nämnden för prövning av oredlighet i forskning.

Regeringen föreslår att anslaget anvisas 8 350 000 kronor för 2022.

Anslaget 3:13 Särskilda utgifter för forskningsändamål

Regeringen anger att anslaget får användas för utgifter för statsbidrag för tull och mervärdesskatt som har betalats av EISCAT Scientific Association. Anslaget får användas för utgifter för särskilda insatser inom forsknings- och utvecklingsområdet.

Regeringen föreslår att anslaget anvisas 88 995 000 kronor för 2022. Ingen ändring av anslagsnivån föreslås i förhållande till 2021.

Anslaget 3:14 Gentekniknämnden

Regeringen anger att anslaget får användas för utgifter för Gentekniknämndens verksamhet.

Regeringen föreslår att anslaget anvisas 4 810 000 kronor för 2022.

Till och med budgetåret 2021 redovisades anslaget 1:9 *Gentekniknämnden* inom utgiftsområde 4 Rättsväsendet.

Motionerna

Moderaterna

I kommittémotion 2021/22:4179 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkande 1 i denna del föreslår motionärerna i förhållande till regeringens förslag att anslaget 3:1 *Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation* höjs med 100 000 000 kronor. Innebörden av motionärernas anslagsförslag framgår ytterligare av vad som behandlas i yrkande 12, i vilket motionärerna föreslår att det ovan nämnda anslaget höjs med 100 000 000 kronor per år 2022–2024 för en satsning på Vetenskapsrådet för fri och forskarinitierad forskning.

Sverigedemokraterna

I kommittémotion 2021/22:3892 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 1 i denna del föreslår motionärerna i förhållande till regeringens förslag att anslaget 3:4 *Rymdforskning och rymdverksamhet* höjs med 200 000 000 kronor för en satsning på svensk rymdforskning och rymdverksamhet för internationell konkurrenskraft och möjlighet att delta i olika forskningsprojekt.

Motionärerna föreslår också att ett nytt anslag, 99:8 *Strategiskt forskningsanslag kärnenergiforskning*, tillförs 100 000 000 kronor för en satsning på ett nytt strategiskt forskningsområde inom kärnenergi och fjärde generationens kärnkraftverk.

Vidare föreslås en sänkning av anslaget 3:1 *Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation* med 300 000 000 kronor i syfte att öka basanslagen med motsvarande belopp (se avsnittet Universitet och högskolor).

Centerpartiet

I kommittémotion 2021/22:4126 av Fredrik Christensson m.fl. (C) yrkande 1 i denna del föreslår motionärerna i förhållande till regeringens förslag en sänkning av ett antal anslag på forskningsområdet till följd av en föreslagen reducering av pris- och löneomräkningen. Se bilaga 2 för föreslaget sänkt belopp per anslag.

Motionärerna föreslår även en ökning av anslaget 3:8 *Polarforskningssekreteriatet* med 45 000 kronor.

Vänsterpartiet

I partimotion 2021/22:3272 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 1 i denna del föreslår motionärerna i förhållande till regeringens förslag en höjning av anslaget 3:1 *Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation* med 15 000 000 kronor för ett utökat stöd till djurfria forskningsmetoder. Vidare föreslås en ytterligare höjning av anslaget 3:1 *Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation* med 20 000 000 kronor i syfte att öka medlen till virusforskning.

Kristdemokraterna

I kommittémotion 2021/22:4163 av Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkande 1 i denna del föreslår motionärerna i förhållande till regeringens förslag en sänkning av anslaget 3:1 *Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation* med 270 000 000 kronor. Motionärerna föreslår i yrkande 129 att ett forskningsprogram för att stärka kvinnors hälsa inrättas inom Vetenskapsrådet och tilldelas 100 000 000 kronor årligen 2022–2024 inom det nämnda anslaget. Motionärerna föreslår även att medlen till regeringens forskningssatsning sänks med motsvarande belopp. I kommittémotion 2021/22:4210 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkande 8 framförs ett likalydande

förslag. I kommittémotion 2021/22:4163 yrkande 130 föreslår motionärerna att ett nationellt forskningsprogram om äldres hälsa tilldelas 150 000 000 kronor årligen 2022–2024, varav 100 000 000 kronor från det ovannämnda anslaget. Motionärerna anger även att medlen till regeringens forskningssatsning sänks med motsvarande belopp, dvs. 150 000 000 kronor. I partimotion 2021/22:4170 av Ebba Busch m.fl. (KD) yrkande 19 och partimotion 2021/22:4172 av Ebba Busch m.fl. (KD) yrkande 15 framförs likalydande förslag.

I kommittémotion 2021/22:4163 av Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkande 106 i denna del föreslår motionärerna att Vetenskapsrådet ges i uppdrag att stimulera utbildning och praktisk forskning inom utbildningsområdet (se avsnitt 3 ovan).

Motionärerna avvisar hälften av regeringens föreslagna höjning av anslaget 3:4 *Rymdforskning och rymdverksamhet* och föreslår därmed att anslaget sänks med 50 000 000 kronor. Motionärerna avvisar även de höjningar som regeringen föreslår för anslagen 3:5 *Rymdstyrelsen: Förvaltning* och 3:6 *Institutet för rymdfysik* och föreslår därmed att respektive anslag sänks med 5 000 000 kronor.

Liberalerna

I kommittémotion 2021/22:3994 av Fredrik Malm m.fl. (L) yrkande 1 i denna del föreslår motionärerna i förhållande till regeringens förslag en sänkning av ett antal anslag på forskningsområdet till följd av en föreslagen reducering av pris- och löneomräkningen med 20 procent. Förslaget syftar till att öka effektiviseringen av den statliga förvaltningen. Se bilaga 2 för förslaget sänkt belopp per anslag.

Utskottets ställningstagande

Utskottets ställningstagande i avsnitt 2 (s. 15) innebär att utskottet avstyrker samtliga motionsyrkanden som rör forskning.

7 Anslag för gemensamma ändamål

Propositionen

Budgetförslag

Regeringen föreslår fyra anslag för gemensamma ändamål om sammanlagt 183 miljoner kronor och ett bemyndigande om ekonomiska åtaganden.

Nedan sammanfattas regeringens budgetförslag för gemensamma ändamål (avsnitt 8.1 i propositionen). I propositionen återfinns under varje anslag anslagsutvecklingen över tid i en tabell: utfall och anslagssparande för 2020, anslag och utgiftsprognos för 2021, regeringens förslag för 2022 och regeringens beräkning av anslagen för 2023 och 2024. För varje anslag anger regeringen också det tänkta ändamålet. Under respektive anslag återfinns regeringens närmare överväganden med förslag till anslagsnivå för 2022 och beräknad anslagsnivå för kommande år. Av tabellen Förändringar av anslagsnivån framgår om anslagsförändringen är en följd av pris- och löneomräkning och beslutade, föreslagna och aviserade reformer, överföring till eller från andra anslag samt övrigt.

Anslaget 4:1 Internationella program

Regeringen anger att anslaget får användas för utgifter för stipendier till s.k. tredjelandsstudenter. Anslaget får även användas för utgifter för statsbidrag för att främja internationella kontakter inom EU-program och andra internationella program inom utbildningsområdet. Anslaget får även användas för att medfinansiera EU-medel inom Universitets- och högskolerådets ansvarsområde och genomföra stödåtgärder inom ramen för EU:s utbildningsprogram.

Regeringen föreslår att anslaget anvisas 81 589 000 kronor för 2022.

Regeringen föreslår också att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2022 för anslaget besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 168 miljoner kronor 2023–2025. Universitets- och högskolerådet kommer under 2022 att bevilja stipendier för senare läsår.

Anslaget 4:2 Avgift till Unesco och ICCROM

Regeringen anger att anslaget får användas för utgifter för Sveriges medlemsavgift till Unesco. Anslaget får även användas för utgifter för Internationella centret för bevarande och restaurering av kulturföremål i Rom (Iccrom) samt utgifter för de Unescokonventioner som Sverige har ratificerat.

Regeringen föreslår att anslaget anvisas 32 186 000 kronor för 2022. Till följd av ökade avgifter till Unesco beräknas anslaget ökas med 1,3 miljoner kronor fr.o.m. 2022.

Anslaget 4:3 Kostnader för Svenska Unescorådet

Regeringen anger att anslaget får användas för Svenska Unescorådets förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för utgifter för bevakning och genomförande av Unescos verksamhet.

Regeringen föreslår att anslaget anvisas 10 980 000 kronor för 2022. Till följd av ökade hyreskostnader beräknas anslaget ökas med 100 000 kronor fr.o.m. 2022.

Anslaget 4:4 Utvecklingsarbete inom områdena utbildning och forskning

Regeringen anger att anslaget får användas för utgifter för utvecklingsarbete inom områdena utbildning och forskning. Anslaget får även användas för utgifter för statistik, analyser och prognoser inom dessa områden.

Regeringen föreslår att anslaget anvisas 58 043 000 kronor för 2022. Till följd av pandemin beräknas en ny kostnadsbild för genomförande av Programme for the International Assessment of Adult Competencies (PIAAC) fr.o.m. 2022. Till följd av genomförande av de internationella studierna Adult Education Survey (AES) och Continuing Vocational Training Survey (CVTS) beräknas anslaget ökas med 10 miljoner kronor för 2022 och 1,6 miljoner kronor för 2023.

Motionerna

Centerpartiet

I kommittémotion 2021/22:4126 av Fredrik Christensson m.fl. (C) yrkande 1 i denna del föreslår motionärerna att anslag 4:3 *Kostnader för Svenska Unescområdet* minskas med 14 000 kronor 2022.

Kristdemokraterna

I kommittémotion 2021/22:4163 Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkande 1 i denna del föreslår motionärerna att anslag 4:4 *Utvecklingsarbete inom områdena utbildning och forskning* minskas med 10 miljoner kronor 2022. Neddragningen avser de internationella studierna AES och CVTS.

Liberalerna

I kommittémotion 2021/22:3994 av Fredrik Malm m.fl. (L) yrkande 1 i denna del föreslår motionärerna i förhållande till regeringens förslag en sänkning av anslaget Kostnader för Svenska Unescområdet till följd av en föreslagen reducering av pris- och löneomräkningen med 20 procent. Förslaget syftar till att öka effektiviseringen av den statliga förvaltningen. Se bilaga 2 för förslaget sänkt belopp per anslag.

Utskottets ställningstagande

Utskottets ställningstagande i avsnitt 2 (s. 15) innebär att utskottet avstyrker samtliga motionsyrkanden som rör anslag för gemensamma ändamål.

Särskilda yttranden

1. Statens budget inom utgiftsområde 16 (S, MP)

Gunilla Svantorp (S), Pia Nilsson (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Tomas Kronståhl (S), Annika Hirvonen (MP) och Roza Güclü Hedin (S) anför:

Tillsammans med resten av världen kämpar Sverige sedan ett och ett halvt år mot covid-19-pandemin. Läget är fortfarande mycket osäkert samtidigt som ekonomin återhämtar sig snabbt, fler kommer åter i arbete och nya möjligheter att lösa samhällsproblem skapas. Som framhålls i regeringens budgetproposition är det dags att bygga Sverige starkare, tryggare och mer hållbart än det var före krisen. Genom reformer ska takten i klimatomställningen öka, fler ska komma i arbete, köerna i sjukvården ska kortas och gängkriminaliteten ska övervinnas. Sverige ska bli världens första fossilfria välfärdsland och ska senast 2045 inte ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären. För att nå dit krävs stora offentliga och privata investeringar både i klimatsmart teknik och i utbildningsplatser för omställning.

Regeringen har vidtagit omfattande åtgärder för att rädda svenska jobb och livskraftiga företag när världsekonomin kraftigt försämrats till följd av pandemin. Det är viktigt att inte strama åt ekonomin för tidigt utan att skapa jobb genom att investera i det som bygger Sverige starkt och hållbart. Dit hör i allra högsta grad möjligheterna till utbildning. S och MP-regeringen har de senaste åren prioriterat att bygga ut kunskapslyftet med utbildningsplatser i alla delar av utbildningssystemet. Det är en förutsättning för fler vägar in på arbetsmarknaden men också för möjligheten till bildning. Därför bör ett nytt system för omställning införas, Kunskapslyftet fortsätta att byggas ut och antalet extratjänster, introduktionsjobb, praktikplatser och matchningstjänster utökas. Målet ska vara att alla som kan ska vara med och jobba Sverige ur krisen.

Pandemin har visat på styrkan i och behovet av en generell och gemensamt finansierad välfärd, men den har också synliggjort allvarliga brister. Ökade resurser bör tillföras kommuner och regioner för att förstärka och utveckla välfärden.

Sverige ska ha en jämlik kunskapsskola som ger varje elev möjlighet att nå sin fulla potential. För att mildra pandemins effekter och för att stötta fler gymnasieelever i att slutföra sin utbildning ska skolväsendet ges ett tillfälligt stöd. Resurser ska också tillföras för att skapa förutsättningar för ett mer jämlikt och rättvist skolval. I dag skiljer sig förutsättningarna åt alldeles för mycket mellan skolor, och barnens familjebakgrund spelar en avgörande roll för hur det går i skolan. Det är oacceptabelt. Vi vet också att andelen legitimerade lärare skiljer sig åt mellan skolorna och att skolorna med de största utmaningarna kommer sämst ut trots att de har störst behov.

Vi noterar att Moderaterna, Kristdemokraterna och Sverigedemokraterna nu erkänner föräldrars behov av att kunna vara hemma med barn i skolåldern. Men de vill bara göra det till en reell möjlighet för dem som har råd att avstå lön under ledigheten – detta då familjeveckan avvisas för att det i stället ska införas en rätt till obetald föräldraledighet. Det skapar bara ytterligare ojämlikhet.

För att alla barn ska få en god utbildning behövs mer fokus på kunskapsuppdraget och fler utbildade lärare. Att i en handvändning utöka undervisningstiden, som Moderaterna, Kristdemokraterna och Sverigedemokraterna nu avsätter resurser till, är ett illa planerat ekonomiskt tillskott som riskerar att leda till ökad lärarbrist och minskad jämlikhet snarare än mer tid för lärande.

Vi menar att regeringens budget på ett tydligt sätt prioriterar och också fördelar resurser rättvist samt bidrar till att minska skillnader mellan olika grupper. De justeringar som Moderaterna, Kristdemokraterna och Sverigedemokraterna gör i regeringens budgetproposition riskerar därmed att öka både lärarbristen och ojämlikheten. Det är fel väg att gå.

I dag ser vi också hur skolpengen överkompenserar friskolekoncerner för ansvar som bara kommunen har. När kostnaden per elev ökar i kommunala skolor till följd av friskoleetableringar och förändrade elevunderlag genererar det både underskott och ytterligare utbetalningar till friskolor.

Skolan ska inte vara en marknad. Våra barns behov och samhällets intresse ska vara styrande, inte enskilda företags vinstintresse. Därför är det också orimligt att vinstuttag tillåts i skolan. Om alla barn i Sverige ska kunna få goda möjligheter i skolan och vidare i livet, oavsett familjebakgrund, krävs det förändring. Samhället måste ta tillbaka kontrollen över skolan från marknaden.

Efter att riksdagen den 24 november 2021 i första steget av budgetprocessen ställt sig bakom andra utgiftsramar än de som regeringen föreslagit, och som vi anser måste betraktas som en helhet, avstår vi från ställningstagande när det gäller anslagsfördelningen inom utgiftsområde 16.

2. Statens budget inom utgiftsområde 16 (C)

Niels Paarup-Petersen (C) anför:

Centerpartiets förslag när det gäller statens budget finns i partimotionen Centerpartiets budgetmotion 2022 (mot. 2021/22:4121). I den motionen finns också förslag till ram för utgiftsområde 16. Motionen behandlas i betänkande 2021/22:FiU1, och vårt samlade förslag framgår av reservation 6 i det betänkandet. Centerpartiets förslag till statens budget för 2022 inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning läggs fram i motion 2021/22:4126. Eftersom riksdagen genom sitt beslut den 24 november 2021 i det första steget i budgetprocessen har gett budgetpolitiken en helt annan inriktning än den vi önskar avstår jag från ställningstagande när det gäller statens budget för 2022 inom utgiftsområde 16. I stället lägger jag fram ett

särskilt yttrande om vår politik inom utgiftsområdet. Centerpartiets budgetalternativ för utgiftsområde 16 innebär följande.

Den långvariga satsning på att bredda möjligheterna till utbildning och vidareutbildning som Centerpartiet bidragit till att stärka under pandemin måste nu fortsätta. Det måste ske genom långsiktigt utbyggda plaster på yrkeshögskolan och yrkesvux, genom starkare sfi kombinerad med yrkesutbildning och genom att fortsätta kvalitetsarbetet i skolan och förbättra skolverket. Skolan ska, förutom att utgå från läroplanens och kursplanernas mål, lägga en stabil grund för elevernas kommande etablering på arbetsmarknaden och det livslånga lärandet. En förutsättning för det är att elever går ut grundskolan med fullständiga betyg. De svenska yrkesutbildningarna på gymnasiet har under många år lockat för få elever och är i dag underdimensionerade i förhållande till växande behov. För att utbildningen ska leda till jobb behöver skolans koppling till arbetsmarknaden stärkas och förbättras. Studie- och yrkesvägledningen har här en avgörande roll.

Läraren är den enskilt viktigaste faktorn för elevens framgång i klassrummet. Det finns ett fortsatt behov av att höja läraryrkets status. För en uppvärdering av läraryrket behöver det skapas förutsättningar för fristående lärarutbildningar, kontinuerlig och systematisk kompetensutveckling, kollegialt lärande samt minskad detaljstyrning. Lärarlegitimationen är ett sätt att kvalitetssäkra läraryrket, så att alla elever får möjlighet till en högkvalitativ och likvärdig utbildning. Lärarutbildningen är i grunden en statlig angelägenhet och staten behöver medverka till att stötta lärarna i deras fortbildning. Det behövs ett tydligt och transparent karriärsystem för förskollärare, lärare och skolledare. De barn som gynnas mest av en god förskola är de barn som har de svåraste förutsättningarna. Den långsiktiga målsättningen bör vara en utbyggd förskola och att fler barn ska få möjlighet att delta i förskoleverksamheten. För att stärka barnskötarrollen ytterligare behövs ett barnskötarlyft. Ett bra sätt att nå barn till nyanlända föräldrar är att erbjuda integrationsförskola, där förskoleverksamheten bedrivs parallellt med sfi-undervisning för föräldrarna. Integrationsförskolan bör utvidgas till fler delar av landet.

Regeringens satsning på 1 miljard kronor 2022 för att minska de negativa effekterna av elevernas kunskapsutveckling, hälsa och välmående till följd av covid-19-pandemin bör avvisas. Vad skolan och kommunerna behöver är långsiktiga förutsättningar, inte ettåriga symbolåtgärder. Elevhälsan bör värderas upp och byggas ut med fler skolsköterskor, kuratorer och psykologer. För att förbättra elevhälsan behöver kuratorer få en större roll att arbeta förebyggande och elevhälsan tillföras mer medel för hälsosamtal i syfte att fånga upp elevers mående efter pandemin. Mer pulshöjande aktiviteter behövs under skoldagen för att möjliggöra att fler barn når målet om minst en timmes fysisk aktivitet om dagen. Centerpartiets satsning på elevhälsa innebär att anslaget för utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet föreslås öka med 120 miljoner kronor årligen 2022 och 2023. Förslaget innebär vidare att regeringens förslag om elevhälsa avvisas och att anslaget för

Skolverket behöver minskas med 3,5 miljoner kronor 2022, med 1,5 miljoner kronor 2023 och med 500 000 kronor 2024, att anslaget för Specialpedagogiska skolmyndigheten minskas med 1,5 miljoner kronor 2022 och med 500 000 kronor 2023, att anslaget för Skolforskningsinstitutet minskas med 500 000 kronor årligen 2022 och 2023 och att anslaget för statligt stöd för stärkt likvärdighet och kunskapsutveckling minskas med 100 miljoner kronor 2024.

Det behövs en informationskampanj om trygghet på nätet och för det ändamålet föreslås en satsning på Skolverket med 6 miljoner kronor 2022 och med 2 miljoner kronor årligen 2023 och 2024. Regeringens förslag om grundläggande behörighet avvisas varför anslaget för Skolverket föreslås minska med 2 miljoner kronor 2022 och med 5 miljoner kronor 2023. Även regeringens förslag om gemensamt skolval avvisas, varför anslaget föreslås minska med 55 miljoner kronor 2022 och med 98,5 miljoner kronor årligen 2023 och 2024. Anslaget till Skolverket föreslås sammantaget minska med 56 miljoner kronor 2022, med 109 miljoner kronor 2023 och med 103 miljoner kronor 2024.

Anslaget för Skolinspektionen behöver minska med 1 miljon kronor 2022 och 2 miljoner kronor årligen 2023 och 2024. Anslaget för Specialpedagogiska myndigheten behöver sammantaget minska med 3 miljoner kronor 2022 och med 4 miljoner kronor årligen 2023 och 2024. Anslaget för utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet bör sammantaget minskas med 880 miljoner kronor 2022 och beräknas höjas med 120 miljoner kronor 2023. Anslaget för Skolforskningsinstitutet bör minskas med 1 miljon kronor årligen 2022 och 2023.

Regeringens förslag om likvärdighetsbidrag bör avvisas och anslaget till statligt stöd för stärkt likvärdighet och kunskapsutveckling föreslås därför minska med 323,5 miljoner kronor 2022, med 298 miljoner kronor 2023 och med 283 miljoner kronor 2024. Detta medför följdändringar på utgiftsområde 25, anslaget till kommunalekonomisk utjämning.

Anslaget för statligt stöd till vuxenutbildning föreslås öka med 60 miljoner kronor årligen 2022–2024. Det behövs en förstärkt satsning på lärcentrum. Det är viktigt att dessa verksamheter ges långsiktiga förutsättningar och att det skapas en strukturerad samverkan så att högre utbildning av god kvalitet kan komma hela landet till del.

Lärosätena ska bli mer autonoma, finnas i hela landet och ges ytterligare möjligheter att utforma sin verksamhet efter regionala förutsättningar. Även den akademiska friheten bör stärkas. Kvaliteten på landets högskoleutbildningar behöver stärkas. Utbildningsformer som skapar bättre förutsättningar för livslångt lärande bör också gynnas. T.ex. bör relevanta sommarkurser av fördjupningskaraktär, distanskurser och kurser på halvfart uppmuntras. Jag vill ha ett resursfördelningssystem där kvalitet och arbetslivsanknytning premieras.

Centerpartiet har länge drivit frågan om att Sveriges attraktionskraft internationellt bör öka. Detta gäller arbetskraftsinvandrare men också

doktorander och forskare. Konkurrenten internationellt är hård och Sverige behöver göra mer för att attrahera kompetens.

I syfte att möjliggöra att ge Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK) ett nationellt kunskapsuppdrag satsas 35 miljoner kronor. En ökning med 12 miljoner kronor föreslås för att förstärka arbetet med NCK:s stöddlinje.

En minskning med 3,5 miljoner kronor 2022 föreslås till följd av att förslaget om Brunnsviks folkhögskola avvisas. Därutöver föreslås en sänkning av pris- och löneomräkningen, vilket påverkar de anslag som räknas upp med denna.

3. Statens budget inom utgiftsområde 16 (V)

Daniel Riazat (V) anför:

I Vänsterpartiets budgetmotion, Röd politik för en grön omställning, föreslås en återstart av den svenska ekonomin efter coronapandemin. Genom vänsterpolitik skapar vi välfärd som kommer alla till del, från de minsta barnen på förskolan, genom skola och arbetsliv, till de äldre med behov av omsorg.

Krishantringen i dag handlar om att reparera de stora skador som de nyliberala ekonomiska teorierna har orsakat i vårt samhälle. De senaste 30 åren har den politiska utvecklingen dominerats av nedmonteringar av vår gemensamma välfärd och våra trygghetssystem. Det handlar om en ekonomisk politik som bygger på idén att de rika ska gynnas, makt lämnas över till marknaden och att allt som är demokratiskt och politiskt styrt är en belastning och därför ska privatiseras. De ekonomiska teorierna har gått före omsorgen om folket och tryggheten i landet.

I slutskedet av beredningen av budgetpropositionen för 2022, två dagar före planerad justering, lämnade Moderaterna, Sverigedemokraterna och Kristdemokraterna ett gemensamt budgetförslag, vilket har försvårat processen. Som en del av den överenskommelse Vänsterpartiet har ingått med regeringen om framtida samarbetsformer och kraftigt höjda pensioner för de pensionärer som har det sämst ställt och för att regeringen lagt in Vänsterpartiets förslag om förbättringar i sjukförsäkringen som den s.k. Arnepensionen, höjda ersättningar och borttagen s.k. funkisskatt i sin budgetproposition stödde Vänsterpartiet i andra hand, då vårt eget förslag till budget fallit, regeringens budgetförslag i kammaren, framför förslaget från Moderaterna, Sverigedemokraterna och Kristdemokraterna. Vidare anser Vänsterpartiet att regeringens förslag i sin helhet är bättre för Sverige.

Eftersom riksdagsmajoriteten i det första steget av budgetprocessen har gett budgetpolitiken en annan inriktning än den Vänsterpartiet önskar avstår jag från ställningstagande när det gäller anslagsfördelningen inom utgiftsområde 16. Vänsterpartiets förslag inom utgiftsområde 16 är en del av vårt budgetalternativ som är en helhet.

Vänsterpartiets samlade förslag när det gäller statens budget finns i partimotion 2021/22:3278. Motionen behandlas i betänkande 2021/22:FiU1, och det samlade förslaget framgår av reservation 3 och 7 i det betänkandet. I

den motionen finns också förslag till ram för utgiftsområde 16. Förslaget till statens budget för 2022 inom utgiftsområde 16 läggs fram i partimotion 2021/22:3278. Jag vill se följande inriktning av politiken inom utgiftsområdet.

Skolan ska ge alla elever samma möjligheter till en bra utbildning och lägga grunden för ett liv med goda möjligheter att delta i och påverka det demokratiska samhället. En skola för ett modernt och demokratiskt samhälle handlar dock inte bara om att utbilda för arbetslivet – det handlar också om att alla har rätt till kunskap. Vänsterpartiet anser att nedskärningarna i den offentliga sektorn i början av 1990-talet dränerade den allmänna skolans resurser. Så gjorde också den nästan obegränsade rätten att inrätta fristående skolor.

Utvecklingen går åt fel håll eftersom elevers bakgrund spelar en allt större roll i dag. Hur mycket elever lär sig beror mer på vilken skola de hamnar i och vilka föräldrar de har. Så behöver det inte vara. Den jämlika och sammanhållna skolan bör återupprättas. För att kunna kompensera för elevers olika bakgrund och behov måste skolans resurser användas rätt och i tid.

För att ett skolsystem ska vara riktigt bra krävs att fokus är på det viktigaste. Kvaliteten och behoven ska alltid komma i första rummet, inte möjligheten att berika sig på verksamheten. Skolans mål ska vara att ge eleverna den bästa kunskapen, inte att generera vinst till privata bolag. För en likvärdig utbildning behövs ett slut på vinstintresset inom skolväsendet. I skolan ska varje barn få det stöd han eller hon behöver. Det får inte prioriteras ned för att skapa vinstutdelning till ägarna. För att nå dit behöver skolan avkommersialiseras. Då friskolor systematiskt anställer fler obehöriga lärare och färre lärare med svensk lärarlegitimation, samt har lägre löner och sämre anställningsvillkor samtidigt som de tar ut stora vinster föreslår Vänsterpartiet 300 miljoner kronor mindre än regeringen i statsbidrag till fristående skolor för karriärtjänster.

Vänsterpartiet stödde kommunaliseringen av skolan i början av 1990-talet och menade att ett kommunalt driftsansvar för skolverksamheten skulle ses som ett led i en ökad decentralisering och demokratisering av den offentliga sektorn. I samband med reformen lyftes en rad farhågor. Under de senaste decennierna har det uppmärksammats att lärare har fått allt fler arbetsuppgifter och att underhåll av lokaler har blivit alltmer eftersatt, vilket bidragit till en försämrad arbetsmiljö. För att kunna skapa en likvärdig och bra skola i hela landet behöver staten återta huvudmannaskapet för skolan.

Förskolan ska vara en rättighet och en möjlighet för alla barn och därför behövs reformer av förskolan som ger ökad tillgänglighet och förbättrad kvalitet. Vänsterpartiet föreslår en satsning på 2 miljarder kronor för att öka personaltäckningen, förbättra kvaliteten, öka möjligheterna till fortbildning och minska gruppstorleken i förskolan och ytterligare 500 miljoner kronor till motsvarande insatser i fritidshemmen. Det innebär att Vänsterpartiet föreslår 2 500 miljoner kronor mer än regeringen 2022.

Det riktade statsbidraget till lärarassistenter föreslås göras om till ett mer generellt stöd till personalförstärkning, för att betona att det behövs mer personal i skolan men att huvudmännen själva ska få bedöma sina behov.

Investeringarna i läromedel har minskat under åren. För att komma till rätta med det föreslår vi ett statsbidrag till läromedel som uppgår till 550 kronor per elev i grundskolan. Därför avsätts 300 miljoner kronor mer än enligt regeringens förslag för ändamålet.

Det finns för få skolbibliotek och av de som finns är inte alla bemannade. Utredningen om stärkta skolbibliotek och läromedel föreslår i betänkandet Skolbibliotek för bildning och utbildning (SOU 2021:3) en satsning på fler utbildade skolbibliotekarier. Regeringen har valt att inte gå vidare med förslaget, men det borde ändå genomföras genom en ökning av regeringens förslag med 4 miljoner kronor 2022. Utredningen föreslår också ett stöd till kommunerna för att bygga upp fler skolbibliotek. Även detta förslag borde genomföras genom en ökning med 25 miljoner kronor 2022 jämfört med regeringens förslag.

Det är också viktigt att satsa på en bättre arbetsmiljö i landets skolor och därför bör Specialpedagogiska skolmyndigheten tillföras 250 miljoner kronor. För att stödja studenter med funktionsnedsättningar inom högre utbildning bör anslaget ökas med 4,5 miljoner kronor.

För att göra studier till en möjlighet för fler föreslås en satsning på kurslitteratur till vuxenstuderande på 300 miljoner kronor.

Det ska vara möjligt för fler studenter med funktionsnedsättningar att skriva högskoleprovet och därför anslås 2 miljoner kronor mer än enligt regeringens förslag. Högskoleprovet är underfinansierat. För att undvika att denna underfinansiering leder till ökade avgifter för dem som skriver provet satsas 10 miljoner kronor.

Vänsterpartiet vill stärka kvaliteten på högre utbildning och föreslår därför en höjning av ersättningen per helårsstudent till lärosätena. En höjning med 316 miljoner kronor föreslås därför. Många forskarstuderande (doktorander) har bromsats i sitt arbete av att hela högskolesektorn globalt står stilla under pandemin. För att möjliggöra en förlängning av doktorandtiden för dem som drabbats av pandemins konsekvenser avsätts 150 miljoner kronor mer än enligt regeringens förslag till lärosätena. Vidare bör tryggheten för studenter på lärosätena öka. För det syftet avsätts 30 miljoner kronor mer till studentkårerna.

I syfte att utöka stödet till djurfria forskningsmetoder anslås 15 miljoner kronor mer än enligt regeringens förslag. Det behövs också mer medel till virusforskning och därför avsätts 20 miljoner kronor mer än enligt regeringens förslag.

4. Statens budget inom utgiftsområde 16 (L)

Fredrik Malm (L) anför:

Riksdagen beslutade den 24 november 2021 om ramar för statsbudgetens utgiftsområden och om en beräkning av statens inkomster. Beslutet innebar att riksdagen ställde sig bakom Moderaternas, Kristdemokraternas och Sverigedemokraternas gemensamma förslag till utgiftsramar, beräkning av

statens inkomster och inriktning på budgetpolitiken. I enlighet med riksdagens rambeslutsprocess ställs Moderaternas, Kristdemokraternas och Sverigedemokraternas gemensamma budgetförslag och regeringens och de övriga oppositionspartiernas budgetförslag mot varandra som helheter, och budgeten beslutas sedan i två steg. Liberalernas budgetförslag är en sammanhållen helhet, och eftersom riksdagen i steg ett, rambeslutet, har ställt sig bakom Moderaternas, Kristdemokraternas och Sverigedemokraternas gemensamma förslag till ekonomiska ramar för statsbudgeten och inriktning på budgetpolitiken deltar jag inte i det nu aktuella beslutet om anslagens fördelning inom utgiftsområde 16. I stället framför jag i detta särskilda yttrande synpunkter på regeringens förslag och redovisar den anslagsfördelning och de förslag som Liberalerna presenterar i vår budgetmotion 2021/22:4181 samt utgiftsområdesmotion 2021/22:3994.

Sedan coronavirusets utbrott har världsekonomin befunnit sig i en djup kris. Det är tydligt att den politik som har förts under den rödgröna regeringens tid vid makten inte har förmått att komma till rätta med Sveriges utmaningar. Vi har en enorm kunskapsskuld i den svenska skolan i sviterna av coronapandemin för att nämna en utmaning som lämnats vind för våg. För att vända utvecklingen behövs en kraftfull, liberal reformagenda som svarar mot de utmaningar Sverige står inför. Det behövs en ny start för Sverige.

Liberalerna lägger fram en budget med en tydlig utgångspunkt: den nya start som Sverige behöver, en liberal reformagenda som ger Sverige en stark kunskapsskola för alla.

Det är positivt att den nya budget som riksdagen har antagit innebär en mindre rödgrön politik för Sverige. På viktiga områden genomförs kursomläggningar i liberal och borgerlig riktning, vilket jag välkomnar. Samtidigt finns det inslag i budgeten som Liberalerna inte ställt sig bakom. Liberalernas egna budgetförslag är att betrakta som en helhet, och för majoriteten av utgiftsområdena överensstämmer inte riksdagens beslut med det förslag till ram som Liberalerna förespråkar. Jag väljer därför att inte delta i beslutet om fördelningen på anslag inom utgiftsområde 16. I det följande redovisas i sammanfattning innehållet i Liberalernas budgetförslag för utgiftsområde 16.

Liberalerna sätter skolan först. Genom att rusta individen med kunskap, bildning och färdigheter lägger vi grunden för mer frihet och egenmakt. Ett starkt skolsystem är en avgörande fråga för att bygga ett starkare samhälle. Om skolsystemet präglas av hög kvalitet förbättras möjligheterna att motverka problem i form av utanförskap, arbetslöshet och segregation.

Därför genomförs en rad satsningar på skolan. Under 2022 tillförs skolan 5 miljarder kronor för att ta igen det kunskapsstapp som uppstått på grund av sämre kvalitet i undervisningen under pandemin. Regeringens neddragning av lovskolan avvisas och 121 miljoner kronor avsätts 2022 för ändamålet.

Avsaknaden av resurser till läroböcker försämrar inte bara elevernas möjlighet att lära sig mer; det gör det även svårare för dem att studera hemma och på så vis försämrar skolsystemets likvärdighet. Därför genomförs en

satsning som uppgår till 300 miljoner kronor per år på läromedel för att elever ska ha tillgång till läroböcker av hög kvalitet. Vidare avsätts 60 miljoner kronor 2022 för att ge fler skolor resurser att inrätta mindre undervisningsgrupper för elever med särskilda behov.

Jag avvisar regeringens föreslagna neddragning av medel till ett fjärde år på gymnasieskolans tekniska program. Det innebär 50 miljoner kronor per år 2022–2024. Jag avvisar också regeringens förslag om ett gemensamt skolvalssystem, vilket innebär en besparing på 55 miljoner kronor 2022. Jag föreslår att maxtaxan i barnomsorgen höjs genom att indexuppräkningsökningen ökas med 2 procent per år. Detta minskar statens utgifter för maxtaxan med 100 miljoner kronor 2022.

För att stärka språksatsningar i förskolan så att alla barn får en tidig kontakt med svenska språket avsätts 200 miljoner kronor 2022 i en generell förstärkning till förskolan. Ytterligare medel tillförs också till kommunerna inom utgiftsområde 25.

Liberalerna gör också särskilda satsningar för att lyfta skolor i utsatta områden. Det är därför av särskild vikt att återupprätta attraktiviteten så att erfarna och behöriga lärare vill söka sig till skolor i utsatta områden, där lärarkompetensen i dag är lägre än genomsnittet. Jag avsätter 500 miljoner kronor 2022 för att förbättra villkoren för lärare på skolor i utsatta områden och på så vis kunna behålla, rekrytera och motivera erfarna och behöriga lärare till dessa skolor.

Liberalerna vill bygga ut yrkeshögskolan och satsar 250 miljoner kronor 2022, 300 miljoner kronor 2023 och 320 miljoner kronor 2024 på myndigheten. Därtill behövs Yrkesskolan utredas som en ny utbildningsform. För detta ändamål avsätts 5 miljoner kronor 2022. I syfte att genomföra ett kvalitetslyft i sfi-undervisningen, öka flexibiliteten och den digitala tillgängligheten till sfi samt stärka jobbperspektivet i sfi behövs en satsning på 100 miljoner kronor 2022, 50 miljoner kronor 2023 och 20 miljoner kronor 2024. Därutöver läggs en särskild satsning på yrkesvux med 60 miljoner kronor 2022, 30 miljoner kronor 2023 och 20 miljoner kronor 2024. Sammantaget höjs anslaget för statligt stöd till vuxenutbildningen med 160 miljoner kronor 2022.

Forskning om hedersrelaterat våld och förtryck spelar en nyckelroll i stärkandet av kompetens kring problematiken. Jag vill därför stärka forskningen om mäns våld mot kvinnor, unga killars våld mot unga tjejer, hedersrelaterat våld och förtryck, våld i samkönade relationer och sexualbrott. Därför tillskjuts 5 miljoner kronor per år 2022–2024 för en satsning på forskningen vid Nationellt centrum för kvinnofrid vid Uppsala universitet.

Jag ser medborgarskapet som slutet på integrationsprocessen och inte ett steg på vägen. Medborgarskapet behöver både få en högre status och bli mer inkluderande. En utredning med förslag på hur språk- och samhällskunskapskrav ska kunna införas för medborgarskap har presenterats. Det är ett viktigt steg i rätt riktning. Kunskaperna i svenska och samhällskunskap ska visas genom godkänt prov eller motsvarande intyg, t.ex. godkänt betyg i sfi. Jag

satsar 88 miljoner kronor för förberedelser av språk- och samhällskunskapstester för medborgarskap. Därefter föreslås en ökning med 22,2 miljoner kronor per år 2023–2024 för administration av testerna.

I syfte att öka effektiviseringen av den statliga förvaltningen föreslås slutligen att den årliga schablonmässiga pris- och löneomräkningen reduceras med 20 procent för vissa myndigheter.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2021/22:1 Budgetpropositionen för 2022 utgiftsområde 16:

1. Riksdagen antar förslaget till lag om ändring i högskolelagen (1992:1434) (avsnitt 2.1 och 6.5.6).
2. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2022–2024 för anslaget 2:16 Karolinska institutet: Forskning och utbildning på forskarnivå besluta om en årlig medlemsavgift på högst 800 000 kronor i Cancer Core Europe (avsnitt 6.6.16).
3. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2022 bilda ett holdingbolag knutet till Mälardalens universitet och för anslaget 2:32 Mälardalens universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå besluta om kapitaltillskott till bolaget på högst 1 500 000 kronor (avsnitt 6.6.32).
4. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2022 för anslaget 2:65 Särskilda medel till universitet och högskolor besluta om kapitaltillskott på högst 11 000 000 kronor till holdingbolag knutna till universitet för finansiering av idébanksmedel (avsnitt 6.6.65).
5. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2022 för anslaget 3:1 Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation besluta om bidrag på högst 900 000 000 kronor till European Spallation Source ERIC (ESS) (avsnitt 7.6.1).
6. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2022 för anslaget 3:1 Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation besluta om medlemsavgift till det gemensamma företaget för ett europeiskt högpresterande datorsystem (Euro-HPC) på högst 25 000 000 kronor (avsnitt 7.6.1).
7. Riksdagen anvisar anslagen för budgetåret 2022 inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning enligt tabell 1.1.
8. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2022 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom de tidsperioder som anges i tabell 1.2.

Motioner från allmänna motionstiden 2021/22

2021/22:2542 av Patrick Reslow m.fl. (SD):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en ökad satsning på Skolinspektionen och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3272 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V):

Riksdagen anvisar anslagen för 2022 inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

2021/22:3892 av Patrick Reslow m.fl. (SD):

Riksdagen anvisar anslagen för 2022 inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

2021/22:3994 av Fredrik Malm m.fl. (L):

Riksdagen anvisar anslagen för 2022 inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

2021/22:4002 av Johan Pehrson m.fl. (L):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om särskilda satsningar för att lyfta skolor i utsatta områden och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4126 av Fredrik Christensson m.fl. (C):

Riksdagen anvisar anslagen för 2022 inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

2021/22:4163 av Christian Carlsson m.fl. (KD):

1. Riksdagen anvisar anslagen för 2022 inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning enligt förslaget i tabell 1 i motionen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att minska barngrupperna i förskolan med målsättning om maximalt tolv barn i småbarnsgrupperna i förskolan och tillkännager detta för regeringen.
34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en satsning på fler vuxna i skolan och tillkännager detta för regeringen.
40. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att frigöra tid för mer lärarledd ämnesundervisning och tillkännager detta för regeringen.
49. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om lärares rätt till fortbildning av hög kvalitet, att fortlöpande få del av forskning och

- utveckling inom metodik, pedagogik och didaktik samt möjlighet att forska inom sitt område och tillkännager detta för regeringen.
53. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genomföra en kompetenssatsning för svensklärare inom svenska som andraspråk och tillkännager detta för regeringen.
68. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genomföra ett specialläraryft för lärare som vill utbilda sig till speciallärare eller specialpedagog, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
83. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ledarskap i skolan och tillkännager detta för regeringen.
92. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om föräldrakontrakt, dvs. ansvarskontrakt mellan skola, elev och föräldrar, samt utbildningsträffar för föräldrar och tillkännager detta för regeringen.
95. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förebygga övergrepp mot barn och tillkännager detta för regeringen.
97. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Skolverket bör ges i uppdrag att stödja skolorna i att ta ett bredare samhällsansvar när det kommer till att förebygga brott och tillkännager detta för regeringen.
98. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Skolverket ska ges i uppdrag att ta fram stödjande underlag bl.a. med exempel på modeller för samverkan med andra myndigheter och ideella aktörer i arbetet för att förebygga brott och tillkännager detta för regeringen.
99. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Skolverket bör ges i uppdrag att arbeta för att fler skolor aktivt ska arbeta med att förebygga brott, t.ex. genom samverkan med ideella organisationer och frivilliga kring mentorskapsprogram, och tillkännager detta för regeringen.
100. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om mentorskapsprogram och blåljussatsningar och tillkännager detta för regeringen.
105. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Skolinspektionen bör ges en funktion liknande den som finns inom hälso- och sjukvården (SBU), med uppdraget att dels utvärdera undervisningsmetoder, dels stimulera akademisk forskning inom området, och tillkännager detta för regeringen.
106. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Vetenskapsrådet bör ges i uppdrag att stimulera utbildning och praktisknära forskning inom utbildningsområdet och tillkännager detta för regeringen.
107. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Skolinspektionen ett breddat uppdrag att säkerställa att

- skolhuvudmännens offentligt finansierade fortbildning vilar på ”vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet” och tillkännager detta för regeringen.
111. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vidga Skolinspektionens uppdrag till att också ge förbättringsorienterad återkoppling som stöder skolorna i arbetet med att åtgärda missförhållanden, brister och kvalitetsproblem och tillkännager detta för regeringen.
 112. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av fler inspektioner och uppföljningar samt ett vidgat uppdrag för oanmälda inspektioner och möjlighet att stänga skolor och tillkännager detta för regeringen.
 113. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Skolinspektionen snabbare ska kunna överta eller stänga en skola som inte rättar till sina brister, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
 118. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Skolinspektionen bör ges i uppdrag att genomföra systematisk tillsyn av den kommunala vuxenutbildningen och tillkännager detta för regeringen.
 121. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utökat antal platser inom regionalt yrkesvux och tillkännager detta för regeringen.
 126. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att sfi med yrkesutbildning stegvis bör bli huvudalternativ för de nyanlända som ska lära sig svenska språket och därmed erbjudas av alla kommuner och tillkännager detta för regeringen.
 128. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utbildningsplatser för läkare, sjuksköterskor och barnmorskor och tillkännager detta för regeringen.
 129. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett nationellt forskningsprogram för att stärka kvinnors hälsa och tillkännager detta för regeringen.
 130. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett nationellt forskningsprogram för att stärka äldres hälsa och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4170 av Ebba Busch m.fl. (KD):

19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om nationellt forskningsprogram om äldres hälsa och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4172 av Ebba Busch m.fl. (KD):

15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett nationellt forskningsprogram för att stärka äldres hälsa och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4179 av Kristina Axén Olin m.fl. (M):

1. Riksdagen anvisar anslagen för 2022 inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning enligt förslaget i tabell 1 i motionen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett ökat anslag till Skolverket för uppdraget att förbereda mer undervisningstid i grundskolan från årskurs 1 och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett ökat anslag till Skolverket för att utreda ett lagstadgat stöd för resursskolors verksamhet samt en hållbar finansieringsmodell och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett ökat anslag till Skolverket för att sammanställa statsbidragens storlek, antal, utformning och innehåll och förväntade resultat och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett ökat anslag till Statens skolinspektion för framtagning av progressionsmått och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett ökat anslag till Statens skolinspektion för att öka frekvensen av granskningar av skolor och även omfatta oanmälda besök och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett ökat anslag till Universitetskanslersämbetet för att ta fram en reformerad lärarutbildning med en förändrad kunskapssyn och ett pedagogiskt innehåll baserat på vetenskaplig grund för hur inläring går till och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett ökat anslag till Universitetskanslersämbetet för att ta fram ett nytt innehåll för rektorsutbildning som ges i Skolverkets regi och skolledarutbildningen på högskolorna och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om satsning på rektorer på skolor i särskilt utsatta områden och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en satsning på Teach for Sweden och tillkännager detta för regeringen.

12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en satsning på Vetenskapsrådet för fri och forskarinitierad forskning och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avvisa regeringens satsning på Skolverket för att inrätta kvalitetsdialoger med skolans huvudmän och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avvisa regeringens satsning på Skolverket för att implementera ett gemensamt skolvals system och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4198 av Michael Anefur m.fl. (KD):

19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skapa fler platser inom yrkesvuxenutbildningen, med fokus på sf i med yrkesutbildning, och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4210 av Sofia Damm m.fl. (KD):

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om inrättande av ett nationellt forskningsprogram som ska stimulera forskning om sjukdomar, skador och besvär som främst drabbar kvinnor och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Regeringens och motionärernas anslagsförslag

Anslag för 2022 inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning

Tusental kronor

Anslag		Regeringens förslag	M	SD	C	Avvikelse från regeringen		
						V	KD	L
1:1	Statens skolverk	1 362 338	-71 000	-55 000	-55 863	±0	±0	78 200
1:2	Statens skolinspektion	481 927	60 000	200 000	-708	±0	18 000	4 100
1:3	Specialpedagogiska skolmyndigheten	783 592	±0	±0	-2 837	254 500	±0	-1 800
1:4	Sameskolstyrelsen	58 434	±0	±0	-65	±0	±0	-100
1:5	Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet	4 253 693	20 000	±0	-880 000	329 000	-220 000	5 416 000
1:6	Statligt stöd till särskild utbildning i gymnasieskolan	259 837	±0	±0	±0	±0	±0	±0
1:7	Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet, m.m.	3 903 000	±0	1 000 000	±0	2 500 000	±0	-100 000
1:8	Bidrag till viss verksamhet inom skolväsendet, m.m.	200 720	±0	±0	±0	±0	±0	±0
1:9	Bidrag till svensk undervisning i utlandet	112 082	±0	±0	±0	±0	±0	±0
1:10	Fortbildning av lärare och förskolepersonal	840 526	±0	±0	±0	±0	100 000	±0
1:11	Skolforskningsinstitutet	25 450	±0	±0	-532	±0	±0	±0
1:12	Praktiknära skolforskning	32 043	±0	±0	±0	±0	50 000	±0
1:13	Bidrag till lärarlöner	4 875 000	±0	325 000	±0	-300 000	±0	500 000
1:14	Särskilda insatser inom skolområdet	203 418	±0	±0	±0	±0	±0	60 000
1:15	Statligt stöd för stärkt likvärdighet och kunskapsutveckling	6 553 500	±0	-6 553 500	-323 500	±0	±0	±0
1:16	Bidrag till vissa studier	17 525	±0	±0	±0	±0	±0	±0
1:17	Statligt stöd till vuxenutbildning	5 417 422	±0	±0	60 000	300 000	±0	160 000

Anslag		Regeringens			Avvikelse från regeringen			
		förslag	M	SD	C	V	KD	L
1:18	Myndigheten för yrkeshögskolan	143 991	±0	±0	-286	±0	±0	4 600
1:19	Statligt stöd till yrkeshögskoleutbildning	3 815 236	±0	200 000	±0	±0	±0	250 000
2:1	Universitetskanslersämbetet	171 751	10 000	±0	-200	±0	±0	-300
2:2	Universitets- och högskolerådet	260 147	±0	±0	-308	12 000	±0	87 600
2:3	Uppsala universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	2 038 600	±0	±0	-3 253	±0	±0	-4 300
2:4	Uppsala universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	2 368 441	±0	±0	43 327	±0	±0	100
2:5	Lunds universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	2 355 647	±0	±0	-3 757	±0	±0	-5 000
2:6	Lunds universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	2 432 733	±0	±0	-3 774	±0	±0	-5 000
2:7	Göteborgs universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	2 386 826	±0	±0	-3 804	±0	±0	-5 100
2:8	Göteborgs universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	1 743 620	±0	±0	-2 705	±0	±0	-3 600
2:9	Stockholms universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 969 944	±0	±0	-3 143	±0	±0	-4 200
2:10	Stockholms universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	1 779 111	±0	±0	-2 770	±0	±0	-3 700
2:11	Umeå universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 590 921	±0	±0	-2 530	±0	±0	-3 400
2:12	Umeå universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	1 231 968	±0	±0	-1 927	±0	±0	-2 600
2:13	Linköpings universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 748 520	±0	±0	-2 804	±0	±0	-3 700
2:14	Linköpings universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	1 067 162	±0	±0	-1 659	±0	±0	-2 200
2:15	Karolinska institutet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	804 289	±0	±0	-1 277	±0	±0	-1 700

Anslag		Regeringens förslag	M	SD	C	Avvikelse från regeringen		
						V	KD	L
2:16	Karolinska institutet: Forskning och utbildning på forskarnivå	1 749 545	±0	±0	-2 705	±0	±0	-3 600
2:17	Kungl. Tekniska högskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 359 892	±0	±0	-2 238	±0	±0	-3 000
2:18	Kungl. Tekniska högskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå	1 843 660	±0	±0	-2 848	±0	±0	-3 800
2:19	Luleå tekniska universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	763 906	±0	±0	-1 230	±0	±0	-1 600
2:20	Luleå tekniska universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	433 513	±0	±0	-673	±0	±0	-900
2:21	Karlstads universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	768 995	±0	±0	-1 225	±0	±0	-1 600
2:22	Karlstads universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	285 401	±0	±0	-421	±0	±0	-600
2:23	Linnéuniversitetet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 202 655	±0	±0	-1 917	±0	±0	-2 600
2:24	Linnéuniversitetet: Forskning och utbildning på forskarnivå	390 389	±0	±0	-576	±0	±0	-800
2:25	Örebro universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	897 172	±0	±0	-1 432	±0	±0	-1 900
2:26	Örebro universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	322 304	±0	±0	-465	±0	±0	-600
2:27	Mittuniversitetet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	636 012	±0	±0	-1 031	±0	±0	-1 400
2:28	Mittuniversitetet: Forskning och utbildning på forskarnivå	287 390	±0	±0	-424	±0	±0	-600
2:29	Malmö universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 071 023	±0	-92 000	-1 712	±0	±0	-2 300
2:30	Malmö universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	300 160	±0	±0	-415	±0	±0	-600
2:31	Mälardalens universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	693 913	±0	±0	-1 111	±0	±0	-1 500

Anslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen					
		M	SD	C	V	KD	L
2:32 Mälardalens universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	282 626	±0	-132 000	-212	±0	±0	-300
2:33 Blekinge tekniska högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	289 707	±0	±0	-473	±0	±0	-600
2:34 Blekinge tekniska högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå	109 825	±0	±0	-169	±0	±0	-200
2:35 Stockholms konstnärliga högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	216 661	±0	55 639	-343	±0	±0	-500
2:36 Stockholms konstnärliga högskola: Konstnärlig forskning och utbildning på forskarnivå	55 639	±0	-55 639	-84	±0	±0	-100
2:37 Gymnastik- och idrottshögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	123 864	±0	±0	-196	±0	±0	-300
2:38 Gymnastik- och idrottshögskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå	34 895	±0	±0	-64	±0	±0	-100
2:39 Högskolan i Borås: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	571 955	±0	±0	-924	±0	±0	-1 200
2:40 Högskolan i Borås: Forskning och utbildning på forskarnivå	106 082	±0	±0	-144	±0	±0	-200
2:41 Högskolan Dalarna: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	487 005	±0	±0	-777	±0	±0	-1 000
2:42 Högskolan Dalarna: Forskning och utbildning på forskarnivå	109 431	±0	±0	-142	±0	±0	-200
2:43 Högskolan i Gävle: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	526 317	±0	±0	-849	±0	±0	-1 100
2:44 Högskolan i Gävle: Forskning och utbildning på forskarnivå	116 196	±0	±0	-178	±0	±0	-200
2:45 Högskolan i Halmstad: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	454 910	±0	±0	-733	±0	±0	-1 000
2:46 Högskolan i Halmstad: Forskning och utbildning på forskarnivå	103 157	±0	±0	-129	±0	±0	-200

Anslag		Regeringens förslag	M	SD	C	Avvikelse från regeringen		
						V	KD	L
2:47	Högskolan Kristianstad: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	456 948	±0	±0	-733	±0	±0	-1 000
2:48	Högskolan Kristianstad: Forskning och utbildning på forskarnivå	99 395	±0	±0	-113	±0	±0	-200
2:49	Högskolan i Skövde: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	357 206	±0	±0	-589	±0	±0	-800
2:50	Högskolan i Skövde: Forskning och utbildning på forskarnivå	66 586	±0	±0	-92	±0	±0	-100
2:51	Högskolan Väst: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	424 527	±0	±0	-681	±0	±0	-900
2:52	Högskolan Väst: Forskning och utbildning på forskarnivå	93 697	±0	±0	-125	±0	±0	-200
2:53	Konstfack: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	181 683	±0	22 222	-125	±0	±0	-200
2:54	Konstfack: Konstnärlig forskning och utbildning på forskarnivå	22 222	±0	-22 222	-33	±0	±0	±0
2:55	Kungl. Konsthögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	70 193	±0	13 037	-112	±0	±0	-100
2:56	Kungl. Konsthögskolan: Konstnärlig forskning och utbildning på forskarnivå	13 037	±0	-13 037	-18	±0	±0	±0
2:57	Kungl. Musikhögskolan i Stockholm: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	146 193	±0	22 357	-232	±0	±0	-300
2:58	Kungl. Musikhögskolan i Stockholm: Konstnärlig forskning och utbildning på forskarnivå	22 357	±0	-22 357	-33	±0	±0	±0
2:59	Södertörns högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	479 407	±0	-59 000	-768	±0	±0	-1 000
2:60	Södertörns högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå	125 467	±0	±0	-150	±0	±0	-200
2:61	Försvvarshögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	39 626	±0	±0	-67	±0	±0	-100

Anslag		Regeringens förslag			Avvikelse från regeringen			
			M	SD	C	V	KD	L
2:62	Försvarshögskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå	24 275	±0	±0	-35	±0	±0	±0
2:63	Enskilda utbildningsanordnare på högskoleområdet	3 837 353	±0	±0	-9 563	±0	±0	-8 100
2:64	Särskilda utgifter inom universitet och högskolor	950 902	20 000	±0	-3 584	466 000	100 000	-4 800
2:65	Särskilda medel till universitet och högskolor	534 740	±0	±0	-758	±0	±0	-1 000
2:66	Ersättningar för klinisk utbildning och forskning	2 769 954	±0	±0	-4 392	±0	±0	-5 900
2:67	Särskilda bidrag inom högskoleområdet	67 580	±0	±0	±0	30 000	±0	±0
3:1	Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation	7 028 846	100 000	-300 000	±0	35 000	-270 000	±0
3:2	Vetenskapsrådet: Avgifter till internationella organisationer	420 061	±0	±0	±0	±0	±0	±0
3:3	Vetenskapsrådet: Förvaltning	197 453	±0	±0	-1 100	±0	±0	-1 500
3:4	Rymdforskning och rymdverksamhet	1 227 356	±0	200 000	±0	±0	-50 000	±0
3:5	Rymdstyrelsen: Förvaltning	46 152	±0	±0	-53	±0	-5 000	-100
3:6	Institutet för rymdfysik	62 845	±0	±0	-86	±0	-5 000	-100
3:7	Kungl. biblioteket	422 655	±0	±0	-429	±0	±0	-600
3:8	Polarforskningssekreteriatet	66 363	±0	±0	45	±0	±0	-100
3:9	Sunet	49 183	±0	±0	±0	±0	±0	±0
3:10	Överklagandenämnden för etikprövning	5 409	±0	±0	-4	±0	±0	±0
3:11	Etikprövningsmyndigheten	51 207	±0	±0	-63	±0	±0	-100
3:12	Nämnden för prövning av oredlighet i forskning	8 350	±0	±0	-6	±0	±0	±0
3:13	Särskilda utgifter för forskningsändamål	88 995	±0	±0	±0	±0	±0	±0
3:14	Gentekniknämnden	4 810	±0	±0	-6	±0	±0	±0
4:1	Internationella program	81 589	±0	±0	±0	±0	±0	±0
4:2	Avgift till Unesco och ICCROM	32 186	±0	±0	±0	±0	±0	±0

Anslag		Regeringens				Avvikelse från regeringen		
		förslag	M	SD	C	V	KD	L
4:3	Kostnader för Svenska Unescorådet	10 980	±0	±0	-14	±0	±0	±0
4:4	Utvecklingsarbete inom områdena utbildning och forskning	58 043	±0	±0	±0	±0	-10 000	±0
<i>Förslag till anslag utöver regeringens förslag</i>								
99:1	Stöd till glesbygdsskolor	±0	±0	380 000	±0	±0	±0	±0
99:2	Slopat karensvdrag för förskolepersonal, lärare i grundskolan och fritidspersonal	±0	±0	200 000	±0	±0	±0	±0
99:3	Uttökning SYV grundskola och gymnasieskola	±0	±0	125 000	±0	±0	±0	±0
99:4	Jourklasser	±0	±0	800 000	±0	±0	±0	±0
99:5	Uttökad personalttätthet fritids	±0	±0	250 000	±0	±0	±0	±0
99:6	Ökad lärartttthet och undervisningstid ttgre utbildning	±0	±0	250 000	±0	±0	±0	±0
99:7	Avskaffat produktivitetsbidrag	±0	±0	460 000	±0	±0	±0	±0
99:8	Strategiskt forskningsanslag kärnenergiforskning	±0	±0	100 000	±0	±0	±0	±0
99:9	Skolhälsovård	±0	±0	850 000	±0	±0	±0	±0
99:10	Ökat basanslag	±0	±0	300 000	±0	±0	±0	±0
99:11	Ökad generell skolpeng	±0	±0	2 000 000	±0	±0	±0	±0
99:12	Utbildningsdag föräldrar	±0	±0	±0	±0	±0	60 000	±0
99:13	Personalsatsning	±0	±0	±0	±0	±0	300 000	±0
99:14	Motverka övergrepp i föreningar och förskola	±0	±0	±0	±0	±0	20 000	±0
99:15	Mentorsktapsprogram - skolan som del i brottsförebyggande arbete	±0	±0	±0	±0	±0	100 000	±0
99:16	Läxhjälp utsatta områden	±0	±0	±0	±0	±0	50 000	±0
99:17	Teach for Sweden	±0	±0	±0	±0	±0	10 000	±0
Summa för utgiftsområdet		94 529 445	139 000	448 500	-1 244 134	3 626 500	248 000	6 351 900

BILAGA 3

Regeringens förslag till beställningsbemyndiganden

Det har inte väckts några motioner med anledning av regeringens förslag till beställningsbemyndiganden.

Beställningsbemyndiganden för 2022 inom utgiftsområde 16 Utbildning- och universitetsforskning

Tusental kronor

Anslag	Regeringens förslag	Tidsperiod
1:5 Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet	2 022 500	2023–2029
1:6 Statligt stöd till särskild utbildning i gymnasieskolan	36 000	2023
1:7 Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet, m.m.	2 025 000	2023
1:10 Fortbildning av lärare och förskolepersonal	547 350	2023–2026
1:12 Praktisk skolforskning	72 600	2023–2025
1:13 Bidrag till lärarlöner	2 426 000	2023
1:15 Statligt stöd för stärkt likvärdighet och kunskapsutveckling	7 658 000	2023
1:17 Statligt stöd till vuxenutbildning	3 744 422	2023
1:19 Statligt stöd till yrkeshögskoleutbildning	9 700 000	2023–2029
3:1 Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation	24 500 000	2023–2032
3:2 Vetenskapsrådet: Avgifter till internationella organisationer	2 150 000	2023–2032
3:4 Rymdforskning och rymdverksamhet	4 200 000	2023–2034
4:1 Internationella program	168 000	2023–2025
Summa beställningsbemyndiganden inom utgiftsområdet	59 249 872	

BILAGA 4

Utskottets anslagsförslag

Anslag för 2022 inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning

Förslaget till beslut överensstämmer med regeringens förslag utom när det gäller anslagen 1:1, 1:2, 1:5 och 1:7.

Tusental kronor

Anslag	Avvikelse från regeringen	Utskottets förslag
1:1 Statens skolverk	5 000	1 367 338
1:2 Statens skolinspektion	50 000	531 927
1:3 Specialpedagogiska skolmyndigheten	±0	783 592
1:4 Sameskolstyrelsen	±0	58 434
1:5 Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet	400 000	4 653 693
1:6 Statligt stöd till särskild utbildning i gymnasieskolan	±0	259 837
1:7 Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet, m.m.	400 000	4 303 000
1:8 Bidrag till viss verksamhet inom skolväsendet, m.m.	±0	200 720
1:9 Bidrag till svensk undervisning i utlandet	±0	112 082
1:10 Fortbildning av lärare och förskolepersonal	±0	840 526
1:11 Skolforskningsinstitutet	±0	25 450
1:12 Praktisknära skolforskning	±0	32 043
1:13 Bidrag till lärarlöner	±0	4 875 000
1:14 Särskilda insatser inom skolområdet	±0	203 418
1:15 Statligt stöd för stärkt likvärdighet och kunskapsutveckling	±0	6 553 500
1:16 Bidrag till vissa studier	±0	17 525
1:17 Statligt stöd till vuxenutbildning	±0	5 417 422
1:18 Myndigheten för yrkeshögskolan	±0	143 991
1:19 Statligt stöd till yrkeshögskoleutbildning	±0	3 815 236
2:1 Universitetskanslersämbetet	±0	171 751
2:2 Universitets- och högskolerådet	±0	260 147
2:3 Uppsala universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	±0	2 038 600
2:4 Uppsala universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	±0	2 368 441
2:5 Lunds universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	±0	2 355 647
2:6 Lunds universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	±0	2 432 733

Anslag	Avvikelse från regeringen	Utskottets förslag
2:7 Göteborgs universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	±0	2 386 826
2:8 Göteborgs universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	±0	1 743 620
2:9 Stockholms universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	±0	1 969 944
2:10 Stockholms universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	±0	1 779 111
2:11 Umeå universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	±0	1 590 921
2:12 Umeå universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	±0	1 231 968
2:13 Linköpings universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	±0	1 748 520
2:14 Linköpings universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	±0	1 067 162
2:15 Karolinska institutet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	±0	804 289
2:16 Karolinska institutet: Forskning och utbildning på forskarnivå	±0	1 749 545
2:17 Kungl. Tekniska högskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	±0	1 359 892
2:18 Kungl. Tekniska högskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå	±0	1 843 660
2:19 Luleå tekniska universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	±0	763 906
2:20 Luleå tekniska universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	±0	433 513
2:21 Karlstads universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	±0	768 995
2:22 Karlstads universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	±0	285 401
2:23 Linnéuniversitetet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	±0	1 202 655
2:24 Linnéuniversitetet: Forskning och utbildning på forskarnivå	±0	390 389
2:25 Örebro universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	±0	897 172
2:26 Örebro universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	±0	322 304
2:27 Mittuniversitetet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	±0	636 012
2:28 Mittuniversitetet: Forskning och utbildning på forskarnivå	±0	287 390
2:29 Malmö universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	±0	1 071 023
2:30 Malmö universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	±0	300 160

Anslag	Avvikelse från regeringen	Utskottets förslag
2:31 Mälardalens universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	±0	693 913
2:32 Mälardalens universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	±0	282 626
2:33 Blekinge tekniska högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	±0	289 707
2:34 Blekinge tekniska högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå	±0	109 825
2:35 Stockholms konstnärliga högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	±0	216 661
2:36 Stockholms konstnärliga högskola: Konstnärlig forskning och utbildning på forskarnivå	±0	55 639
2:37 Gymnastik- och idrottshögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	±0	123 864
2:38 Gymnastik- och idrottshögskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå	±0	34 895
2:39 Högskolan i Borås: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	±0	571 955
2:40 Högskolan i Borås: Forskning och utbildning på forskarnivå	±0	106 082
2:41 Högskolan Dalarna: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	±0	487 005
2:42 Högskolan Dalarna: Forskning och utbildning på forskarnivå	±0	109 431
2:43 Högskolan i Gävle: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	±0	526 317
2:44 Högskolan i Gävle: Forskning och utbildning på forskarnivå	±0	116 196
2:45 Högskolan i Halmstad: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	±0	454 910
2:46 Högskolan i Halmstad: Forskning och utbildning på forskarnivå	±0	103 157
2:47 Högskolan Kristianstad: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	±0	456 948
2:48 Högskolan Kristianstad: Forskning och utbildning på forskarnivå	±0	99 395
2:49 Högskolan i Skövde: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	±0	357 206
2:50 Högskolan i Skövde: Forskning och utbildning på forskarnivå	±0	66 586
2:51 Högskolan Väst: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	±0	424 527
2:52 Högskolan Väst: Forskning och utbildning på forskarnivå	±0	93 697
2:53 Konstfack: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	±0	181 683
2:54 Konstfack: Konstnärlig forskning och utbildning på forskarnivå	±0	22 222

Anslag	Avvikelse från regeringen	Utskottets förslag
2:55 Kungl. Konsthögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	±0	70 193
2:56 Kungl. Konsthögskolan: Konstnärlig forskning och utbildning på forskarnivå	±0	13 037
2:57 Kungl. Musikhögskolan i Stockholm: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	±0	146 193
2:58 Kungl. Musikhögskolan i Stockholm: Konstnärlig forskning och utbildning på forskarnivå	±0	22 357
2:59 Södertörns högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	±0	479 407
2:60 Södertörns högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå	±0	125 467
2:61 Försvarshögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	±0	39 626
2:62 Försvarshögskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå	±0	24 275
2:63 Enskilda utbildningsanordnare på högskoleområdet	±0	3 837 353
2:64 Särskilda utgifter inom universitet och högskolor	±0	950 902
2:65 Särskilda medel till universitet och högskolor	±0	534 740
2:66 Ersättningar för klinisk utbildning och forskning	±0	2 769 954
2:67 Särskilda bidrag inom högskoleområdet	±0	67 580
3:1 Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation	±0	7 028 846
3:2 Vetenskapsrådet: Avgifter till internationella organisationer	±0	420 061
3:3 Vetenskapsrådet: Förvaltning	±0	197 453
3:4 Rymdforskning och rymdverksamhet	±0	1 227 356
3:5 Rymdstyrelsen: Förvaltning	±0	46 152
3:6 Institutet för rymdfysik	±0	62 845
3:7 Kungl. biblioteket	±0	422 655
3:8 Polarforskningssekreterariatet	±0	66 363
3:9 Sunet	±0	49 183
3:10 Överklagandenämnden för etikprövning	±0	5 409
3:11 Etikprövningsmyndigheten	±0	51 207
3:12 Nämnden för prövning av oredlighet i forskning	±0	8 350
3:13 Särskilda utgifter för forskningsändamål	±0	88 995
3:14 Gentekniknämnden	±0	4 810
4:1 Internationella program	±0	81 589
4:2 Avgift till Unesco och ICCROM	±0	32 186
4:3 Kostnader för Svenska Unescorådet	±0	10 980
4:4 Utvecklingsarbete inom områdena utbildning och forskning	±0	58 043
Summa för utgiftsområdet	855 000	95 384 445

BILAGA 5

Regeringens lagförslag

Förslag till lag om ändring i högskolelagen (1992:1434)

Härigenom föreskrivs att bilagan till högskolelagen (1992:1434) ska ha följande lydelse.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2022.

*Bilaga¹**Nuvarande lydelse*

I denna bilaga anges de högskolor som enligt 1 kap. 17 § får utfärda en gemensam examen.

Uppsala universitet
Lunds universitet
Göteborgs universitet
Stockholms universitet
Umeå universitet
Linköpings universitet
Karolinska institutet (universitet)
Kungl. Tekniska högskolan (universitet)
Luleå tekniska universitet
Karlstads universitet
Linnéuniversitetet
Örebro universitet
Mittuniversitetet
Malmö universitet
Sveriges lantbruksuniversitet

Blekinge tekniska högskola
Försvarshögskolan
Gymnastik- och idrottshögskolan
Högskolan i Borås
Högskolan Dalarna
Högskolan i Gävle
Högskolan i Halmstad
Högskolan Kristianstad
Högskolan i Skövde
Högskolan Väst
Konstfack
Kungl. Konsthögskolan
Kungl. Musikhögskolan i Stockholm
Mälardalens högskola
Stockholms konstnärliga högskola
Södertörns högskola

Förslagen lydelse

I denna bilaga anges de högskolor som enligt 1 kap. 17 § får utfärda en gemensam examen.

Uppsala universitet
Lunds universitet
Göteborgs universitet
Stockholms universitet
Umeå universitet
Linköpings universitet

¹ Senaste lydelse 2017:279. Ändringen innebär bl.a. att Mälardalens högskola tas bort ur förteckningen.

Karolinska institutet (universitet)
Kungl. Tekniska högskolan (universitet)
Luleå tekniska universitet
Karlstads universitet
Linnéuniversitetet
Örebro universitet
Mittuniversitetet
Malmö universitet
Mälardalens universitet
Sveriges lantbruksuniversitet

Blekinge tekniska högskola
Försvarshögskolan
Gymnastik- och idrottshögskolan
Högskolan i Borås
Högskolan Dalarna
Högskolan i Gävle
Högskolan i Halmstad
Högskolan Kristianstad
Högskolan i Skövde
Högskolan Väst
Konstfack
Kungl. Konsthögskolan
Kungl. Musikhögskolan i Stockholm
Stockholms konstnärliga högskola
Södertörns högskola